

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2024-2026

KAUPUNGINJOHTAJA 17.10.2023

SISÄLLYS

Kaupunginjohtajan katsaus	2
Porvoon talousarvio 2024 pähkinäkuoressa	4
Strategiset tavoitteet.....	6
Yleisperustelut	8
<i>Kuntatalouden tila</i>	<i>8</i>
<i>Kaupungin toimintaympäristö</i>	<i>9</i>
<i>Verotulot ja valtionosuudet</i>	<i>12</i>
<i>Kaupungin rahoitustarpeet ja lainanotto</i>	<i>16</i>
Tuloslaskelma ja rahoituslaskelma	17
Toimialakohtaiset perustelut.....	21
<i>KONSERNIPALVELUJEN TOIMIALA</i>	<i>21</i>
Vaalit.....	22
Kaupunginvaltuusto.....	22
Tarkastustoimi	22
Kaupunginhallitus.....	22
Kaupungin johto.....	22
Viestintä, markkinointi ja yhteiskuntasuhteet.....	22
Henkilöstö, demokratia ja kehitys.....	23
Rahoitus ja strategia	25
Toimitilat	25
<i>KAUPUNKIKEHITYKSEN TOIMIALA</i>	<i>27</i>
Kaupunkikehityksen johto.....	28
Maapolitiikka	28
Kaupunkisuunnittelu	29
Kaupunki-infra.....	30
Lupa- ja valvonta-asiat	31
Rakennusvalvonta.....	31
Ympäristönsuojelu	31
<i>KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALA.....</i>	<i>33</i>
Kasvun ja oppimisen johto	34
Suomenkielinen perusopetus ja lukiokoulutus.....	36
Ruotsinkielinen perusopetus ja lukiokoulutus	38
Varhaiskasvatuspalvelut	40
<i>ELINVOIMAN TOIMIALA</i>	<i>42</i>
Elinvoiman toimialan johto	43
Matkailu- ja tapahtumapalvelut	43
Vapaa-aikapalvelut.....	44
Jatkuvan oppimisen palvelut.....	46
Elinkeinot, työllisyys ja kotoutuminen	46
Henkilöstösuunnitelma	48
Investoinnit.....	51
Investoinnit ilmastotyön tukena	55
Liikelaitokset.....	58
Kuntakonserni	60
Talousarvion ja taloussuunnitelman perustelut sekä sitovuus.....	63

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Kaupungin toimintavuosi 2023 on ollut monella tapaa onnistunut ensimmäinen toimintavuosi uudella organisaatorakenteella sosiaali- ja terveys- sekä pelastustoimen uudistusten jälkeen. Kaupungin toiminnassa on korostunut opetuksen ja kasvatuksen sekä kaupunkikehityksen lisäksi vahvasti myös elinvoimapaalvelut ja kaupunkilaisten osallistaminen.

Toimintaympäristön muutokset jatkuvat myös talousarviovuonna 2024, jonka aikana valmistaudutaan ottamaan vastaan TE-palveluiden tehtävät valtiolta sekä kotoutuslain uudistukseen.

Monet kaupungin kärkihankkeet ovat etenemässä ensi vuoden aikana. Tarkoitus on, että Kokkonien liikun-

TE-palveluihin valmistaudutaan

takekuksesta tehdään päätös, Puistokadun rakentaminen ja Gammelbackan kouluhanke etenevät, joukkoliikenteen palvelutasosta tehdään linjaukset ja raidehankkeiden suunnittelu etenee. Rakentaminen on parhaillaan matalasuhdanteessa, mutta kaupungin kasvustrategia ulottuu yksittäisten suhdanteiden yli pidemmälle tulevaisuuteen.

Kaupungin kasvu ja kärkihankkeiden toteutuminen edellyttää tarkkaa taloudenhoitoa myös jatkossa. Kuntien talous on heikkenemässä selvästi jo vuonna 2024, kun valtion erilaiset taloudelliset tukitoimet jäävät pois. Samalla inflaatio ja muut kasvavat toimintamenot heikentävät kaupunkien taloutta.

Porvoon kaupungin talous tulee säilymään tasapainossa ja lievästi ylijäämäisenä myös vuonna 2024, kun yhteisöveron ennakoidaan yhden väli vuoden jälkeen taas kasvavan. Kaupungin talous onkin entistä riippuvaisempi yhteisöveron tuotosta ja myös valtionosuuksiin sisältyvistä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen uudistuksen kompensatioeristä. Nykytilanteessa, mikäli käyttötalouden menot eivät olennaisesti kasva lähivuosina, kestää kaupungin talous myös yksittäisiä negatiivisia vuosia.

Osaan investoinneista on varauduttu jo ennakolta, mutta kärkihankkeiden toteuttaminen edellyttää tarkkaa priorisointia ja joltain osin myös ajallista jaksottamista.

On tärkeää huomata, että investointikustannus on vain pieni osa hankkeen elinkaaren kokonaiskustannuksista. Olennaista onkin tarkastella eri kärkihankkeiden käyttö-talousvaikutuksia pidemmällä aikajaksolla ja niiden vaikutusta muihin todennettuihin pysyviin palvelutarpeisiin sekä tulopuolen tunnistettuihin riskitekijöihin.

Kaupungin menot ovat talousarviovuonna 2024 kasvamassa noin 2,5 prosenttia inflaation, kuntasektorin palkkatarkistusten, väestön kasvun sekä päivitetystä kaupunkistrategiasta johtuvien kohdennettujen panostusten vuoksi. Menot kasvavat kaikilla toimialoilla. On todettava, että tämä on pitkällä aikavälillä liian suuri menojen kasvun taso.

Talousarvion lähtökohtana on, että palvelutarpeen kasvun ja väestökasvuun vastataan samalla kun kohdennetusti voidaan panostaa tunnistettuihin kaupunkistrategian prioriteetteihin. Kaupunki panostaa jo nykyään la-
kisääteisiin ja muihin vapaaehtoisesti tuotettaviin palveluihin enemmän kuin verokkikaupungit.

**Väestö kasvaa, lapsimäärä kääntyy las-
kuun**

Kaupungin väestömäärä kasvaa ja samalla kaupunkilaiset ikääntyvät. Huomionarvoista on kuitenkin, että erityisesti lasten määrä tulee supistumaan merkittävästi, arviolta yli kymmenen prosenttia vuoteen 2040 mennessä. Muutokset lasten määrässä alkavat näkymään jo vuosikymmenen loppuun mennessä. On tärkeää, että ennakoivat toimenpiteet tilanteeseen sopeutumiseksi voidaan aloittaa jo nyt.

Pääasiassa korkeaksi arvioitujen yhteisöverotuottojen ansiosta kaupungin ylijäämäksi on muodostumassa 6,0 miljoonaa euroa. Ylijäämä on selvästi positiivinen, mutta ei läheskään yhtä korkea kuin edellisten vuosien poikkeuksellisen hyvät tulokset. Yhteisöveron tuottoarvio perustuu verotuksen ennakotietoihin, joiden mukaan kaupungin yhteisöveron jakoosuus olisi kaksinkertaistumassa vuodelle 2024. Jos yhteisöveron jakoosuus olisi kuluvan vuoden tasolla, muodostuisi kaupungin tulos selvästi alijäämäiseksi.

**Ylijäämä
6,0 milj. €**

Kaupungin tuloveroprosentti tulee vuodesta 2024 alkaen määritellä prosentin kymmenyksen tarkkuudella, joten kaupungin nykyistä tuloveroprosenttia 7,11 % tulee muuttaa. Kaupungin talous mahdollistaa tässä suhdannetilanteessa veroprosentin alentamisen 7,00 prosenttiin. Riippuen erityisesti käyttötalouden kasvusta ovat paineet veroprosentin huomattavalle kasvulle kuitenkin olemassa vuosikymmenen toisella puoliskolla.

Kaupunki on onnistunut viime vuosina alentamaan lainakantaa huomattavasti. Nykyisten lainojen korot on onnistuttu lukiutamaan matalalle tasolle seuraaville vuosille, joten korkojen merkittävä nousu ei vielä ensi vuonna vaikuta merkittävästi kaupungin korkokustannuksiin.

Lainakanta on kuitenkin kääntymässä selvään nousuun vuodesta 2025 alkaen, kun kaupungin vuosikate heikenee ja investointitahti kiihtyy. Kaupungin talous ei voi lähtökohtaisesti perustua yhteisöveron korkeaan tasoon, vaan menoja tulee sopeuttaa ja investointeja priorisoida ja jaksottaa jatkossakin. Pitää muistaa, että hyvinvointialueuudistus leikkaa asteittain kaupungin rahoituspohjaa noin 3,3 miljoonaa euroa vuoteen 2027 mennessä, mikä näkyy kaupungin valtionosuustuloissa ja käynnistyneen valtionosuusuudistuksen osalta tulee varautua negatiiviseen lopputulokseen.

Monet kansalliset ja globaalit haasteet näkyvät myös Porvoon kaupungin toimintaympäristössä. Julkisen talouden sopeuttaminen, osaavan henkilöstön saatavuus, väestön ikääntyminen, kuntien kehityksen eriytyminen, maailmanpoliittisen tilanteen epävakaus, ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen vaikuttavat keskeisesti kaupungin toimintaympäristöön.

Porvoolla on kuitenkin vahva vetovoima, ja kaupunki kipuaa korkealle eri kaupunkien välisissä vertailuissa ja tilastoissa. Taloudellinen pohja ja mahdollisuudet kaupungin kehittämiselle ovat hyvät.

Useita kärkihankkeita vireillä

Kasvavassa kaupungissa on vireillä useita suuria kaupunkikehityshankkeita, jotka tukevat kaupungin kasvua, kehitystä, ilmastotavoitteita sekä asukkaiden hyvinvointia ja viihtymistä. Laadukas varhaiskasvatus ja koulutus vahvistavat lasten ja nuorten hyvinvointia sekä ehkäisevät syrjäytymistä.

Kaupunki lähtee kansallisesti vahvasta asemasta merkittävien muutosten vuosikymmeneen.

Jukka-Pekka Ujula

Kaupunginjohtaja

PORVOON TALOUSARVIO 2024 PÄHKINÄNKUORESSA

Kaupungin talousarvion toteuttaa Unelmien Porvoo 2022–2025 – Mahdollisuuksien kaupunki -kaupunkistrategiaa. Talousarviossa toimialoille ja liikelaitoksille asetettavat sitovat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on johdettu kaupunkistrategiasta ja sen mittareista.

- **Kaupungin talous heikkenee** edellisvuodesta vuoteen 2024. Vuosikate on noin 30,5 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos noin 6,0 miljoonaa euroa ylijäämäinen.
- **Menot** yhteensä ovat 237,3 miljoonaa euroa. Toimintamenot kasvavat 2,5 % eli noin 5,8 miljoonaa euroa verrattuna muutettuun talousarvioon 2023. Vertailutietona olevaan vuoden 2023 muutettuun talousarvioon sisältyy kuitenkin kertaluonteisia sosiaali- ja terveystoimen, sekä pelastustoimen kustannuksia noin 2,5 milj. €, sekä sisäisten erien muutoksia, jotka tulee ottaa huomioon vuosittaisten toimintamenojen kasvun vertailussa. Sisäisten erien muutoksilla ja kertaluonteisilla sote-kuluilla huomioitu oikaistu kulujen kasvu vuodelle 2024 on 4,8 prosenttia eli 11 milj. €.
 - Kasvun ja oppimisen toimialan menojen kasvu on 0 %. Menot säilyvät edellisvuoden tasolla sisäisten erien samanaikaisen vähentymisen takia. Toimialan sisäisten erien oikaisulla huomioitu menojen kasvu on + 3,7 %, eli noin 4,4 milj. €.
 - Elinvoiman toimialan menot kasvavat +2,2 %, eli noin 0,8 milj. €. Sisäisten erien muutoksella huomioidut toimintamenot kasvavat 3,5 %, eli 1,3 milj. €.
 - Kaupunkikehityksen menot kasvavat +8,4 %, eli noin 2,1 milj. €. Sisäisten erien muutoksella huomioidut toimintamenot kasvavat 9,7 %, eli 2,4 milj. €.
 - Konsernipalvelujen menot kasvavat +6,4 %, eli noin 2,8 milj. €. Kertaluonteiset ja sisäiset erät huomioiden toimintamenot kasvavat 6,2 %, eli 2,7 milj. €.
- **Tulot säilyvät edellisvuoteen** verrattuna lähes ennallaan. Tulot ovat yhteensä 269 milj. €.
 - **Kunnallisveron** veropohja kasvaa noin 4,4 %, mutta veroprosentin aleneminen 0,11 prosenttiyksikköä alentaa kunnallisveroa noin 1,3 miljoonaa euroa. Lisäksi kertaluonteiset edellisvuosien korkeammalla veroprosentilla kerty-

neet verotulot jäävät lähes kokonaan pois. Kunnallisveron tuotoksi ennakoidaan noin 92 milj. euroa (noin 97 milj. € v. 2023).

- **Yhteisöveron** osalta Porvoon oman jako-osuuden ennakoidaan lähes kaksinkertaistuvan. Yhteisöveron tuotosta jäävät pois kuitenkin samanaikaisesti kertaluonteiset edellisvuosien korkeammilla kuntaryhmän jako-osuuksilla tilitetyt erät hyvinvointialueuudistuksen vaikutuksena. Vuonna 2024 tuotoksi arvioidaan noin 39 milj. € (noin 33 milj. € v 2023)
- **Kiinteistövero** tuottaa noin 18,6 miljoonaa euroa ja kasvaa hieman aiempaan verrattuna (noin 17,2 milj. € v 2023).
- **Valtionosuustulot säilyvät** ennallaan noin 47 miljoonassa eurossa. Valtionosuuksiin sisältyy jatkossa hyvinvointialueuudistuksesta johtuvia tasausmekanismeja.
- **Keskeisimmät toimintaympäristön muutokset:** TE-palvelujen siirtoon valmistautuminen ja kärkihankkeiden eteneminen, joukkoliikenneuudistus sekä korkea inflaatiotaso, lainakannan ja rahoituskulujen kasvu investointitason kasvusta johtuen
- **Kaupungin henkilöstömäärä** kasvaa 14,7 vakanssilla, jolloin henkilöstömäärä yhteensä on 2 139 työntekijää. Henkilöstömenot kasvavat yhteensä noin 6,4 miljoonaa euroa.
- **Vuosille 2024–2027 on investointisuunnitelman mukaan kohdistumassa noin 175 miljoonan euron investoinnit.** Vuodelle 2024 investointeja kohdistuu yhteensä 37,8 miljoonaa euroa, joista talonrakennusinvestointien osuus on 21,6 milj. euroa ja kaupunkikehityksen osuus 13,5 milj. euroa.
- **Suurimmat yksittäiset investointikohteet** ovat Hinthaaran sivistyskeskus, Huhtisen päiväkotit sekä Kokkonniemen liikuntakeskuksen rakennushankkeen ensimmäinen vaihe.
- **Lainakanta vuoden 2024 lopussa** tulee olemaan arviolta noin 79,9 miljoonaa euroa. Tämä tarkoittaa, että lainaa on 1 557 euroa asukasta kohden.
- **Kaupungin uusi tuloveroprosentti on 7,00 % (7,11% v. 2023).**
- **Kiinteistöveroprosentit säilyvät ennallaan.**

TULOT

VEROTULOT

149,3
MILJOONAA
EUROA
(+ 0,7%)

VALTIONOSUUDET

47
MILJOONAA
EUROA
(+/- 0 %)

MYynti- JA
MAKSUTUOTOT

13,3
MILJOONAA
EUROA

MUUT TULOT

55
MILJOONAA
EUROA

MENOT

KASUN JA
OPPIMISEN
TOIMIALA

123,1
MILJOONAA EUROA
(+3,7%)*

KAUPUNKI-
KEHITYKSEN
TOIMIALA

27,4
MILJOONAA EUROA
(+9,7%)*

ELINVOIMAN
TOIMIALA

40,0
MILJOONAA EUROA
(+3,5%)*

KONSERNI-
PALVELUJEN
TOIMIALA

46,9
MILJOONAA EUROA
(+6,2 %)*

TUNNUSLUVUT

LAINAKANTA

79,9
MILJOONAA
EUROA

NETTO-
INVESTOINNIT

37,8
MILJOONAA
EUROA

VUOSIKATE/
POISTOT

124 %

TILIKAUDEN
YLIJÄÄMÄ

6,0
MILJOONAA
EUROA

VÄESTÖ

51 346
(*ENNUSTE)

TULOVERO-
PROSENTTI

7,0 %

LAINAKANTA

1 557
EUROA/ASUKAS

INVESTOINTIEN
TULORAHOITUS-
PROSENTTI

81 %

Talousarviosta laskettavat tunnusluvut perustuvat ennusteeseen.

*Toimialojen menojen muutosprosentteissa on huomioitu kertaluonteisia sosiaali- ja terveystoimen, sekä pelastustoimen kustannuksia noin 2,5 milj. €, sekä sisäisten erien muutoksia.

STRATEGISET TAVOITTEET

Talousarvio ja taloussuunnitelma toteuttavat kaupunginvaltuustossa keväällä 2022 vahvistettua kaupunkistrategiaa Unelmien Porvoo 2022–2025 – Mahdollisuuksien kaupunki. Strategiassa on määritelty kaupungin visio, arvot ja kehittämistavoitteet vuoteen 2025 mennessä.

Strategiassa on päätetty kaupungin pitkän aikavälin toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista. Strategia tiivistyy neljään kärkiteemaan: suosituin kotikaupunki, paras arkenakin, kaupunkielämän sykettä ja ilmastotekojen kaupunki. Strategian toimeenpano tapahtuu eri ohjelmien ja erityisesti vuosittaisten talousarviotavoitteiden kautta.

Kaupunginvaltuusto on määritellyt jokaiselle strategian kärkiteemalle mittarit. Mittaristo pohjautuu YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin perustuvaan MayorsIndicators-mittaristoon, jonka kautta saadaan tietoa eri osaluokkien, kuten ympäristön, talouden ja hyvinvoinnin kehityksestä.

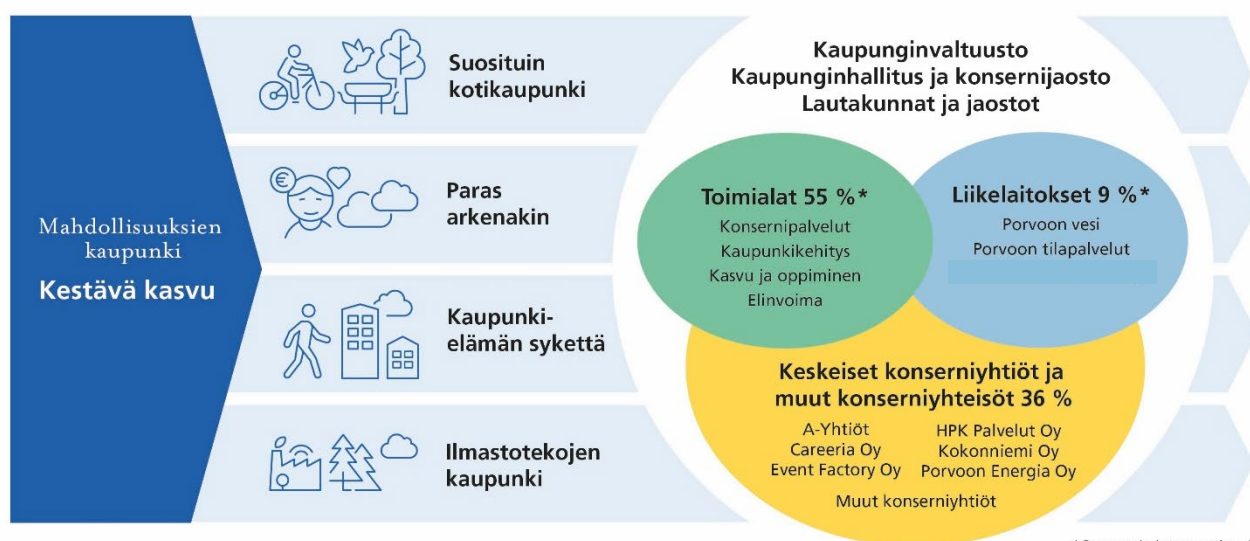
Tietopankki kattaa noin 200 indikaattoria ja sisältää tietoja kaikista Suomen, Ruotsin ja Iso-Britannian kunnista. Sen avulla voi vertailla nykytilaa sekä kehitystrendejä suhteessa muihin kaupunkeihin.

Strategian mittareiden kehittymisestä raportoidaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä. Strategian toimeenpanon tuloksellisuutta arvioidaan osavuosisraporteissa, joissa valtuustolle raportoidaan mm. talousarviossa asetettujen tavoitteiden status.

Talousarviossa 2024 toimialoille, palvelualueille ja liikelaitoksille asetettavat sitovat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on taulukossa koottu yhteen strategian neljän kärkiteeman alle. Strategiaa täydennetään eri toimintaohjelmilla, joista osa on myös lakisääteisiä.

Unelmien Porvoo – Kaupunkikonserni

PORVOO BORGÅ

*Osuus toimintamenoista /
liikevaihdosta

Talousarvion sitovat tavoitteet

Strategian mittari: 1. Väestönmuutos, koko Porvoo ja keskusta-alue		
TA2024 sitova tavoite	Sitovan tavoitteen mittari	Vastuutaho
Turvataan tonttutuotannon edellytykset lisäämällä kaupungin maanomistusta.	Hankitaan uutta maata kaupungille 35 ha.	Kaupunkikehitys
Tarjotaan riittävästi yhtiömuotoisia tontteja kaupungin kasvun mahdollistamiseksi.	Kerros- ja rivitalotonttien tonttivarantoa: vähintään 20 000 k-m ²	Kaupunkikehitys
Turvataan kohtuuhintaisen asumisen mahdollisuudet.	Luovutetaan vähintään 2 tonttia Ara-tuotantoon.	Kaupunkikehitys
Hyväksytään palveluverkkoselvityksen periaatteet.	Tarkastelu tehty (kyllä/ei)	Kasvo, kaupunkikehitys ja toimitilapalvelut
Oppilaaksiottoalueet tukevat optimaalista palveluverkkoa.	Tarkastelu tehty (kyllä/ei)	Kasvo
Strategian mittari: 2. Hyte-kerroin		
TA2024 sitova tavoite	Sitovan tavoitteen mittari	Vastuutaho
Varhaiskasvatuksen osallisuusaste kasvaa eri ikäryhmissä.	Varhaiskasvatuksen piirissä, 1-6 vuotiaat 6v. = 100% 3-5v. = vähintään 90% 1-2v. = vähintään 63%	Kasvo
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö tuottamaan laadukkaita palveluita	Terveysperusteiset poissaolot enintään 4 %, koulutuspäivät per työntekijä keskimäärin 2 pv/v	Konsernipalvelut
Strategian mittari: 3. Koulutustasoindeksi		
TA2024 sitova tavoite	Sitovan tavoitteen mittari	Vastuutaho
Porvoon lukutakuu on käytössä alkuopetuksessa kaikissa kouluissa.	Käytössä/ ei käytössä	Kasvo
Vähintään 99 prosenttia peruskoulun päättäneistä oppivelvollisuusikäisistä saa välittömästi toisen asteen koulutuspaikan.	Toisen asteen koulutuspaikan vastaanottaneiden määrä.	Kasvo
Kaikki oppivelvolliset suorittavat toisen asteen tutkinnon.	Toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus aloittaneista vähintään 99 %.	Kasvo
Strategian mittari: 4. Katuturvallisuusindeksi		
TA2024 sitova tavoite	Sitovan tavoitteen mittari	Vastuutaho
Moniviranomaisyhteistyön tiivistäminen.	Esiselvitys kameravalvonnan tarpeista ja päätös käyttöönotosta tehty.	Konsernipalvelut
Asukkaiden osallisuuden lisääminen ja syrjäytymisen vähentäminen.	Turvallisuussuunnitelmien päivittäminen asukkaita osallistaen.	Kaikki, konsernipalvelut
Strategian mittari: 5. Elämispulssi keskusta-alueella, muutos		
TA2024 sitova tavoite	Sitovan tavoitteen mittari	Vastuutaho
Matkailu ja tapahtumapalvelut edistävät ympärivuotista matkailua.	Matkailijoiden rekisteröidyt yöpymiset vuoden kasvu 4%.	Elinvoima
Merkittävien strategisten hankkeiden edistäminen.	Kokonniemen asemakaava valmistuu, Gammelbackan asemakaavaehdotus valmisteltu. Keskeisten kaupunkialueiden osayleiskaavaaluonnos valmisteltu.	Kaupunkikehitys
Strategian mittari: 6. Työllisyysaste		
TA2024 sitova tavoite	Sitovan tavoitteen mittari	Vastuutaho
Valmistautuminen TE2025-palvelukokonaisuuteen	Järjestämisvastuusta, sopimuskokonaisuuksista ja organisoinnista päätetty	Elinvoima
Työllisyysasteen vahvistaminen osana TE2025-uudistusta	Työllisyysaste vähintään 73 %	Elinvoima
Strategian mittari: 7. Yrityskanta		
TA2024 sitova tavoite	Sitovan tavoitteen mittari	Vastuutaho
Otetaan Business Porvoo -malli käyttöön	Otettu käyttöön (kyllä/ei)	Elinvoima
Tuetaan joustavalla rakennuslupamenettelyllä yritysten toimintaa	Rakennuslupien keskimääräinen käsittelyaika, enintään 6 viikkoa.	Kaupunkikehitys
Strategian mittari: 8. Kaupungin lainakanta		
TA2024 sitova tavoite	Sitovan tavoitteen mittari	Vastuutaho
Kaupungin taloutta hoidetaan ja suunnitellaan vastuullisesti siten, että lainakanta säilyy maltillisena.	Lainakanta v. 2024 alle 2000 € / asukas	Konsernipalvelut
Kaupungin omien tilojen ja kiinteistöjen kuntoluokka. Palvelutuotannossa käytettävien tilojen ja kiinteistöjen kuntoluokka.	Kuntoluokka yli 70%	Konsernipalvelut, toimitilat
Strategian mittari: 9. Ilmasto- ja ympäristöohjelma		
TA2024 sitova tavoite	Sitovan tavoitteen mittari	Vastuutaho
Joukkoliikenne - ja sujuvat yhteydet pääkaupunkiseudulle	Palvelutasopäätös tehty kyllä/ei	Kaupunkikehitys
Ilmasto- ja ympäristöohjelman toimenpiteiden toteutus	Ohjelmassa on omat mittarit	Konsernipalvelut
Strategian mittari: 10. Suojellun metsämaan osuus		
TA2024 sitova tavoite	Sitovan tavoitteen mittari	Vastuutaho
Huomioidaan osana ilmasto- ja ympäristöohjelmaa	Ohjelmassa on omat mittarit	Kaupunkikehitys, Konsernipalvelut

Lisäksi toimialoilla ja liikelaitoksilla on muita tavoitteita, jotka eivät ole sitovia valtuustoon nähden

YLEISPERUSTELUT

Kuntatalouden tila

Kuntakenttää on viime vuosina leimannut suuret muutokset koronapandemian ja kustannusten nousun muodossa. Vuoden 2023 alussa toimintansa aloittaneet hyvinvointialueet ovat muuttaneet kuntien tehtäviä merkittävästi ja uudistukseen liittyvien muutosten vaikutusta kuntien valtionosuuksiin ja verotuloihin on tarkennettu vuoden mittaan.

Kuntien taloutta on vielä vuonna 2023 vahvistanut vanhojen veroprosenttien ja jako-osuuksien mukaisesti tilitetty osuudet kunnallis- ja yhteisöverotuloista. Tiedot hyvinvointialueuudistuksen lopullisista vaikutuksista kuntien talouteen tulee näkymään vasta vuodesta 2024 alkaen, kun valtionosuudet ja verot asettuvat uudelle tasolle. Samaan aikaan valmistellaan jo seuraavaa suurta muutosta, kun julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyy kunnille tai useasta kunnasta muodostuville yhteistoiminta-alueille vuoden 2025 alussa. Vuotta 2024 leimaa näin ollen kuntien uudelleen järjestäytymisen menneen ja tulevan muutoksen välissä.

Kuntien talous on viime vuosina ollut lähes tasapainossa hyvän työllisyystilanteen, kotimaisen kysynnän ja valtion kuntalinjausten ja tukien ansioista. Myös suurten ja kasvavien kaupunkien taloudelliset haasteet ovat ennakkotietojen mukaan kuitenkin lisääntymässä. Tämä näkyy myös Kuntaliiton syyskuussa tekemän talousbarometrin tuloksissa, joiden mukaan kuntien taloustilanteen arvioidaan heikkenevän seuraavan vuoden aikana.

Hallitusohjelman vaikutukset epävarmoja

Uudessa hallitusohjelmassa ei tulevana vuotena kohdistu suuria mullistuksia kuntasektorille ja suoria leikkauksia kohdistuu lähinnä opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustuksiin.

Kuntaliiton mukaan sosiaaliturvaan suunnitellut leikkaukset voivat kuitenkin vaikuttaa myös kuntatalouteen,

mikäli työllisyystilanne heikkenee eikä uudistuksilla saavuteta toivottuja tuloksia.

Talouuskasvun ja työllisyyden heikkeneminen vaikuttaisi suoraan kuntien talouteen verotulojen ja myyntitulojen alenemisen kautta, joiden lisäksi työttömyyden kasvu lisää toimeentuloa täydentävien etuuksien tarvetta. Valtiovarainministeriön kevään ennusteen mukaan työllisyysaste olisi 73,8 prosenttia vuonna 2024.

Pidemmällä aikavälillä myös väestön ikääntyminen ja työikäisen väestön väheneminen vaikuttaa heikentävästi kuntien veropohjaan ja muuttaa kuntien palveluiden tarvetta.

Talousohjelma vaimeaa, korkotaso säilyy korkeana

Vuoden 2024 talouden kehitykseen liittyy paljon epävarmuutta ja ennusteet vaihtelevat. Valtiovarainministeriö arvioi kesällä talouden kasvavan 1,4 prosenttia, kun Suomen pankin syyskuun väliennusteen mukaan talouden toipuminen vuoden 2023 taantumasta pitkittyy vuodelle 2024 ja bruttokansantuotteen kasvu jää 0,2 prosenttiin. Inflaation odotetaan hidastuvan vuonna 2024 ja palkankorotusten vaikuttavan positiivisesti kasvuun, mutta rakennusalan ongelmat ja korkojen nousu luovat epävarmuutta. Korkojen nousun odotetaan tasoittuvan vuonna 2024, mutta korkotason tulee arvioiden mukaan pysymään korkeana.

Kohoavat toimintamenot ja heikkenevä vuosikate vähentävät kuntien investointeihin käytettävää rahoitusta samalla kuin investointien kustannukset nousevat. Investointitarve on lähivuosinakin suurta monissa kunnissa, mikä lisää lainanoton tarvetta ja painetta nostaa kunnallisveroprosentteja. Korkokustannusten nousu luo hankalan yhtälön kunnan talouden tasapainottamisen näkökulmasta. Ennakoivan suunnittelun ja investointien tarveharkinnan rooli korostuu tulevina vuosina.

Kaupungin toimintaympäristö

Kaupungin talouden lähtökohdat talousarviovuoteen 2024 ovat vakaat, mutta taloustilanteen odotetaan heikenevän tulevina vuosina. Kaupungin talous on viime vuoden ollut ylijäämäinen lähinnä yhteisöveron kehityksen ja valtion tukien takia. Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen kuntien valtionosuudet ovat asettuneet uudelle matalammalle tasolle, jonka seurauksena talouden liikumavara on kaventunut. Yleisen taloustilanteen heikkenemisen odotetaan näkyvän vuoden 2024 verotuloissa menojen jatkaessa kasvua.

Menot kasvavat 2,5 prosenttia

Kaupungin menot kasvavat vuonna 2024 yhteensä 5,8 miljoonalla eurolla, eli 2,5 prosenttia verrattuna muutettuun talousarvioon 2023. Vertailutietona olevaan vuoden 2023 muutettuun talousarvioon sisältyy kertaluonteisia sosiaali- ja terveystoimen, sekä pelastustoimen kustannuksia noin 2,5 miljoonaa euroa, sekä sisäisten erien muutoksia, jotka tulee ottaa huomioon kasvun vertailussa. Sisäisten erien muutoksilla ja kertaluonteisilla kuluilla huomioitu oikaistu kulujen kasvu vuodelle 2024 on 4,8 prosenttia.

Henkilöstömenojen kasvu on 6,4 miljoonaa euroa, eli 6,3 prosenttia ja palvelujen ostojen puolestaan 1,8 miljoonaa euroa, eli 3,3 prosenttia. Toimialojen henkilöstömenoissa on huomioitu työehtosopimuksen mukaiset yleiskorotukset. Menojen kasvu selittyy osaltaan inflaatiolla, kunta-alan palkkaratkaisulla ja kaupungin kasvutavoitteisiin varautumisella. Valtion suunnalta kaupungille ei kuitenkaan ole tulossa merkittäviä uusia tehtäviä vuodelle 2024.

Kasvun ja oppimisen toimialalla menot pysyvät ennallaan toimialan sisäisten vuokrien huomattavan pienentymisen takia. Oikaistu menojen kasvu vuosien väliset erot huomioiden olisi 3,7 prosenttia.

Kaupunkikehityksen toimialalla oikaistut menot kasvavat 2,4 miljoonaa euroa, eli 9,7 prosenttia. Toimialalla näkyvät erityisesti miljoonan euron lisäpanostus joukkoliikenteeseen. Maanmyyntituloihin kohdistuu merkittäviä epävarmuuksia rakennusalan heikon suhdannetilanteen takia.

Elinvoiman toimialalla oikaistu menojen kasvu on 1,3 miljoonaa euroa, eli 3,5 prosenttia. Toimialalle on varattu noin 0,5 miljoonaa euroa lakisääteisten työ- ja elinkeinopalvelujen valmisteluun.

Konsernipalvelujen toimialalla oikaistut menot kasvavat noin 2,7 miljoonaa euroa, eli 6,2 prosenttia. Konsernipalvelujen toimialalla ei ole merkittäviä toiminnallisia muutoksia, mutta kaupungin keskitettyjen talous-, HR-, ICT- sekä käännöspalveluiden kulut on siirretty vuoden 2024

talousarviossa konsernipalvelujen alle. Samoin konsernipalvelujen määrärahoihin on varattu työehtosopimuksen mukainen varaus 1,9 milj.€ yleiskorotuksen ulkopuolisiin palkankorotuksiin vuodelle 2024, joka tullaan vuosikohtaisten neuvottelutulosten selvittyä jakamaan edelleen toimialoille.

TE-UUDISTUKSEN VALMISTELU

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu on siirtymässä kunnille vuonna 2025. Palvelut siirretään yksittäiselle kunnalle tai useammasta kunnasta muodostuville työllisyysalueille.

Kaupunki rakentaa TE-organisaatiota vuoden 2024 aikana, jotta tehtävien siirto onnistuisi sujuvasti vuoden 2025 alusta.

Kunnallisveron tuotto heikkenee, yhteisövero kasvaa

Kunnallisveron tuoton ennakoidaan laskevan noin 5,3 miljoonaa euroa edellisvuoteen verrattuna ja jäävän noin 91,7 miljoonaan euroon vuonna 2024. Kunnallisveron pohjana olevat ansiotulot kasvavat noin 4,4 prosenttia, mutta vuoden 2023 kertaluonteiset verotulot jäävät pääsääntöisesti pois. Kunnallisvero säilyy kuitenkin selvästi kaupungin suurimpana yksittäisenä tulonlähteenä.

Kunnallisveroprosentit tulee vuodesta 2024 alkaen määrätä prosentin kymmenyksen tarkkuudella, eli tuloveroprosentti muuttuu vähintään pyöristyksen verran lähimpään prosentin kymmenysosaan. Kaupungin toistaiseksi vakaan taloustilanteen takia kunnallisveroprosenttia esitetään alennettavan 0,11 prosenttiyksikköä 7,00 prosenttiin. Veroprosentin muutoksen vaikutus on noin 1,3 miljoonaa euroa.

Kaupungin yhteisöveron tuoton arvioidaan kasvavan hieman vuonna 2024 ja olevan yhteensä noin 39 miljoonaa euroa. Verohallinto vahvistaa kuntien yhteisöveron jako-osuudet vuodelle 2024 vasta vuoden 2024 alkupuolella. Kaupungin jako-osuuden ennakoidaan vuodelle lähes kaksinkertaistuvan Kilpilahden yritysklusterin hyvän talouskehityksen ansiota.

Kiinteistöveron tuoton odotetaan säilyvän vakaana. Veron tuotoksi arvioidaan 18,6 miljoonaa euroa vuonna 2024, mikä vastaa noin 12 prosenttia kaupungin verotuloista. Yleisen kiinteistöveroprosentin vaihteluväliä koskeva hallituksen esitys on eduskunnan käsittelyssä syksyllä 2023, mutta sillä ei arviolta ole vaikutusta kaupungin kiinteistöveroprosentteihin tai -tuottoihin.

Tasaus- ja kompensatioerät vaikuttavat valtionosuuksiin

Kuntien valtionosuuksiin tehtiin hyvinvointialueuudistuksen myötä muutoksia, kun sosiaali- ja terveystoimeen sekä pelastustoimeen liittyvät valtionosuuden poistuivat. Uudistuksen vaikutuksia kuntien talouteen on toistaiseksi tasattu ja kompensoitu erilaisilla valtionosuusmekanismeilla.

Kaupungin valtionosuustulot ovat valtiovarainministeriön arvion mukaan noin 47 miljoonaa euroa vuonna 2024, mikä vastaa edellisvuoden tasoa. Peruspalvelujen valtionosuus ilman tasaus- ja kompensatioeria on tästä summasta vain 27 miljoonaa euroa. Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus puolestaan heikentää valtionosuustuloja noin 3,5 miljoonaa euroa. Hyvinvointialueuudistukseen liittyvät tasausmekanismit tuottavat kaupungille yhteensä noin 17 miljoonaa euroa ja veromenetysten kompensatio noin 7,5 miljoonaa euroa.

Vuosikate edelleen tasapainossa 2024, suunnittelu- vuosina heikkenemässä

Kaupungin talous tulee säilymään tasapainossa ja ylijäämäisenä myös vuonna 2024. Kaupungin vuosikatteeksi on muodostumassa 30,5 miljoonaa euroa ja tilikauden tulokseksi 6,0 miljoonaa euroa.

Vuosina 2025–2027 kaupungin talous on painumassa selkeästi alijäämäiseksi, kun menot ovat kasvamassa tuloja enemmän. Tulos vuonna 2025 on taloussuunnitelman mukaan noin 2,2 miljoonaa euroa alijäämäinen ja vuonna 2026 noin 15,1 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kaupungin talous on suunnitteluvuosina entistä riippu-

vaisempi yhteisöveron tuotosta ja valtionosuuksiin sisältyvistä hyvinvointialueuudistuksen kompensatioeristä sekä menojen kasvuvauhdin kehityksestä. Suunnitelma- vuosien luvuissa ei ole täysimääräisesti varauduttu joukkoliikenneuudistuksen ja Kokkonniemen liikuntakeskukseen käyttökustannusten kasvuun, joista molemmista tullaan tekemään myöhemmässä vaiheessa erilliset palvelutasopäätökset.

Investointimenot ja lainantarve kasvavat

Vuodelle 2024 on suunniteltu investointeja noin 37,8 miljoonan euron edestä. Investointimenot kasvavat merkittävästi myös seuraavina vuosina ja suunnitellut investoinnit kohdistuvat etenkin päiväkoteihin ja kouluihin. Kokkonniemen liikuntakeskuksen suunnitelmat etenevät päätöksentekoon vuonna 2024. Kokonaisuuden on suunniteltu jakautuvan kahteen-kolmeen erikseen toteutettavaan vaiheeseen, joiden kautta viimeiset investoinneista ulottuisivat seuraavan vuosikymmenen alkuun.

Kasvavat investoinnit yhdessä suurien käyttötalousmenojen kanssa tarkoittaa, että kaupungin lainakanta kääntyy taas kasvuun. Vuonna 2024 lainakannan arvioidaan kasvavan 6,0 miljoonalla eurolla, jolloin kaupungin lainakanta olisi yhteensä n. 80 miljoonaa euroa. Myös tulevien vuosien korkea investointitaso lisää lainanoton tarvetta ja lainakannan arvioidaan olevan vuoden 2026 lopussa jo 149,7 miljoonaa euroa.

Korkojen nopea nousu on aiheuttanut sen, että lainanotto on tulevina vuosina huomattavasti aiempaa kalliimpaa. Kaupunki on aiemmin hyötynyt alhaisesta korkotasosta, mutta lainkannan kasvun myötä myös korkokustannukset tulevat kasvamaan merkittävästi.

Talousmittari	2018	2019	2020	2021	2022
Vuosikate/poistot, %					
Hyvä > 100 %					
Tyydyttävä 80 % - 100 %	111,5	95,3	198,8	290,7	224,9
Heikko < 80 %					
Investointien tulorahoitus, % (vuosikate/nettoinvestoinnit)					
Hyvä > 100 %	54,7	56,5	258,4	253,9	281,8
Tyydyttävä 80 % - 100 %					
Heikko < 80 %					
Omavaraisuusaste, % (omapääoma/ koko pääoma)					
Hyvä > 70 %	39,6	38,1	43,4	51,0	60,4
Tyydyttävä 50 % - 70 %					
Heikko < 50 %					
Kaupungin lainakanta, €/asukas					
Hyvä < maan keskiarvo, 3 363 €	3 243	3 407	3 066	2 744	1 696
Tyydyttävä 3 362 € - 5 172 €					
Heikko < 5 172 €					
Konsernin lainakanta, €/asukas					
Hyvä < maan keskiarvo, 7 454 €	7 202	7 376	6 876	6 988	5 675
Tyydyttävä 7 453 € - 11 181 €	(2655)	(2254)	(2798)	(2 661)	(2 830)
Heikko < 11 181 €					
(Suluissa vuokra- ja leasingvastuut)					
Toiminnan ja investointien rahavirta 5 edelliseltä vuodelta, milj. €					
Hyvä > 10 milj. €	-52,4	-64,3	-33,4	19,0	97,0
Tyydyttävä 0 - 10 milj. €					
Heikko < 0					
Kunnallisverotuksen tuloveroprosentti					
Hyvä < Uudenmaan kuntien keskiarvo 18,69	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75
Tyydyttävä 18,69 – 20,01					
Heikko > koko maan keskiarvo 20,01					

*Talousmittarien arviointikriteerien tasot on ilmoitettu 2022 vuoden tasossa tai viimeisimmän saatavissa olevan tiedon mukaisesti

Vihreä = Hyvä Keltainen = Tyydyttävä Punainen = Heikko

KASVU STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ

Kestävä kasvu on Unelmien Porvoo -kaupunkistrategian keskeisin päämäärä kuluvalle valtuustokaudelle. Pitkän tähtäimen tavoitteena on, että kaupungin väkiluku kasvaa keskimäärin noin prosentin vuodessa, vuoteen 2050 mennessä noin 70 000 asukkaaseen.

Porvoo kuuluu kaupungistuvassa ja alueellisesti eriytyvässä Suomessa niiden harvojen kuntien joukkoon, jotka ovat edelleen kasvaneet. Muuttoliike tuo kaupunkiin erityisesti nuoria, veronmaksukykyisiä aikuisia. Muuttovoitto kasvattaa koko kaupungin elinvoimaa sekä nykyisten ja tulevien porvoolaisten hyvinvoinnin edellytyksiä.

PORVOON VÄESTÖ KASVAA JA IKÄÄNTYY, MUTTA LASTEN MÄÄRÄ VÄHENEE

Porvoossa oli vuoden 2022 lopussa 51 247 asukasta, mikä oli 98 asukasta enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Tilastokeskuksen julkaiseman kuntakohtaisen väestöennusteen mukaan Porvoon väkiluku kasvaa 2020-luvun alkupuolella selvästi, parhaimpina vuosina jopa yli 150 asukasta vuodessa. Kasvun vauhti hiipuu kuitenkin jo 2020-luvun loppupuolella ja on 2030-luvulla enää noin 50 asukasta vuodessa. Vuonna 2030 porvoolaisia olisi ennusteen mukaan 52 037 ja vuonna 2040 yhteensä 52 614.

Ennusteen mukaan muutokset poikkeavat merkittävästi toisistaan eri ikäryhmien välillä. Vuoteen 2040 mennessä yli 75-vuotiaiden osuus Porvoon väestöstä nousee 9,9 prosentista 16,4 prosenttiin, eli yli 3 600 asukkaalla. Kaikki muut ikäluokat pienenevät. Suurin vähennys asukasmäärässä on alle 15-vuotiaiden osalta, jonka määrä vähenee noin 1 100 asukkaalla. Vuoteen 2040 mennessä alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä laskee 16,5 prosentista 13,8 prosenttiin. Ikäryhmän määrä laskee ennusteen mukaan nopeinten 2020-luvun aikana, jolloin vähennys on yhteensä reilu 800. Työikäisen väestön osuus alenee ennusteen mukaan jonkun verran 61,2 prosentista 58,1 prosenttiin.

Väestönkehitys vaikuttaa monella tapaa kaupungin palveluihin, päätöksentekoon ja talouteen. Kaupungin talouden näkökulmasta on tärkeää huomioida väestönkehitys palvelujen tarjonnassa ja erityisesti kaupungin investointeja suunniteltaessa, jotta verorahoille saadaan tarkoituksenmukaista vastinetta.

Lapsimäärän väheneminen keventää kasvun- ja oppimisen toimialan menopaineita. Työssä käyvät ikäluokat puolestaan vaikuttavat merkittävästi kaupungin verotuloihin.

TULOT JA TYÖPAIKAT

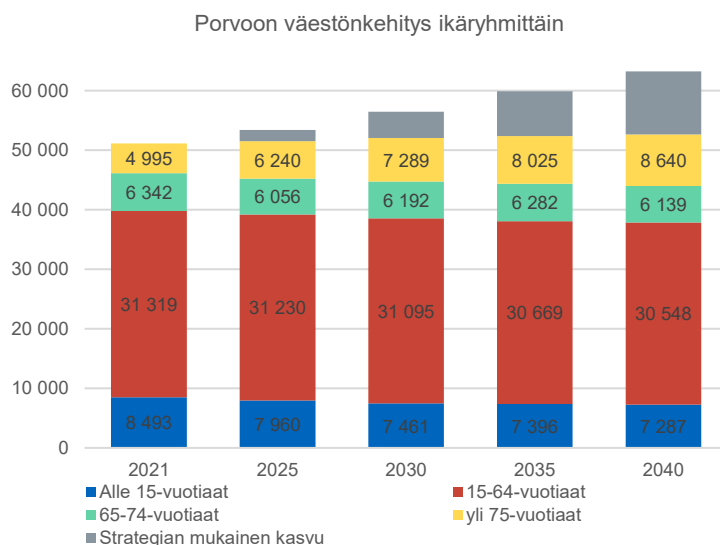
Työllisyyden odotetaan talousarviovuonna pysyvän suunnilleen nykytasolla. Valtiovarainministeriön 23.3.2023 julkaiseman talouskatsauksen mukaan pitkään jatkunut kasvu taittuu, ja kääntyy laskuun vuoden 2023 loppupuolella. Vuodesta 2024 alkaen työllisyystilanne kuitenkin paranee taas lisääntyneen kysynnän ansiosta. Katsauksen mukaan työllisyysaste olisi vuonna 2024 73,8 prosenttia, mikä on 0,2 prosenttiyksikköä vuoden 2023 ennustetta korkeampi.

Uudenmaan alueella työllisyys on Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen elokuussa 2023 julkaiseman työllisyyskatsauksen perusteella noussut hieman vuoden takaisesta, ja kehitys on keskimääräistäkin parempi. Uudenmaan työttömyysaste elokuussa oli 9,2 prosenttia, mikä on 0,2 prosenttiyksikköä edellisvuotta vähemmän.

Porvoon työpaikkarakenteen on palvelu- ja jalostusvaltainen. Palvelujen osuus on noin kaksi kolmasosaa ja jalostuksen osuus noin yksi kolmasosa. Maa- ja metsätalouden osuus on runsaan prosentin. Porvoon työpaikkaomavaraisuus on yli 90 prosenttia. Porvoon työttömyysaste oli elokuussa 8,4 prosenttia, mikä on alhaisempi kuin edeltävänä vuonna.

Työllisyyskehitys vaikuttaa voimakkaasti kaupungin kunnallisverotuloihin. Verotettavat tulot ovat Porvoossa selkeästi maan keskiarvon yläpuolella, mutta samalla selvästi alle Uudenmaan kuntien keskiarvon.

Valtionosuusjärjestelmään sisältyvä kuntien verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus leikkaa kuitenkin kaupungin hyvällä tasolla olevia verotuloja voimakkaasti.

Verotulot ja valtionosuudet

Talousarvion verotulokohta koostuu kunnan tuloverosta, kiinteistöverosta ja osuudesta yhteisöveron tuottoon. Verorahoitukseen luetaan edellisten lisäksi valtionosuudet. Kunnan päätösvalta koskee kunnallisveroa ja kiinteistöveroa, joiden verokannat päätetään vuosittain talousarvion käsittelyn yhteydessä.

UUSI KUNNALLISVEROPROSENTTI 7,00 % - TUOTTO ARVIOLTA 91,7 MILJOONAA EUROAA

Kunnallisveron tuotto määräytyy luonnollisen henkilön ja kuolinpesän ansiotulon perusteella.

Hyvinvointialueuudistuksen takia kaikkien kuntien tuloveroprosentteja alennettiin 12,64 prosenttiyksiköllä vuodelle 2023. Porvoon tuloveroprosentti aleni siten 19,75 prosentista 7,11 prosenttiin.

Vuodesta 2024 alkaen kuntien tulee määrätä kunnallisveroprosentti prosentin kymmenyksen tasolla. Tämä tarkoittaa, että kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentti tulee muuttumaan vähintään pyörityksen verran lähimpään prosentin kymmenesosaan.

Kaupungin taloustilanne mahdollistaa tuloveroprosentin maltillisen alentamisen. Porvoon kaupungin tuloveroprosentiksi vuodelle 2024 esitetään 7,00 prosenttia. Kaupungin taloustilanne on ollut viime vuosina erittäin hyvä ja edelleen lievästi ylijäämäinen ensi vuonna. Kaupungin talouden mittarit ovat pääsääntöisesti kääntyneet positiivisiksi, mutta kunnallisveroprosentin osalta mittari on tyydyttävällä tasolla. Kaupungin tuloveroprosenttia on päätösperusteisesti alennettu viimeksi vuonna 2002.

Yhden tuloveroprosenttiyksikön tuotto kaupungille vastaa noin 13 miljoonaa euroa, ja vastaavasti 0,11 tuloveroprosenttiyksikön alennus vastaa noin 1,3 miljoonaa euroa.

Porvoon tuloveroprosentti on koko maan ja Uudenmaan maakunnan vertailussa keskimääräistä alhaisempi, mutta selvästi korkeampi kuin pääkaupunkiseudun kunnissa. Vuonna 2023 koko maassa kunnallisveroprosenttien vaihteluväli oli 4,36 % - 10,86 % ja Uudenmaan kuntien veroprosentin vaihteluväli puolestaan 4,36 % - 9,36 %.

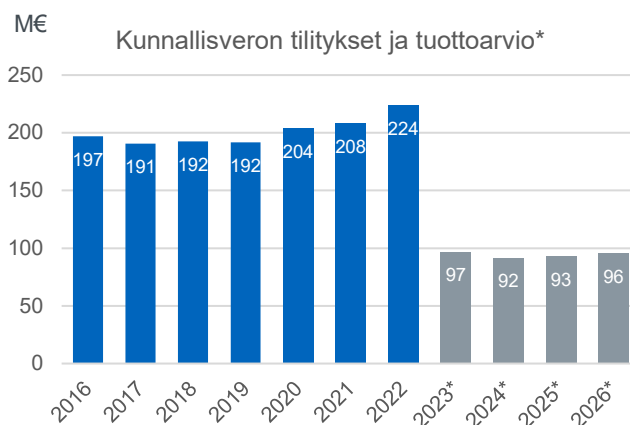
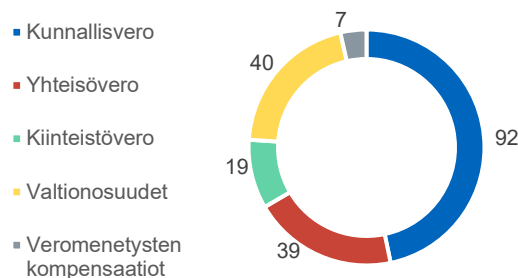
Kaupungin kunnallisveron tuoton uudella veroprosentilla arvioidaan vuonna 2024 olevan noin 91,7 miljoonaa euroa. Tuottoarvio perustuu oletukseen, että kunnallisveron pohjana olevat ansiotulot kasvavat noin 4,4 prosenttia.

Kunnallisveron tuotto alenee vuodesta 2023 noin 5,3 miljoonaa euroa, koska vuonna 2023 kunnille kertyi merkittävästi kertaluonteisia verotuloja edellisiltä verovuosilta vanhoilla veroprosenteilla. Kunnallisvero säilyy edelleen selvästi kaupungin suurimpana yksittäisenä tulonlähteenä. Kunnallisveron tuotto muodostaa vuonna 2024 noin 61,4 prosenttia kaupungin verotuloista.

UUDENMAAN KUNTIEN TULOVEROPROSENTIT 2023

Kauniainen	4,36	Lohja	7,86
Espoo	5,36	Vihti	7,86
Helsinki	5,36	Pornainen	7,86
Vantaa	6,36	Inkoo	8,11
Kerava	6,61	Mäntsälä	8,36
Sipoo	6,61	Karkkila	8,61
Kirkkonummi	7,11	Siuntio	8,61
Nurmijärvi	7,11	Askola	8,86
Porvoo	7,11	Lapinjärvi	8,86
Tuusula	7,11	Myrskylä	8,86
Hyvinkää	7,61	Pukkila	8,86
Järvenpää	7,61	Hanko	9,11
Loviisa	7,61	Raasepori	9,36

Kaupungin verorahoitus 2024, milj. €

KIINTEISTÖVEROSTA TASAISTA TUOTTOA

Kiinteistövero on vuosittain maksettava, kiinteistön omistamiseen perustuva vero. Kiinteistövero koskee kaikkia kiinteistöjä lukuun ottamatta metsiä, maatalousmaita ja eräitä yleisiä alueita. Kiinteistövero maksetaan kiinteistön sijaintikunnalle. Vero on kaupunginvaltuuston vahvistamien prosenttien mukainen määrä kiinteistön verotusarvosta.

Porvoon kaupungin kiinteistöveroprosentteihin ei esitetä muutoksia vuodelle 2024. Kiinteistöveron arvioidaan tuottavan kaupungille noin 18,6 miljoonaa euroa, mikä vastaa noin 12 prosenttia kaupungin verotuloista.

Pääministeri Petteri Orpon Hallituksen ohjelman mukaan yleisen maapohjan kiinteistöveron alaraja korotetaan 0,93 prosentista 1,30 prosenttiin vuodesta 2024 alkaen. Esitetty toimenpide edellyttäisi maapohjan veroprosentin eriyttämistä yleisestä kiinteistöveroprosentista. Tämä ei vaikuta Porvoon kiinteistöveroprosentteihin, koska kaupungin yleinen kiinteistöveroprosentti on jo uudella alarajalla.

Kaupungin nykyiset kiinteistöveroprosentit ovat vaihteluvälin keskitason alapuolella: yleinen kiinteistöveroprosentti on 1,3 %, vakituisen asuinrakennuksen 0,50 % ja vapaa-ajan asuntojen 1,3 %. Kaupunki ei ole määrännyt kiinteistöveroa yleishyödyllisille yhteisöille.

KIINTEISTÖVEROPROSENTTIEN VAIHTELUVÄLIT

Kiinteistöveroprosenteille on kiinteistöverolaissa säädetty ylä- ja alarajat. Kunnat voivat valita veroprosentit lain määrittämän vaihteluvälin rajoissa.

Yleinen kiinteistövero peritään asuin- ja liiketonteista sekä liikerakennuksista. Asuinrakennusten kiinteistövero peritään asuinkäytössä olevista rakennuksista. Vapaa-ajan asunnoille on erillinen kiinteistövero.

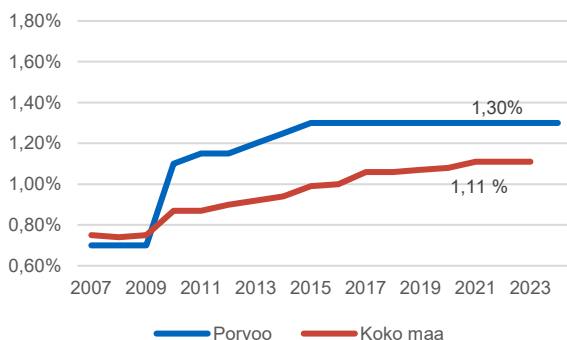
Yleinen kiinteistöveroprosentti ja vapaa-ajan rakennuksen kiinteistöveroprosentti on 0,93–2,00 prosenttia. Yleisen maapohjan kiinteistöveron alaraja ollaan korottamassa 0,93 prosentista 1,30 prosenttiin vuodesta 2024 alkaen.

Vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentin vaihteluväli on 0,41–1,00 prosenttia. Muun kuin asuinrakennuksen eli pääasiassa vapaa-ajan rakennuksen kiinteistövero voi olla enintään yhden prosenttiyksikön korkeampi kuin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti.

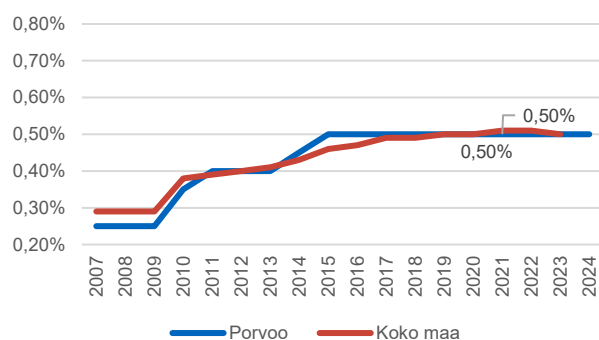
Yleishyödyllisen yhteisön omistaman rakennuksen ja sen maapohjan kiinteistöveroprosentin alarajaksi voidaan määrätä 0,00.

Voimalaitosrakennuksen ja -rakennelman kiinteistöveroprosentin enimmäismäärä on 3,1 prosenttia. Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentin enimmäismäärä on 3,93 prosenttia.

Yleinen kiinteistövero, veroprosentit

Vakituinen asuinrakennus, kiinteistöveroprosentit

YHTEISÖVERON JAKO-OSUUS KASVAMASSA MERKITÄVÄSTI

Koko maan tasolla yhteisöveron tuotto on ollut viime vuosina merkittävä. Maksettava yhteisövero oli vuosina 2016–2020 noin 5,5–5,9 miljardia euroa, mutta vuonna 2021 se nousi 7,2 miljardiin euroon ja vuonna 2022 noin 8,0 miljardiin euroon. Vuonna 2023 yhteisöveron tuoton ennakoidaan alenevan noin 7,6 miljardiin euroon ja vuodelle 2024 Kuntaliitto ennustaa noin 7,8 miljardin euron tuottoa.

Kuntien yhteisöveron osuutta korotettiin 10 prosenttiyksiköllä väliaikaisesti vuosille 2020 ja 2021. Koska veron tuotto tulee osin viiveellä, kohdistui osa ylimääräisestä tuotosta myös vuodelle 2022. Vuonna 2023 kolmannes yhteisöveron tuotosta siirrettiin valtiolle sote-uudistuksen myötä.

Porvoon kaupungin osuus kuntien yhteisövero-osuudesta kasvoi voimakkaasti vuosina 2018–2021. Porvoo sai vuonna 2017 noin 0,7 prosenttia kuntaryhmän osuudesta, kun vuonna 2021 osuus oli jo noin 2,6 prosenttia. Vuonna 2022 Porvoon jako-osuus aleni noin 2,4 prosenttiin ja vuonna 2023 jako-osuus oli noin 1,2 prosenttia.

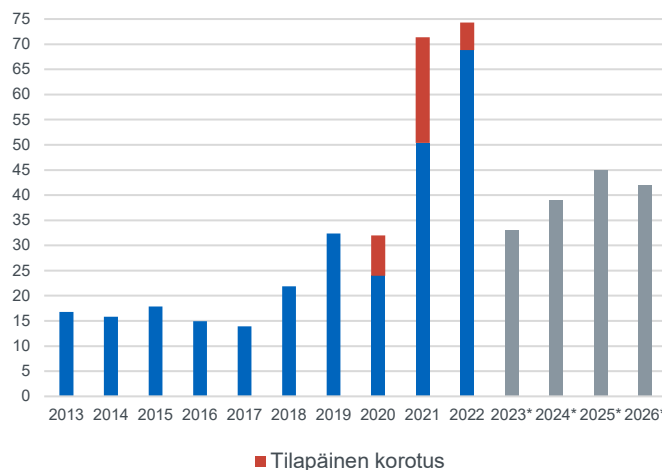
Käytännössä kaupungin jako-osuus on hyvin riippuvainen Kilpilahden yritysklusterin tuloksetuksesta, joka vaikuttaa kahden vuoden viiveellä kaupungin yhteisöveron tuottoon.

Verohallinto vahvistaa kuntien yhteisöveron jako-osuudet vasta vuoden 2024 alkupuolella. Kaupungin jako-osuuden ennakoidaan talousarviovuonna lähes kaksinkertaistuvan Kilpilahden yritysklusterin hyvän talouskehityksen ansiota. Tilanne on kuitenkin poikkeuksellisen epävarma siihen saakka, kunnes Verohallinto vahvistaa uudet jako-osuudet. Erityisesti vuodesta 2026 alkaen yhteisöveroarviot sisältävät erittäin suuria epävarmuustekijöitä.

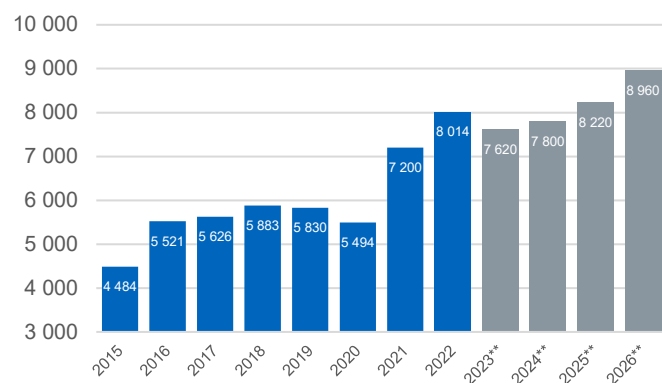
Yhteisövero tuotti kaupungille 2010-luvun alkuvuosina noin 14–16 miljoonaa euroa vuodessa. Vuonna 2018 tuotto nousi reiluun 20 miljoonaan euroon. Vuonna 2019 tuotto nousi jo noin 33 miljoonaan euroon, ja vuonna 2020 tuotto säilyi korkealla kuntaryhmän jako-osuuden korotuksen takia. Vuonna 2021 tuotto nousi reiluun 71 miljoonaan euroon ja vuonna 2022 noin 74 miljoonaan euroon, johtuen muun muassa koronaepidemian takia korotetusta kuntien jako-osuudesta. Vuoden 2023 tuotto tulee olemaan arviolta noin 33 miljoonaa euroa.

Kaupungin yhteisöveron tuotoksi vuodelle 2024 ennakoidaan talousarviossa 39 miljoonaa euroa. Arvio perustuu oletukseen, että yhteisöverosta saadut ennakotiedot vastaavat toteutunutta verokertymää.

Kaupungin yhteisöveron tuotto ja ennuste*

Koko maan yhteisöverokertymän kehitys, milj. €*

* Vuosien 2023 – 2026 tiedot perustuvat ennakkolisiin tietoihin

VALTIONOSUUSTULOT LÄHES ENNALLAAN, TUOTTO ARVIOLTA 47 MILJOONAA EUROA

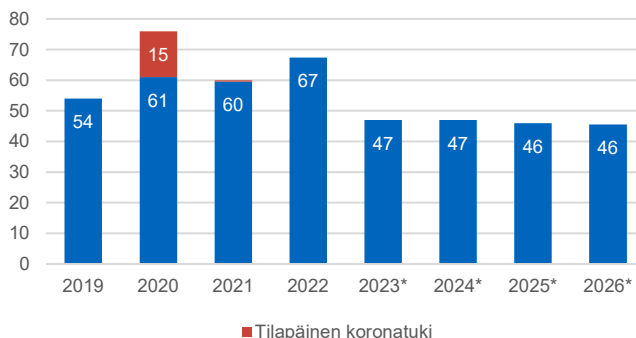
Kuntien valtionosuusjärjestelmä uudistui vuonna 2023 hyvinvointialueuudistuksen takia. Sosiaali- ja terveystoimeen sekä pelastustoimeen liittyvät valtionosuuden poistuivat, verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasausjärjestelmä muuttui ja valtionosuusjärjestelmään sisällytettiin hyvinvointialueuudistukseen liittyviä tasausmekanismeja.

Valtiovarainministeriön alustavien laskelmien mukaan Porvoon valtionosuudet vuonna 2024 tulevat olemaan noin 47 miljoonaa euroa. Tästä noin 27 miljoonaa euroa on peruspalvelujen valtionosuutta (ilman tasausta). Porvoon verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus olisi noin 3,5 miljoonaa euroa. Hyvinvointialueuudistukseen liittyvät tasausmekanismit olisivat yhteensä noin 17 miljoonaa euroa (muutosrajoitin + järjestelmämuutoksen tasaus). Veromenetysten kompensatio puolestaan olisi noin 7,5 miljoonaa euroa.

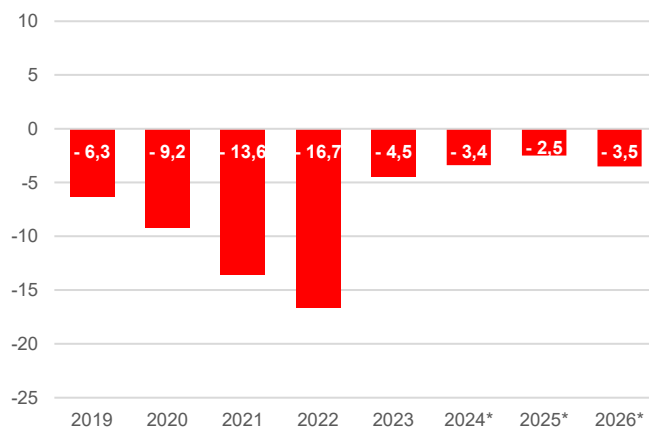
Kaupungin valtionosuuksista vain reilu puolet on siten rahaa, jolla valtio osallistuu kaupungin lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi. Vastaavasti lähes puolet valtionosuuksista koostuisi erilaisista tasaus- ja kompensatioelementeistä.

Hyvinvointialueuudistukseen sisältyvä siirtymäaika tarkoittaa, että kaupungin vuotuinen rahoituspohja on heikkenemässä noin 3,3 miljoonaa euroa vuoteen 2027 mennessä.

M€ Kaupungin valtionosuudet 2019-2026

M€ Valtionosuuksiin sisältyvä tasausvähennys

Porvoon kaupungin valtionosuudet 2024, yhteensä 47 milj. €

VM:n laskelma, elokuu 2023

Kaupungin rahoitustarpeet ja lainanotto

Kaupungin vuotuinen lainarahoitustarve tai lainanlyhenysvara muodostuu vuosikatteen ja nettoinvestointien välisestä erotuksesta. Tasapainossa olevassa taloudessa vuosikatteella voidaan rahoittaa nettoinvestoinnit. Pitkällä aikavälillä vuosikatteella tulee rahoittaa myös lainan lyhennykset.

Kaupungin pitkän ajan tavoite on ollut lainamäärän kasvun pysäyttäminen ja kääntäminen laskuun. Kaupungin lainakanta on alentunut vuoden 2019 172 miljoonasta eurosta vuoden 2022 87 miljoonaan euroon, pääsääntöisesti hyvien yhteisöverotulojen ja valtion koronatukien takia. Vuoden 2023 lopussa lainakanta tulee arviolta olemaan noin 74 miljoonaa euroa.

Kaupungin investointisuunnitelma sisältää talousarviovuodelle 2024 yhteensä 37,8 miljoonan euron investoinnit, joista talonrakennusinvestointien osuus on 21,6 miljoonaa euroa, kaupunki-infran investointien osuus noin 13,5 miljoonaa euroa ja elinvoiman investointien osuus 2,1 miljoonaa euroa. Loppuosa investoinneista on muun muassa irtainta käyttöomaisuutta.

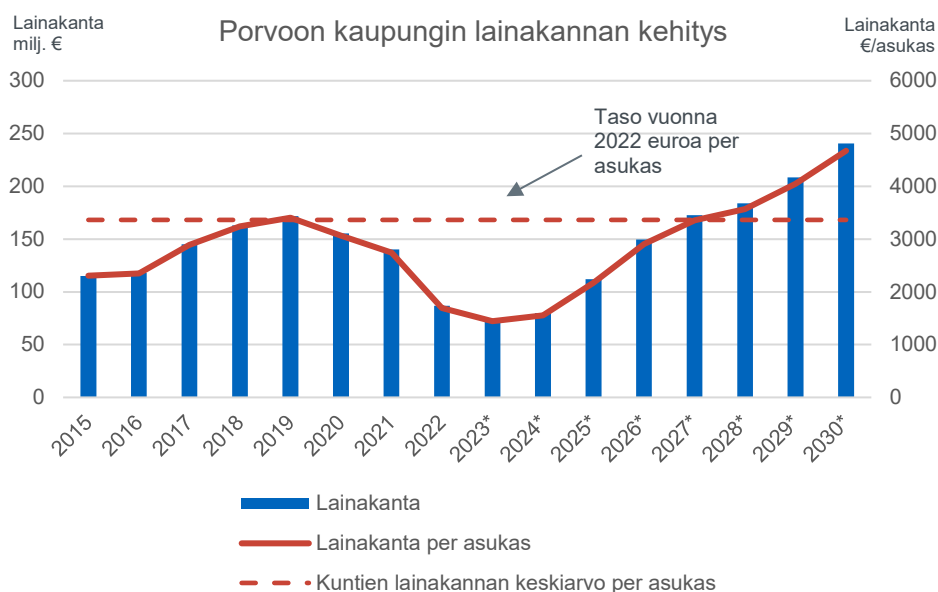
Investointien määrä kasvaa myös tulevina vuosina, kun vuodelle 2025 on suunniteltu kohdistuvan 54 miljoonan euron investoinnit ja vuodelle 2026 investointeja noin 48,6 miljoonan euron edestä. Lähivuosille suunnitellut investoinnit painottuvat päiväkoteihin ja kouluihin ja suunnitelmissa on varauduttu Kokkonniemen liikuntakeskuksen investointikokonaisuuteen. Valtuusto tulee päättämään kokonaisuudesta vuoden 2024 aikana, jolloin investointisummat täsmentyvät ja tiedetään, toteutuuko investointi kaupungin omaan taseeseen vai erillisen yhtiön kautta. Toteutustapa vaikuttaa siihen, miten Kokkonniemen kokonaisuus näkyy kaupungin investointisuunnitelmassa.

Investointisuunnitelman mukaan vuosien 2024-2027 keskimääräinen investointitaso on 35 - 54 miljoonaa euroa vuosittain. Pitkällä aikavälillä kestävä investointitaso olisi keskimäärin noin 25 miljoonaa euroa vuodessa.

Nousevat investointikustannukset tarkoittavat, että kaupungin lainakanta olisi vuonna 2024 kasvamassa 6,0 miljoonalla eurolla yhteensä 79,9 miljoonaan euroon. Asukaskohtainen lainakanta kasvaisi vuoden 2023 tilinpäätösarviosta tämän myötä noin 1 557 euroon. Kaupungin lainakanta kasvaa rahoituslaskelman mukaan 112 miljoonaan euroon vuonna 2025 ja 150 miljoonaan euroon vuonna 2026.

Kaupungin nykyiset lainat on sidottu kiinteäkorkoisiin lainoihin, joiden kesikorko on noin 0,3 prosenttia vuoden 2023 lopussa. Korkoympäristön muutos tarkoittaa kuitenkin sitä, että uusien lainojen kesikorko tulee olemaan huomattavasti korkeampi. Tulevina vuosina tulee siis varautua korkokustannusten nousuun ja kiinnittää erityistä huomiota lainasalkun riskinhallintaan ja korkeampien korkojen hyödyntämiseen kassanhallinnassa.

Kaupungin lainakanta on suunnitteluvuosina kasvamassa merkittävästi. Kaupungin käyttötalouden kehitys vaikuttaa omalta osaltaan investointimahdollisuuksiin. Vahvempi vuosikate antaa enemmän liikkumavaraa investointien rahoittamiseen. Kaupungin investointeja on priorisoitava tai käyttötaloutta vahvistettava, mikäli kaupungin lainakannan halutaan säilyvän kuntasektorin keskimääräisellä tasolla.

TULOSLASKELMA JA RAHOITUSLASKELMA

Kaupungin talousarvion mukaan kaupungin talous on tasapainossa vuonna 2024. Tulos on jonkin verran ylijäämäinen ja vuosikate riittää juuri kattamaan poistot.

Talousarviovuoden 2024 vuosikate tulee olemaan noin 30,5 miljoonaa euroa ja tulos noin 6,0 miljoonaa euroa. Kaupungin ylijäämäinen tulos selittyy pitkälti kaupungin omalla hyvällä yhteisöveron jako-osuudella, jonka arvioidaan lähes kaksinkertaistuvan vuodelle 2024.

Kaupungin menojen kasvu on vuonna 2024 noin 2,5 prosenttia, eli noin 5,8 miljoonaa euroa verrattuna muutettuun talousarvioon 2023. Vertailutietona olevaan vuoden 2023 muutettuun talousarvioon sisältyy kuitenkin kertaluonteisia sosiaali- ja terveystoimen, sekä pelastustoimen kustannuksia noin 2,5 miljoonaa euroa, sekä sisäisten erien muutoksia, jotka tulee ottaa huomioon vuosittaisten toimintamenojen kasvun vertailussa. Sisäisten erien muutoksilla ja kertaluonteisilla sosiaali- ja terveydenhoidon ja pelastustoimen kuluilla huomioitu oikaistu kulujen kasvu vuodelle 2024 on 4,8 prosenttia. Menokasvu selittyy osin inflaatiolla ja palkkakustannusten nousulla, ja panostuksella strategian mukaisiin toimenpiteisiin ja kärkihankkeisiin.

Porvoon kaupungin menojen kasvu on ollut viimeisinä vuosina kovempaa kuin kuntatalouden menojen kehitystä kuvaavissa arvioissa yleisesti on ennakoitu. Kuntien yleistä menokehitystä parhaiten kuvaava peruspalvelujen hintaindeksi kasvaa vuonna 2024 yhteensä 3,3 prosenttia valtiovarainministeriön laatiman kuntatalousohjelman mukaan.

Kasvun ja oppimisen toimialan menot pysyvät ennallaan toimialan sisäisten vuokrien huomattavan pienentymisen takia. Sisäisten vuokrien muutokset näkyvät toimialojen käyttötaloudessa laskentaperiaatteista johtuen viiveellä. Vuonna 2021 tehdyt AE-koulun ja Pääskytien koulun sisäilmaremontit vaikuttivat kasvun ja oppimisen toimialan vuoden 2023 sisäiseen vuokraan korottavasti n. 1,6 M€. Tämän summan jäädessä pois vuodelta 2024, sekä muut sisäiset muutokset huomioiden on oikaistu menojen kasvu vuosien väliset erot huomioiden 3,7 %.

Elinvoiman toimialan oikaistut menot kasvavat 3,5 %, kaupunkikehityksen menot 9,7 % ja konsernipalvelujen menot 6,2 %. Vuodet eivät kuitenkaan ole täysin vertailukelpoisia keskenään esimerkiksi kaupungin ulkoistettujen talous- HR-, ICT-, sekä käännöspalvelujen kulujen konsernipalvelujen toimialalle siirtämisen myötä, vertailuvuodelle 2023 sisältyvien kertaluonteisten sosiaali- ja

terveystoimen sekä pelastustoimen kustannusten takia, sekä sisäisten vuokrien muutosten takia.

Vuosina 2025–2026 kaupungin talous on painumassa selvästi alijäämäiseksi menojen kasvun ollessa suunnitelmavuosilla tulojen kasvua kovempaa. Valtionosuustuloihin liittyy epävarmuutta, sekä muutoksia tulevina vuosina. Tilinpäätöstietojen 2022 perusteella kuntien yhteenlaskettuja valtionosuuksia vähennettiin jälkikäteistarkastuksena noin 224 miljoonaa euroa vastamaan hyvinvointialueille siirtyviä soite-kustannuksia. Porvoon kohdalla jälkikäteistarkistus vähentää valtionosuuksia yhteensä neljä miljoonaa euroa vuosina 2024 ja 2025. Lisäksi osana hyvinvointialueuudistusta ja rahoituksen siirtoon liittyviä tasausmekanismeja kaupungin valtionosuustulot alenevat vaiheittain yhteensä 3,3 miljoonaa euroa vuoteen 2027 mennessä.

Hallitusohjelman mukaisesti valtionosuusjärjestelmää on myös tulevina vuosina tarkoitus uudistaa, mutta uudistuksen vaikutuksia Porvoon osalta on vaikea arvioida ennakkoon. Uudistuksen tavoitteena on lisätä valtionosuusjärjestelmän ymmärrettävyyttä ja läpinäkyvyyttä ja sopeuttaa kuntien rahoitus vastaamaan kuntien uutta roolia peruspalvelujen järjestämisessä.

Kaupungin investointisuunnitelman mukaan vuosille 2024–2027 kohdistuu noin 175 miljoonan euron suuruiset investoinnit. Investointitahti on edelleen liian korkea huomioiden kaupungin heikentävä rahoitus pohja vuodesta 2025 alkaen, eikä tulo-rahoituksella kyetä kattamaan tulevaisuudessa investointimenojen määrää.

Heikkenevä tuloskehitys yhdistettynä korkeaan investointitasoon johtaa siihen, että kaupungin lainakanta tulee suunnitteluvuosina kääntymään jälleen kasvuun. Uusista lainoista aiheutuu korkotason nousun myötä merkittäviä korkokustannuksia. Investointitason kasvu näkyy lisäksi kaupungin käyttötaloudessa lisääntyvänä poistojen määränä. Kaupungin käyttötalousmenojen kasvun ja epävarmojen tulojen heikentämä vuosikate ei

riitä suunnitelmavuosina 2025 – 2026 kattamaan investointitason noususta johtuvia lainanhoitokuluja ja poistoja.

Investointitahdin kasvu vaatii investointihankkeiden vaiheistamista pidemmälle aikavälille ja investointien priorisointia suunnittelukauden aikana, mutta pidemmällä aikavälillä investointitaso tulee palauttaa noin 100 miljoonan euron tasolle per valtuustokausi.

TULOSLASKELMAN JA RAHOITUSLASKELMAN LAADINTAPERIAATTEET

Tuloslaskelmassa yhdistetään toimialojen käyttötalouden tulot ja menot. Tulot ja menot esitetään tiliryhmittäin. Toimialojen tulojen ja menojen erotus on toimintakate.

Talousarvio laaditaan bruttoperiaatteella siten, että tulot ja menot budjetoidaan erikseen. Talousarvio sisältää kaupungin sisäisiä tuloja ja menoja, yhteensä 32 miljoonaa euroa. Lisäksi kaupungin sisäiset ostot liikelaitoksilta ovat 12 miljoonaa euroa.

Liikelaitosten talousarviot eivät sisälly kaupungin talousarviolukuihin, vaan ne esitetään talousarviosta erillään talousarvion liitetiedoissa.

Talousarviomenot voidaan rahoittaa vain pieneltä osin toiminnasta saatavilla tuloilla. Valtaosa toiminnasta rahoitetaan verorahoituksella, johon luetaan kunnallisvero, kiinteistövero, yhteisövero ja valtionosuudet. Lisäksi tuloslaskelmassa osoitetaan muun rahoituksen tuotot ja kulut. Kun toimintakatteeseen lisätään verorahoitus ja muut rahoituserät, saadaan tuloslaskelman vuosikate.

Vuosikatteella tulisi kattaa käyttöomaisuuden poistot, jotta toiminnan kirjanpidollinen tulos olisi positiivinen.

Rahoituslaskelmassa yhdistetään tuloslaskelman vuosikate, investointimenot ja -tulot. Siinä esitetään myös kaupungin anto- ja ottolainauksen muutokset sekä muut maksuvalmiuden muutokset. Rahoituslaskelmalla osoitetaan, miten kaupungin rahoitustarve katetaan.

Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	TP2022	TA2023	TA2023+m	TA2024	TS2025	TS2026
TOIMINTATUOTOT	115 245 974	70 043 642	67 043 642	68 309 916	69 793 259	70 491 191
Myyntituotot	29 230 148	5 103 900	5 103 900	6 605 325	6 671 378	6 738 092
Maksutuotot	17 407 025	7 624 900	7 624 900	6 726 733	6 794 001	6 861 941
Tuet ja avustukset	14 511 926	6 266 200	6 266 200	5 867 000	5 925 670	5 984 928
Muut toimintatuotot	54 096 875	51 048 642	48 048 642	49 110 858	50 402 210	50 906 230
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	396 908	620 000	620 000	670 000	670 000	670 000
TOIMINTAKULUT	-432 474 380	-226 457 617	-231 457 617	-237 292 615	-249 599 746	-258 334 004
Henkilöstökulut	-155 426 487	-100 334 440	-102 234 440	-108 671 300	-113 298 918	-117 262 833
Palvelujen ostot	-189 918 865	-54 898 621	-55 498 621	-57 320 962	-61 095 852	-63 234 087
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16 681 682	-14 166 400	-14 166 400	-14 589 950	-15 678 582	-16 227 287
Avustukset	-15 024 017	-10 834 200	-10 834 200	-10 604 400	-11 203 255	-11 595 368
Muut toimintakulut	-55 423 328	-46 223 956	-48 723 956	-46 106 003	-48 323 139	-50 014 429
TOIMINTAKATE	-316 831 497	-155 793 975	-163 793 975	-168 312 699	-179 136 487	-187 172 813
VEROTULOT	316 481 220	148 238 600	148 238 600	149 300 000	156 400 000	156 600 000
Kunnan tulovero	223 930 881	97 000 000	97 000 000	91 700 000	92 800 000	96 000 000
Kiinteistövero	18 200 695	17 238 600	17 238 600	18 600 000	18 600 000	18 600 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	74 349 645	34 000 000	34 000 000	39 000 000	45 000 000	42 000 000
VALTIONOSUUDET	66 951 865	47 000 000	47 000 000	47 000 000	46 000 000	45 500 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	4 058 532	1 260 000	1 260 000	2 510 000	-440 000	-3 000 000
Korkotuotot	98 354	160 000	160 000	710 000	160 000	160 000
Muut rahoitustuotot	4 564 211	2 000 000	2 000 000	3 100 000	3 100 000	3 100 000
Korkokulut	-339 686	-800 000	-800 000	-1 200 000	-3 600 000	-6 160 000
Muut rahoituskulut	-264 347	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
VUOSIKATE	70 660 120	40 704 625	32 704 625	30 497 301	22 823 513	11 927 187
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-30 147 915	-28 500 000	-28 500 000	-24 500 000	-25 000 000	-28 000 000
TILIKAUDEN TULOS	40 512 205	12 204 625	4 204 625	5 997 301	-2 176 487	-16 072 813
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOKSET	-17 036 090	700 000	700 000	0	0	1 000 000
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	23 476 115	12 904 625	4 904 625	5 997 301	-2 176 487	-15 072 813

Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA	TP2022	TA2023	TA2023+m	TA2024	TS2025	TS2026
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	70 660 120	40 704 625	32 704 625	30 497 301	22 823 513	11 927 187
Tulorahoituksen korjauserät	-4 284 010	-5 700 000	-5 700 000	-4 200 000	-4 200 000	-4 200 000
	66 376 110	35 004 625	27 004 625	26 297 301	18 623 513	7 727 187
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-18 284 202	-27 691 000	-36 956 000	-37 810 000	-53 980 000	-48 590 000
Rahoitusosuudet investointeihin	563 630	520 000	520 000			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	9 243 522	5 700 000	5 700 000	4 200 000	4 200 000	4 200 000
	-8 477 050	-21 471 000	-30 736 000	-33 610 000	-49 780 000	-44 390 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	57 899 060	13 533 625	-3 731 375	-7 312 699	-31 156 487	-36 662 813
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainauksen lisäykset	-4 167 609	-36 150 000	-36 150 000	-2 350 000	-3 000 000	-3 000 000
Antolainauksen vähennykset	1 589 432	31 425 000	31 425 000	1 815 000	2 000 000	2 000 000
	-2 578 177	-4 725 000	-4 725 000	-535 000	-1 000 000	-1 000 000
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		4 000 000	4 000 000	19 000 000	46 000 000	54 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-53 393 358	-13 030 000	-13 030 000	-13 000 000	-13 950 000	-16 250 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos						
Lainakannan muutokset yhteensä	-53 393 358	-9 030 000	-9 030 000	6 000 000	32 050 000	37 750 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	9 444 245					
Rahoituksen rahavirta	-46 527 290	-13 755 000	-13 755 000	5 465 000	31 050 000	36 750 000
Rahavarojen muutos	11 371 770	-221 375	-17 486 375	-1 847 699	-106 487	87 187

TOIMIALAKOHTAISET PERUSTELUT

KONSERNIPALVELUJEN TOIMIALA

	MENOT M€	TULOT M€	HENKILÖSTÖ
Kaupungin johto (sisältää: vaalilautakunta, kaupunginvaltuusto, tarkastuslautakunta, kaupunginjohto, kaupunginhallitus, kaupunginhallituksen muu toiminta)	4,8	0,1	1
Viestintä, markkinointi ja yhteiskuntasuhteet	1,8	0	13
Henkilöstö, demokratia ja kehitys	9,1	0,8	31,5
Rahoitus ja strategia	2,1	0	9
Toimitilat	29,1	39,1	54

Vaalit

Vuonna 2024 järjestetään presidentinvaalit ja Euroopan parlamentin vaalit. Vaalien järjestelyihin saadaan ohjeet oikeusministeriöstä, ja valtio korvaa vaaleista aiheutuvat kustannukset. Kaupunki on hankkinut esteettömiä äänestyskoppeja, ja muutoinkin äänestyspaikkojen esteettömyyteen ja saavutettavuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota.

Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuuston toiminnan ja sen kustannusten ennakoidaan olevan menneiden vuosien tasolla. Valtuuston kokouksia ja iltakouluja tullaan todennäköisesti järjestämään viime vuosina vakiintunut määrä.

Tarkastustoimi

Tarkastustoimi suorittaa lakisääteisiä tarkastustoimia tarkastussuunnitelman mukaisesti. Talousarvio sisältää tarkastustoimelle määrärahan käyttöä tarvittaessa ulkopuolista tukea toiminnassaan.

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallituksen toiminnan oletetaan jatkuvan luonteeltaan ja kuluiltaan nykyisen kaltaisena. Talousarvio on tästä syytä pitkälti totutun tapainen.

Konsernijaoston toiminta on otettu huomioon talousarviossa ennakoimalla kokouksia pidettävän kymmenen vuodessa. Tämä vastaa vuoden 2023 kokousten määrää.

Kaupungin johto

Kaupungin johto edistää kaupunkistrategian toteuttamista talousarviovuoden aikana. Työssä hyödynnetään valtuuston hyväksymiä kaupunkistrategian mittareita.

Kaupunginjohtoon keskeisimmät prioriteetit talousarviovuoden aikana liittyvät kaupunkistrategian toimeenpanon edistämiseen, uusien TE2025-palveluiden organisoimiseen sekä kaupungin muihin kärkihankkeisiin.

Kaupunginjohto edistää Porvoon kannalta keskeisten erillishankkeiden toteutusta, kuten raideyhteyksiä. Lisäksi kaupungin yleistä edunvalvontaa jatketaan mm. kaupunkipolitiikan osalta useilla eri foorumeilla.

Kaupunginjohto toimii prosessimistajan roolissa ja edistää kaupungin digiohjelman mukaista tiedolla johtamista koko kaupunkikonsernissa. Lisäksi kaupungin johto vastaa sisäisen tarkastuksen järjestämisestä yhdessä kaupunginhallituksen kanssa.

Viestintä, markkinointi ja yhteiskuntasuhteet

Palvelualue vastaa viestinnästä, yhteiskuntasuhteista, markkinoinnista ja brändistä, asiakaspalvelusta ja neuvonnasta sekä kansainvälistä asioista ja vierailuista, kaupunginjohtajan assistenttitehtävästä ja käännöspalveluiden ohjaamisesta.

Kaupunkistrategian mukaan avoin ja saavutettava viestintä sekä suunnitelmallinen markkinointi vahvistavat Porvoon vetovoimaa ja brändiä. Viestinnässä tulee huomioida kaksikielisyyden lisäksi myös selkokieli.

Viestintä tukee ja ohjaa kaupungin toimialoja monikanavaisessa ajankohtaisviestinnässä asioiden valmistelusta, päätöksenteosta ja kaupungin palveluista. Suunnitelmallista ja laajaa viestintää edellyttävät mm. kaupunkikehityksen kärkihankkeet, joukkoliikenneuudistus ja vaalit. Erityispainopisteenä on Porvoon työllisyysalueen viestinnän valmistelu ja suunnittelu yhteistyössä TE24-uudistuksen alueellisten ja valtakunnallisten viestintäverkostojen kanssa. Lisäksi jatketaan sosiaalisen median kanavien sisällöntuotannon kehittämistä.

Viestintä järjestää kaupungin työntekijöille myös viestintäkoulutuksia sekä tietoisuutta osana lähijohtajainfoja. Koulutusten aiheita ovat mm. saavutettavuus, verkkopalvelun sisällöntuottajien koulutukset, someviestintä, kirjoittamis- ja viestintätaidot ja tekoälyn hyödyntäminen sisällöntuotannossa.

Kaupungin tärkein sisäinen viestintäkanava, intranet, vaatii uudistamisen täysin uudelle alustalle, sillä nykyisen alustan ylläpito loppuu kesällä 2025. Samalla uudistetaan intranetpalvelun konsepti kokonaisuudessaan niin, että intranet tukee kaupungin työntekijöiden työntetoa parhaalla mahdollisella tavalla sisäisen viestinnän kanavana.

Porvoo.fi -palvelun kehitystyö jatkuu, painopisteenä tietojen löydettävyys, selkeä kieli ja saavutettavuus, englanninkielisten sisältökokonaisuuksien lisääminen sekä Porvoon työllisyysalueen verkkosivuston suunnittelu ja rakentaminen. Palvelun teknistä toiminnallisuutta kehitetään edelleen asukkaiden palautteiden perusteella. Tavoitteena on myös helpottaa ja tehostaa verkkopalvelun yli sadan sisällöntuottajan työtä.

Asukas- ja palveluviestintää kehitetään julkaisemalla koetiluluontoisesti asukaslehti kaksi kertaa vuoden aikana. Kaksikielinen lehti sisältää myös englanninkielisen tiivistelmän. Jokaiseen kotitalouteen jaettava asukaslehti tavoittaa myös ne kaupungin asukkaat, joita ei tavoiteta kaupungin oman verkkosivuston, paikallisten medioiden tai sosiaalisen median kautta.

Suunnitelmallinen markkinointi ja brändityö vahvistaa kaupungin kestäväää kasvua ja vetovoimaa, houkuttelee uusia asukkaita ja osajia, tukee BusinessPorvoo -kehitystyötä ja kaupungin ilmastotavoitteita sekä kehittää kaupungin työnantajavetovoimaa. Markkinoinnissa ja brändityössä keskitytään erityisesti kaupungin kärkihankkeisiin kuten esimerkiksi vihreän siirtymän rahaston markkinointiin ja joukkoliikenneuudistukseen liittyvään brändityöhön ja markkinointiin.

Kaupungin näkyvyyttä ja vetovoimaa lisätään mahdollisten muuttajien keskuudessa suuntamaalla asukasmarkkinointia erityisesti pääkaupunkiseudulle. Rekrytointimarkkinoinnin toimenpiteillä tuetaan niitä aloja, joissa osajien rekrytoinnissa on suurimpia haasteita, kuten varhaiskasvatus ja koulutuspalvelut.

Yhteistyö Kilpilahden yritysten kanssa jatkuu mm. yhteisen rekrytointikampanjan toteuttamisella. Markkinointi tukee lisäksi toimialoja palvelumarkkinoinnissa käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

Kaupungin asiakaspalvelun ja neuvonnan kokonaisuutta kehitetään ensimmäisen yhteisen toimintavuoden oppien perusteella, ja samalla valmistellaan muuttoa uusiin asiakaspalvelutiloihin torin laidalle, Nimbus-taloon kesän 2024 aikana.

Matkailuneuvonnassa painotetaan näkyvyyttä Vanhassa Porvoossa. Rihkamatorille tuodaan kesäkuukausiksi väliaikainen matkailuneuvontapiste, ja lisäksi selvitetään mahdollisuutta laajentaa pisteen aukioloa. Matkailusezonkien ajaksi palkataan liikkuvia matkailuneuvojia ("helpit").

Asiakaspalvelun digitaalisten kanavien kehitystyö jatkuu yhteistyössä kehitysyksikön kanssa, ja kanavia pyritään myös hyödyntämään mahdollisimman monipuolisesti. Chat-palvelussa täytyy ottaa käyttöön tunnistautuminen, kun keskustellaan luottamuksellisista asioista. CRM-järjestelmän käytön laajentaminen ja kansalliseen palvelutietovarantoon (PTV) liittyvä työ jatkuu.

Kaupunginjohtajan assistenttitehtävän ohessa kehitetään ja systematisoidaan asteittain kaupungin kansainvälisiä asioita ja vierailuja yhteistyössä toimialojen kanssa. Nykytilaselvityksen valmistumisen jälkeen kootaan työryhmä työstämään kaupungin kansainvälisen toiminnan tavoitteita.

HPK Palvelut Oy palvelutoiminnan laskut on päätetty keskittää jatkossa konsernipalvelujen toimialan alle. Käännöspalvelujen osuus 300 000 euroa näkyy tästä syystä kulujen kasvuna viestintä, markkinointi ja yhteiskuntasuhteet -palvelualueen alla.

Henkilöstö, demokratia ja kehitys

Henkilöstö-, demokratia- ja kehitysyksiköt muodostavat oman palvelualueen, jonka sisällä kehitetään yhteisiä toimintamalleja organisaation sisäisten tukipalvelujen tuottamiseksi.

Henkilöstö

Porvoon kaupungin henkilöstöohjelman ja työsuojelun toimintaohjelman mukaisesti kaupungin tavoitteena on olla paras työpaikka työntekijöilleen. Kaupunki on vastuullinen työnantaja, joka huolehtii työntekijöiden osaamisesta, työhyvinvoinnista ja työturvallisuudesta. Johtaminen on valmentavaa ja palkkausjärjestelmät ovat oikeudenmukaisia. Työyhteisöissä on yhdessä tekemisen meininki, hyvä työntekijäkokemus ja sen myötä kaupungin työnantajamielikuva on hyvä.

Jatkuvan oppimisen varmistamiseksi ja oman osaamisen jakamiseksi OSKU:ssa olevaa koulutuskalenteria kehitetään. Lähijohtajille tarjotaan lähiesimiestutkintoon tai johtamisen ja yritysjohtamisen ammattitutkintoon johtavaa valmennusta. OSKU – osaamisen hallinta -järjestelmä vakiinnutetaan esihenkilön keskeiseksi johtamisen työkaluksi. Hallinnon ammattien osaamisprofiilien määrittely jatkuu. Henkilöstöä kannustetaan jatkuvaan oppimiseen, osallisuuteen ja oman työn kehittämiseen. Vapaa-ajan kouluttautumista tuetaan koulutusstipendillä. Osaamistarpeita, tehtävänkuvia ja kehityskeskusteluja käydään OSKU-järjestelmän tuella. Henkilöstön työhyvinvointi perustuu selkeisiin tavoitteisiin ja tehtäviin sekä oikeanlaiseen osaamiseen suhteessa työn vaatimuuteen. Työhyvinvointiluentojen painopisteenä ovat omien kuormitustekijöiden tunnistaminen ja hallinta sekä muutostyökyvykkyys.

Työturvallisuuskäytäntöjen vakiinnuttaminen tapahtuu uuden WPro työturvallisuussovelluksen avulla. Vuosittaisen työsuojelun toimintasuunnitelman pääpainona on henkilöstön kuormittuneisuuden hallinta ja oman työn hallintaa lisäävien toimenpiteiden edistäminen. Työtapa-
turmien ehkäisyyn panostetaan prosessien ja työtapojen tutkimisella ja kehittämisellä.

Kaupungin yleinen valmiussuunnitelma päivitetään vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä ja organisaatiota. Valmiussuunnitelman päivityksen yhteydessä kartoitetaan monialaisessa yhteistyössä poikkeusolojen resurssit sekä henkilöstön, kaluston että tilojen osalta. Riskienhallinnan kokonaisuus ja sisäiset vastuut määritellään. Turvallisuusyhteistyötä kehitetään sekä sisäisesti että alueen muiden viranomaisten, kolmannen sektorin ja sidosryhmien kanssa. Turvallisuussuunnittelun tueksi valmistellaan turvallisuuskysely asukkaille. Katuturvallisuusindeksin korvaava mittari selvitetään.

Hyvä johtaminen on tietoon perustuvaa ja tasalaatuista. Johtamisessa panostetaan psykologiseen turvallisuuteen. Lähijohtajia valmennetaan muun muassa työhyvinvoinnin ja osaamisen johtamiseen. Lähijohtajatyön tueksi kehitetään aktiivisen tuen toimintamalleja ja johtamista tukevia sähköisiä työkaluja. Intrassa oleva esihenkilön tiekartta päivitetään lähijohtajan toimintakäsikirjaksi, joka tukee johtamista palvelussuhteen koko elinkaaren ajan. Syksyllä 2023 käyttöönotettua INTRO-perehdytysjärjestelmää laajennetaan. Työkykyjohtamisen painopisteenä on mielenterveyden johtaminen, aktiivisen tuen toimintakulttuurin edistäminen ja terveysperusteisten poissaolojen ehkäisy. Työterveyden kanssa jatketaan yksilöiden tukemista työurien jatkumiseen liittyvissä asioissa. Uudelleensijoitusten ja työkokeilujen tukemiseksi varataan henkilöstöjohdon talousarvioon erillinen määräraha. Työhyvinvointia tuetaan myös Auntie-verkkopalvelulla ja -luennoilla sekä työterveyshuollon psykologi- ja ryhmätoiminnalla.

Hyvää työnantajamielikuvaa kehitetään suunnitelmallisesti ylläpitämällä hyvää työntekijäkokemusta ja työnantajapolitiikkaa. Hyvä sisäinen työnantajamielikuva sitouttaa olemassa olevia työntekijöitä ja tukee osaavan henkilöstön rekrytointia ja ulkoista työnantajamielikuvaa. Kaupungin työntekijöitä kutsutaan kertomaan omasta työstään työntekijälähettiläinä. Kaupungin työ kulttuurista ja avoimista työpaikoista viestitään yhteistyössä rekrytointiyksikön sekä viestintä- ja markkinointiyksikön kanssa. Vuosilomasijaisten ja kausityöntekijöiden lisäksi nuorille opiskelijoille ja koululaisille tarjotaan 150 kesätyöpaikkaa.

Henkilöstöyksikkö jatkaa yhdessä toimialojen ja henkilöstön edustajien kanssa toimivien palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmien kehittämistä. Palkka-avoimuutta lisätään perehdyttämällä sekä lähijohtajia että työntekijöitä kaupungin palkkausjärjestelmien periaatteisiin ja julkaisemalla ajantasaiset palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmät Intrassa. Kunnallisen palkkaratkaisun palkkaohjelman kehittäminen jatkuu paikallisin neuvotteluin myös vuonna 2024. Työn vaativuus, saatavuushaasteet ja palkkausepäkohtien korjaaminen ovat keskeisiä periaatteita paikallisen järjestelyerän jakamisessa.

Henkilöstöä kannustetaan huolehtimaan omasta hyvinvoinnistaan mm. tarjoamalla lounas- ja virkistysetuja. Lounas- ja virkistysedut sähköistetään ja uutena työsuhte-etuutena valmistaudutaan ottamaan käyttöön työsuhdepolkupyörä. Työsuhde matkalipun käyttöönoton mahdollisuudet selvitetään joukkoliikenneselvityksen valmistuttua. Samalla luovutaan hautausavustuksesta. Henkilöstöllä on myös käytössään kuusi vapaa-ajan vuokramökkiä Sondbyssä.

HPK Palvelut Oy palvelutoiminnan laskut on päätetty keskittää jatkossa konsernipalvelujen toimialan alle.

Henkilöstöpalvelujen osuus 910 000 euroa näkyy tästä syystä kulujen kasvuna henkilöstöyksikön alla.

Demokratia ja hallinto

Hallinto ja demokratiayksikössä jatketaan kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämistä perinteisen hallintotoiminnan ohella. Osallistuvan budjetoinnin käytäntöjä kehitetään vuonna 2023 saatujen kokemusten ja käyttöön otetun tietojärjestelmän avulla. Vaikuttamistoimielimien, eli nuorisovaltuuston sekä vanhus- ja vammaisneuvostojen toimintamutoja kehitetään varmistaen näille toimielimille riittävät toimintaedellytykset. Kuntalaisaloitteiden käsittelyä tehostetaan ja käsittelyprosesseja yhdenmukaistetaan.

Asiakirjahallinnon merkittävin haaste koskee sähköisen arkistoinnin käyttöön ottamista. Kaupunki on aloittanut syksyllä käyttöönottoprojektin ja vuoden 2024 aikana sähköiseen arkistoon pyritään siirtämään pysyvästi tai vähintäänkin pitkäaikaisesti säilytettäviä asiakirjoja kaupungin eri tietojärjestelmistä. Sähköisen arkistoinnin käyttöön ottaminen mahdollistaa manuaalisen aineiston digitoimisen, mikä tulevaisuudessa parantaa huomattavasti arkistoidun tiedon käytettävyyttä. Digitoiminnan avulla voidaan myös ratkaista manuaaliarkistoinnin liittyviä tilatarpeita ja vältetään riski siitä, että arkistoitu aineisto kontaminoituu tai muuten vahingoittuu. Näillä ratkaisuilla on erityistä ajankohtaisuutta, kun Kunnantalosta siirrytään Nimbustaloon.

Toimialojen riittävän juridisen tuen varmistamiseksi ja erityisesti kaupungin strategisten tavoitteiden kannalta on tärkeää, että kaupunkikonsernilla on käytössään toimivat juristipalvelut. Tästä syystä on tarpeen palkata konsernijuristi hallinto ja demokratiayksikköön. Konsernilakimiehen tehtävät kohdentuvat hankinta- ja sopimusjuridiikkaan sekä TE2025-uudistuksen valmisteluun, toimialojen tarvitseman muun juridisen tuen ohella. Konsernijaoston aloitettua toimintansa konserniohjauksessa on tullut esille aikaisempaa enemmän juridisia kysymyksiä, joita on jouduttu ratkomaan osin ulkoisten toimeksiantojen avulla. Konsernilakimiehen tehtävänä olisi muiden tehtävien ohella avustaa tämänkaltaisissa tilanteissa. Aikaisemmasta poiketen myös tytäryhteisöillä on mahdollisuus tukeutua konsernilakimiehen palveluihin.

Kehitys ja digitalisaatio

Kehitys ja digitalisaatio -yksikön tehtävät koostuvat neljästä kokonaisuudesta: 1) perus ICT-palveluiden järjestäminen, 2) toimialariippumattomien järjestelmien kehitys ja hallinnointi, 3) toimialojen tukeminen heidän digitalisaatiohankkeissaan sekä kokonaisuuden seuraaminen ja hallinnointi, ts. tietohallinto. Tämän lisäksi vastuu tietoturvasta siirrettiin vuoden 2023 aikana tietohallintopäällikölle.

Perus ICT-palvelut hankitaan pääosin HPK Palvelut Oy:ltä ja vuoden 2024 painopiste on palvelun laadun kehittäminen ja kustannusten hallinta yhteistyössä HPK Palvelut Oy:n kanssa. Myös teknisen tietoturvan tasoa tullaan parantamaan merkittävästi yhteistyössä HPK Palvelut Oy:n kanssa.

Kaupungin strategiaan perustuva digiohjelma ja digitiekartta päivitetään vuosille 2024–2027. Ne linjaavat kaupungin keskeisimmät kehittämistoimenpiteet toimintakaudelle sähköisen asioinnin, tiedolla johtamisen, projektinhallinnan, tekoälyn ja muiden yksikön vastuulla olevien toimialariippumattomien kokonaisuuksien osalta. Vuoden 2023 aikana hyväksyttiin kolme lakikokonaisuutta (TE-uudistus, rakentamisen päästöjä ja digitalisaatiota edistävät lait sekä automaattinen päätöksenteko hallinnossa), joiden täytäntöönpano toimialoilla vaatii kehitys ja digitalisaatio -yksikön tukea vuoden 2024 aikana. Yksikkö osallistuu myös tulevan joukkoliikenteen lippu- ja maksujärjestelmän hankintaan ja täytäntöönpanoon.

Tietoturvavastuun yksikölle siirtymisen, uusien lakikokonaisuuksien sekä tekoälyyn tehtävien panostusten johdosta on tarpeen palkata kehitysyksikköön kehityspäällikkö.

HPK Palvelut Oy palvelutoiminnan laskut on päätetty keskittää jatkossa konsernipalvelujen toimialan alle. ICT-kulujen osuus 2 700 000 euroa näkyy tästä syystä kulujen kasvuna kehitys ja digitalisaatioyksikön alla.

Rahoitus ja strategia

Kaupungin rahoitus ja strategia – palvelualueeseen kuuluvat rahoitusyksikkö, hankintapalvelut sekä strategiayksikkö (sisältäen toiminnot: strategia, kestävä kehitys ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strateginen koordinointi).

Rahoitusyksikön toiminnan painopiste talousarviovuonna on muuttuneen korkoympäristön hyödyntäminen kaupungin kassatoiminnoissa sekä riskienhallinta kaupungin lainasalkussa. Muut vuoden 2024 erityisteemat liittyvät TE-uudistuksen, Kokkonien liikuntakeskukseen sekä vihreän siirtymän rahaston talouteen. Lisäksi kaupungin talousjärjestelmät uudistuvat vuoden alussa.

Hankintapalvelujen painopiste on lisätä suunnitelmallisuutta ja mitattavuutta hankinnoissa sekä kehittää kaupungin hankintaprosessia ja hankintojen kustannustietoisuutta entisestään uudenlaisessa toimintaympäristössä.

Strategiayksikkö jatkaa kaupunkistrategian ja sitä koskevien ohjelmien koordinointia. Hyvinvoinnin ja tervey-

den edistämistä tehdään laajasti kaupungin eri toimialoilla ja strategiayksikössä koordinoidaan toimintaa eri sidosryhmien suuntaan. Kestävän kehityksen osalta edistetään kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelman mukaisia toimia yhdessä kaupungin toimialojen, asukkaiden ja elinkeinoelämän kanssa.

HPK Palvelut Oy palvelutoiminnan laskut on päätetty keskittää jatkossa konsernipalvelujen toimialan alle. Talouspalvelujen kulujen osuus 900 000 euroa näkyy tästä syystä kulujen kasvuna rahoitus ja strategia palvelualueen alla.

Toimitilat

Toimitilat palvelualueen perustehtävä ja vastuu pysyy vuoden 2023 organisaatiomuutoksen jälkeenkin muuttumattomana. Toimitilapalvelut tarjoavat kaikille kaupungin työntekijöille, asiakkaille ja yhteistyökumppaneille sekä kaupunkilaisille terveelliset, turvalliset, toimintaa ja palveluita tukevat toimitilat.

Toimitilapalveluiden painopiste keskittyy jatkossakin omien tilojen ja kiinteistöjen ennakoiwaan kunnossapitoon ja ylläpitokorjauksiin. Kaupungin palvelutuotannon kannalta merkittävimmille tiloille ja kiinteistöille laadittua pitkän tähtäimen korjaus- ja ylläpito-ohjelmaa (PTS) ylläpidetään ja kehitetään jatkuvasti. Ohjelmalla varmistetaan tilojen ja kiinteistöjen käyttötarkoituksen mukainen kunto ja arvon säilyminen.

Kiinteistöautomaatioon, olosuhdevalvontaan ja -säätöön panostetaan tulevina vuosina modernisoimalla kiinteistöautomaatiota ja liittämällä sen piiriin uusia kohteita. Kiinteistöjen kaukovalvonta on siirtynyt kiinteistönhoidon siirron yhteydessä toimitilapalveluille.

Kaupungin tilat ja kiinteistöt on salkutettu kolmeen pääkategoriaan: pidettävät (A), kehitettävät (B) ja luovuttavat (C). A-luokan tilat ja kiinteistöt ovat toiminnallisuudeltaan, sijainniltaan ja tekniseltä kunnoltaan parhaimpia, B-luokka vaatii kehittämistoimenpiteitä noustakseen A-luokkaan tai jos niitä ei pidetä tarkoituksenmukaisina, ne siirretään hallitusti C-luokkaan. C-luokan tilat ja kiinteistöt eivät sovellu kaupungin omaan palvelutuotantoon. Niistä pyritään eroon joko myymällä, ulos vuokraamalla tai viimeisenä keinona purkamalla ne.

Taloudellisesti ja toiminnallisesti on sekä järkevää että tarkoituksenmukaista, että C-luokan tyhjiä tiloista ja rakennuksista luovutaan tavalla tai toisella mahdollisimman nopeasti. Kaupunkikehityksen, kaavoituksen ja maankäytön kanssa on pidetty säännöllisiä kokouksia ja sovittu yhdessä merkittävimpien kohteiden kaavamuutoksista ja/tai käyttötarkoituksen muutoksista, joilla mahdollistetaan kohteiden myyminen.

Kiinteistökannan laskennallinen kuluminen on noin 9,5 miljoonaa euroa vuodessa (1,5 – 2% jälleenhankinta-arvosta). Jotta kaikkien kiinteistöjen ja tilojen tekninen kunto pysyisi nykyisellä tasollaan, kiinteistökorjauksia ja korvausinvestointeja tulisi tehdä vuosittain vastaavalla summalla. Koska ennakoivat ylläpito- ja kunnossapito-korjaukset kohdistetaan jatkossa kaupungin palvelutuotannon kannalta tärkeimpiin A- ja B-luokan tiloihin ja kiinteistöihin, laskennalliseen kulumiseen ei tarvitse täysimääräisesti varautua. Kiinteistöjen ylläpidon tavoite on, että strategisesti tärkeimmät tilat ja kiinteistöt peruskorjataan täydellisesti vähintään 30–40 vuoden välein. Näiden välillä tehtävät pienemmät perus- ja ylläpitokorjaukset tullaan jatkossa tarkemmin jakamaan pieniin peruskorjausinvestointeihin ja käyttötalousvaroista tehtäviin ylläpitokorjauksiin.

Porvoon kaupunki on vuonna 2017 solmitussa energia-
tehokkuussopimuksessa sitoutunut konsernitasolla vähentämään energiankulusta vuoden 2017 tasosta 4 prosenttia vuoteen 2020 mennessä ja 7,5 prosenttia vuoteen 2025 mennessä. Toimitilapalveluiden hallussa olevien kiinteistöjen energiankulutus on yli puolet kaupunkikonsernin kiinteistömäärän energiankulutuksesta, joten sillä on suurin vastuu tavoitteen saavuttamisessa. Edellytyksenä on lisäksi, että konserniyhtiöt noudattavat yhteisesti sovittuja säästötavoitteita.

- **Määräraha-
taulukot**
- **Henkilöstö**
- **Tunnusluvut**

	TP2022	TA2023	TA2023+m	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	42 736 324	41 031 642	41 031 642	40 028 978	40 429 268	40 833 560
Toimintakulut	-38 717 604	-41 531 019	-44 031 019	-46 861 212	-48 491 137	-50 187 769
Toimintakate	4 018 720	-499 377	-2 999 377	-6 832 234	-8 061 869	-9 354 209

Energiansäästöhankeille on myönnetty talousarviossa oma erillismääräraha usean vuoden ajan, minkä turvin suurin osa vaikuttavuudeltaan merkittävimmistä energiansäästötoimenpiteistä on jo toteutettu. Tulevalla talousarviovuodella jatketaan aurinkoenergian hyödyntämistä ja jatketaan kiinteistöautomaation kautta lämpötilan ja valaistuksen optimointeja. Maalämmön hyödynnetään kohteissa, joissa ei ole kaukolämpöverkkoa ja joissa sille saadaan järkevä ja kannattava takaisinmaksuaika.

Porvoon kaupunki on vuokrannut Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle yhteensä noin 19 000 m² toimitiloja lain-säädännössä määritellyn siirtymäajan mukaisesti vuoteen 2026 asti, sekä lisäksi yhdelle mahdolliselle optio-vuodelle. Kaupungin omistuksessa olevien sosiaali- ja terveydenhoidon, sekä pelastustoimen kiinteistöjen osalta kaupunki selvittää omistajastrategiaansa vuoden 2024 aikana. Mikäli tiloja on tarkoitus vuokrata hyvinvointialueelle pidemmällä aikavälillä, tulee toiminta yhtiöittää.

KIINTEISTÖ-
OMAISUUDEN
JÄLLEENHANKINTA-
ARVO
n. 535
MILJOONAA EUROA

TOIMITILAJOHDON
HALLINNOIMAT
234 000
HUM²

OMASSA
OMISTUKSESSA
OLEVAT TILAT
176 000
M²

TALONRAKENNUS-
INVESTOINNIT
21,6
MILJOONAA EUROA

KAUPUNKIKEHITYKSEN TOIMIALA

	MENOT M€	TULOT M€	HENKILÖSTÖ
Kaupunkikehityksen johto	1,0	0	4
Maapolitiikka	2,2	7,3	28,5
Kaupunkisuunnittelu	2,6	0,3	16
Kaupunki-infra	16,9	5,3	92
Lupa- ja valvontalautakunta	1,2	0,6	13
Ympäristönsuojelu	0,7	0	8
Ympäristönterveystenhuolto	2,7	1,9	31,6

Kaupunkikehityksen johto

Kestävä kasvu on kaupunkikehityksen tärkein strateginen tavoite. Taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen kestävyys otetaan huomioon kaikessa toiminnassa.

Epävakaan taloustilanteen ennakoidaan jatkuvan myös vuonna 2024 ja sen nähdään vaikuttavan laskevasti maanmyyntituottoihin.

Kaupunki-infrassa jatketaan tulevan joukkoliikenneuudistuksen valmistelua ja kehitystyötä sekä samalla odotetaan viimeistenkin markkinaehtoisten linjojen loppumista, mikä tarkoittaa edelleen kasvavia joukkoliikennekustannuksia.

Kaupunki-infran merkittävämät panostukset kestäväan kasvuun on siirretty suunnitteluvuodelle 2025. Rakennustarvikkeet ja poltto- sekä voiteluaineet ovat hinnoiltaan kasvaneet suuresti viime vuosina ja samanaista kehitystä odotetaan myös ensi vuoden osalta.

Henkilöstölisäyksiä ehdotetaan viisi henkilötyövuotta; joukkoliikenteeseen, maaperätutkimuksiin sekä mittaus- ja laskentatehtäviin, maankäyttösopimuksiin sekä eläin-tenhoitoon. Kaksi uusista tehtävistä liittyvät joukkoliikennejärjestelmän kehittämiseen.

Maapolitiikka

Maapolitiikan palvelualue hoitaa kaupungin maaomaisuutta, ostaa ja myy tontteja ja muuta maata, vastaa maankäyttöön liittyvistä sopimuksista, tuottaa kartta- ja paikkatietoaineistoa sekä ylläpitää kiinteistörekisteriä asemakaava-alueilla. Yksikkö koostuu kaupunkimittauksesta sekä maanhankinta ja luovutuksesta.

NETTOTULOT
€/ASUKAS
99

Nykyinen asuntomarkkinatilanne ja rakentamiskustannusten nousu on johtanut siihen, että tonttien kysyntä on vähentynyt ja olemassa oleviin varaus- ja luovutuspäätöksiin haetaan usein jatkoaikaa, tämä koskee myös omakotitontteja. On hankalaa ennustaa, miten tonttien kysyntä kehittyä vuoden 2024 aikana.

Omakotitonttien kysyntä on ollut hiljaisempaa kuin aiempina vuosina. Kylien omakotitonteista ei ole tullut yhtään varausta. Syksyllä 2023 tulee myyntiin kahdeksan omakotitonttia Toukokuu-kuusta, neljä tonttia Suomekylästä ja yksi Hermanninsaaresta, tontit luovutetaan vuoden 2024 aikana. Tavoitteena on, että vuonna 2024 tonttimarkkinointiin tulee ainakin Kevätklaaksonniityn 35 omakotitonttia.

Kaupunki tavoittelee omilla toimillaan uusien Ara-kohteiden mahdollisimman nopeaa käynnistymistä turvaamaan asuntotuotantoa Porvoossa. Kerrostalotonttien osalta näyttää siltä, että Aran tukemat hankkeet menevät eteenpäin, sekä Opistokujalle että Länsirannalle Tehtaanpuiston puutalot asemakaava-alueille on tulossa Ara-kohteita vuonna 2024. Porvoon Energian asemakaavan mukainen ensimmäisen tontin kauppa pyritään tekemään loppuvuodesta 2023. Länsirannan puukorttelit asemakaavan tonttien luovutuksesta neuvotellaan edelleen. Porvoonportin asemakaavan mukaisen tontin kilpailutusta on lykätty markkinatilanteesta johtuen, kilpailu toteutettaneen vuoden 2024 aikana.

Kilpilahden yritysalueen tonttien myyntiä ja markkinointia jatketaan vuonna 2024. Tällä hetkellä kaksi tonttia on varattu. Yritystontteja on myynnissä lisäksi Ölstensin, Kaupunginhaan, Tarmolan ja Kuninkaanportin alueilla. Kuninkaanportin asemakaavan mukaiset tontit ovat varattuina. Kuninkaanportin alueelle ollaan laatimassa asemakaavamuutosta, joka vastaa paremmin tonttikäyttöä. Mikäli varatut tontit myydään vuoden 2024 aikana maanmyyntitulot ovat 4-5 miljoonan euron luokkaa.

Kaupunki on saanut hankittua raakamaata yksityisiltä maanomistajilta viime vuosina. Neuvotteluja jatketaan maanhankintasuunnitelman mukaisesti.

Maankäyttösopimuksista neuvotellaan Tuulikummun, Kevätläaksonniityn, Vanhan Veckjärventien ja Töyrytien asemakaava-alueilla. Asemakaavoituksen käynnistys-sopimuksia on tehty keskustan alueella.

Kaavoituksen pohjakarttoja ylläpidetään ja saatetaan ajan tasalle dronekuvausten ja maastomittausten avulla. Kaikki keskeiset alueet on ilmakuvattu viimeisten vuosien aikana, joten vuonna 2024 keskitytään parantamaan eniten muuttuneiden alueiden aineistoa esim. Länsirannalla ja Kilpilahden yritysalueella.

Kaupunki valmistautuu valtakunnallisen rakennetun ympäristön tietojärjestelmän käyttöönottoon.

Kaupunkisuunnittelu

Kaupunkisuunnittelu vastaa asema- ja yleiskaavojen laatimisesta, rakentamisen ohjauksesta ja kaupunkikuvasta. Vuonna 2024 kaavavarantoa pyritään kasvattamaan niin, että se vastaa kaupungin strategisia kasvutavoitteita. Porvoon kasvudotukset edellyttävät koko kaupunkikehityksen toimialalta toimintatapojen jatkuvaa kehittämistä. Kaupunkisuunnittelussa panostetaan erityisesti rakennetun ympäristön esteettömyyteen ja viihtyisyyteen sekä ilmastomuutoksen sopeutumiseen.

Keskeisten kaupunkialueiden osayleiskaava on kaupunkikehityksen tavoitteiden kannalta erittäin keskeinen hanke. Yleiskaavaluonnos valmistellaan rakennemallivaiheen laajan vuorovaikutustyön pohjalta. Luonnos tulee nähtäville vuonna 2024, jolloin aktiivista vuorovaikutustyötä jatketaan mm. järjestämällä suunnittelupajoja eri puolilla kaupunkitaajamaa. Itärata luo uusia mahdollisuuksia maankäytölle ja tarkoittaa pidemmällä aikavälillä muutoksia kaupunkirakenteeseen. Itäradan suunnittelutyö etenee, ja yleiskaavatyöllä selvitetään kaupungin kannalta hyviä malleja liittämään Porvoon valtakunnalliseen infrahankkeeseen.

NETTOKULUT
€/ASUKAS
45

Kaupunkisuunnittelu jatkaa täydennysrakentamisen edellytysten parantamista asunto-ohjelman pohjalta. Keskustan asemakaavamuutoksilla mahdollistetaan uusien asuinkeuhkojen rakentaminen olemassa olevaa infraa hyödyntäen. Länsiranta ja Porvoon puistokatu ovat edelleen asemakaavoituksen painopistealueita. Meritullin asemakaavalla luodaan uusia mahdollisuuksia keskusta-asuntojen rakentamiselle. Uusista omakotitaloista vähintään 75 % rakennetaan kaava-alueille, mikä edellyttää huomattavaa suunnittelupanosta pientalokaavojen valmistelussa. Myös vanhojen omakotitaloalueiden asemakaavojen tarkistamiseen panostetaan. Kaavoituksessa ja tontinmyynnissä otetaan huomioon kylä- ja rakennepolitiikka.

Yritystonttien kaavavarantoa parannetaan nykyisillä yritysalueilla. Vuonna 2024 suunnittelun painopistealueita ovat Kilpilahti ja Kuninkaanportin pohjoisosat. Kuninkaanportissa luodaan edellytykset työpaikkaintensiiviselle toiminnalle ja Kilpilahdessa vastataan mm. suuryritysten muuttuneisiin kasvutarpeisiin.

Kasvun ja oppimisen toimiala valmistelee yhteistyössä muiden toimialojen kanssa vuoden 2024 aikana varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkoselvityksen. Selvitykseen pohjautuen päätetään palveluverkkosuunnitelma ja toimeenpanopäätökset kokonaisuudesta vuosina 2024-2025. Kasvun ja oppimisen toimialan rooli yhteistyössä on tarpeiden määrittely ja pedagoginen taroituksenmukaisuus. Kaupunkisuunnittelun roolina on alueiden suunnittelussa ottaa huomioon palvelutarpeet ja palvelutarjonnan riittävyys sekä sopiva tonttitarjonta.

Kaupunkisuunnittelu varautuu mahdollisiin hyvinvointialueen tarpeita palveleviin kaavoitushankkeisiin. Kokonien liikuntakeskuksen asemakaava valmistuu.

Uuden rakentamislain, alueidenkäyttölain ja rakennetun ympäristön tietojärjestelmälain aiheuttamat muutokset kaupungin toimintaan ja ohjelmistoihin ovat kokonaisuutena huomattavat. Rakennusjärjestys on uusittava vuoden 2024 aikana. Myös lupakäsittelyjen prosessit on muutettava vuoden aikana. Jatkossa nykyisenkaltaisia

suunnittelutarveratkaisuja ei enää tehdä, vaan uuden rakennushankkeen sijoittamisen edellytykset ratkaistaan rakentamisluvan yhteydessä tai erillisellä päätöksellä, jos luvan hakija niin pyytää.

Uudet lait edellyttävät myös, että asema- ja yleiskaavat sekä tonttijaot tuotetaan jatkossa kansallisten tietomallien mukaisesti. Kaavoitus- ja tonttijakoprosesseissa syntyviä tietomalleja ja päätöksiä tulee julkaista rakennetun ympäristön tietojärjestelmään viimeistään 1.1.2029. Kaupunkisuunnittelu jatkaa yhdessä maapolitiikan kanssa vuonna 2024 tietomallipohjaiseen kaavoitukseen siirtymisen selvittämistä.

Kaupunki-infra

Kustannusten nousu tulee nostamaan monia kustannuksia palveluissa ja materiaaleissa. Talousarvioehdotuksessa kaupunki-infran käyttötaloustaloukset kasvavat n. 12 % verrattuna vuoden 2023 talousarvioon. Kaupungin strategian mukainen kasvutavoite edellyttää kuntateknikan toimintatapojen kehittämistä sekä henkilöstöresurssien kasvattamista kohdennetusti. Suurimmat yksittäiset kustannusnousut tulevat olemaan investointien, kunnossapidon sekä joukkoliikenteen osalla. Kunnossapidon menoissa on varauduttu kunnossapitoalueiden kasvuun ja palvelutason ylläpitämiseen sekä joukkoliikenteessä paikallisliikenteen linjojen oston.

Joukkoliikenteen uudistaminen on yksi keskeisimmistä asioista taloussuunnitelmakauden aikana. Uudistuksen tietoperustaa ollaan kokoamassa ja sen kokonaisvaltaista valmistelua jatketaan. Tarkoitus on, että vuoden 2024 aikana voidaan päättää tavoiteltu joukkoliikenteen palvelutaso ja siihen liittyvät kaupungin talouden kestävyysliittävät reunaehdot.

Vuoden 2024 osata liikennöintipalvelutaso on tarkoitus pääsääntöisesti ylläpitää vuoden 2023 tasolla. Tämä tarkoittaa, että talousarvioon varataan 2,6 M€ euron määräraha. Koska joukkoliikenteen järjestämiseen ja hankintamenettelyihin liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä, varaudutaan asiaa tarkistelemaan uudelleen talousarviovuoden aikana sekä määrärahojen että palvelutarpeiden osalta.

Kaupunki-infra osallistuu keskeisten alueiden osayleiskaavan uusimisprosessiin merkittäväällä työpanoksella, jonka perusteella mm. joukkoliikennetarjontaa voidaan jatkossa paremmin optimoida. Osayleiskaavatyötä varten tehdään myös kehitysalueilla rakennettavuustutkimuksia.

Kaupunki-infra osallistuu keskeisten alueiden osayleiskaavan uusimisprosessiin merkittävällä työpanoksella, jonka perusteella mm. joukkoliikennetarjontaa voidaan

jatkossa paremmin optimoida. Osayleiskaavatyötä varten tehdään myös kehitysalueilla rakennettavuustutkimuksia.

Jatketaan vuonna 2021 valmistuneen Porvoon pyöräliikenteen edistämishjelman jalkauttamista. Kävelyn ja pyöräilyn verkostoa pyritään täydentämään uusilla yhteyksillä ja nykyisten yhteyksien laatua parannetaan, jotta kävelen ja pyörällä liikkuminen olisi sujuvaa ja turvallista. Lisäksi halutaan parantaa kävelyn ja pyöräilyn kilpailuetua. Kävelyn ja pyöräilyn osalta parantamistomia kohdistetaan erityisesti asuinalueiden ja keskustan välisille pääreiteille sekä keskusta-alueelle.

Sääolojen lisääntyneiden ääri-ilmiöiden takia huleve-

sijärjestelyihin kohdistetaan enem-

män resursseja uusilla sekä van-

hoilla alueilla. Talousmetsän hoi-

dossa painotetaan metsäluonnon

monimuotoisuuden edistämistä.

NETTOKULUT €/ASUKAS
214

Vuoden 2022 aikana työryhmä aloitti metsäsuunnitelman teon, maastotyöt on aloitettu vuonna 2023 ja ne jatkuvat vielä kesän 2024. Metsien hiilitasetta ja metsänhoidon ilmastovaikutuksia selvitetään uuden ohjelmiston avulla sitä mukaan, kun saadaan ajantasaista puustotietoa maastotöiden tuloksena. Hakkuiden taso määräytyy vuosittain talousarvion tulotavoitteiden mukaisesti.

Vierasperäisten haitallisten kasvi- ja eläinlajien torjunta vie resursseja ja torjuntaa yhteistyössä kuntalaisten kanssa on kehitetty viestinnän ja kampanjoiden avulla. Mätäjärven kaatopaikan kunnostuksen rakennussuunnittelu on valmistunut. Ympäristöministeriön ja Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa valmistellaan urakan rahoituksen ja hankinnan vaatimia asiakirjoja. Esivalmisteluita jatketaan hule- ja jätevesiverkoston laajentamiseksi vastaamaan kunnostuksen tarpeita. Uusien asemakaa-vojen alueilla laaditaan kunnostussuunnitelmia ja tehdään maaperän kunnostuksia (mm. Kevätlaaksonniitty, Edelfeltinranta, Meritulli-Suisto, Tolkkistentien ent. sora-kuopat), Töyrytie). Vanhoilla kaava-alueilla laaditaan Kissanalmentien pilaantuneen maaperän kunnostuksen ja kadun ennallistamisen suunnitelmia. Lisäksi valmistellaan uuden vierassataman vaatimia vesilain mukaisen lupahakemuksen vaatimia suunnitelmia.

Leikkipuistojen kehittämistä jatketaan aiempien linjausten mukaisesti panostaen erityisesti turvallisuuteen. Leikkipuistojen kehittämistyössä huomioidaan esteettömyys ja luonnonmukaisten ympäristöjen hyödyntäminen. Puistojen hoidossa voimavaroja suunnataan puistoalueiden monimuotoisuuden lisäämiseen mm. nurmikon leikkaamisen vähentämisellä.

Puistojen suunnittelussa huomioidaan eri käyttäjäryhmien tarpeet ja selvitetään myös mahdollisuus rakentaa myös senioreille ja vammaisille sopivia esteettömiä kuntoilu- ja oleskelupuistoja. Työprosesseissa huomioidaan

NETTOKULUT
€/ASUKAS
214

ilmastotavoitteet sekä kestävän kehityksen mukaiset toimintatavat. Viheralueiden kunnossapitoa kehitetään kestävän ympäristöhoidon periaatteiden mukaisesti.

Lupa- ja valvonta-asiat

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta toimii rakennusvalvontaviranomaisena lupa- ja valvontalautakunnan alaisuudessa. Pääasiallinen tehtävä on rakentamisen ohjaus ja neuvonta, rakennuslupien myöntäminen, rakentamisen ja rakennetun ympäristön viranomaisvalvonta.

NETTOKULUT
€/ASUKAS
11

Rakennusvalvonta keskittyy rakentamisen ohjaamiseen ja neuvontaan, koska suurin hyöty lopputuloksen kannalta saadaan ennako-ohjauksen kautta. Ohjausta järjestetään kaikille luvan hakijoille. Vuoden 2024 aika on saatava uusittua rakennusjärjestys, koska uusi rakentamislaki tulee voimaan 1.1.2025. Rakennusjärjestys uudistetaan oman henkilöstön voimin. Lisäksi on uudistettava rakennusvalvonnan taksa. Rakennusvalvonnan prosesseja, lupakäsittelyä ja toiminnan järjestämistä on kehitettävä ja muutettava myös ennen uuden lain voimaan tuloa. Lupamäärien odotetaan laskevan kolmanneksella jo vuonna 2024.

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelu toimii lupa- ja valvontalautakunnan alaisuudessa. Se vastaa kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä, kuten maa-aines- ja ympäristölupien, rekisteröintien ja ilmoitusten käsittelystä ja valmistelusta lupa- ja valvontalautakunnan päätettäväksi. Lupien ja ympäristölakien noudattamisen valvonta muodostaa tehtävien toisen puolen. Lisäksi ympäristönsuojelulle kuuluu erilaisia lakisääteisiä ympäristönsuojelun edistämiseen, valistukseen, tiedottamiseen ja valvontaan liittyviä tehtäviä. Ympäristönsuojelu vastaa Porvoon Luontokoulun toiminnasta.

NETTOKULUT
€/ASUKAS
13

Vuoden 2024 talousarviossa varaudutaan yhden määraikaisen tarkastajan palkkaamiseen lupavalvonnan työruuhkaa purkamaan. Ilmansuojelussa jatketaan ilmanlaadun ja vaikutusten seuranta Uudenmaan kuntien yhteistyönä. Ilmasto-ohjelmaan sisältyvä tavoite lisätä suojeltujen metsien määrää edellyttää luontoarvojen inventointia.

Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuolto (YTH) toimii lupa- ja valvontalautakunnan alaisuudessa. Lautakunnan ympäristöterveysjaosto toimii ylikunnallisena viranomais-toimielimenä ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvien valvontatehtävien osalta. Ympäristöterveydenhuolto tuottaa palvelut yhteensä 8 kunnalle. Toimialueeseen kuuluvat Askola, Lapinjärvi, Loviisa, Myrskylä, Pornainen, Porvoo, Pukkila ja Sipoo. Ympäristöterveydenhuolto varautuu toiminnassaan yhteiskunnan häiriötilanteisiin, ylläpitää laatujärjestelmää ja kehittää jatkuvasti toimintansa laatua. Vuonna 2024 jatketaan pakkotoimiprosessin sujuvuuden ja virheettömyyden kehittämistä. Tavoitteena on lisäksi toteuttaa ympäristöterveydenhuollon laatujärjestelmän ulkoinen riippumaton auditointi. Palvelualueen henkilöstön yksintyöskentelyn työturvallisuutta parannetaan. Ympäristöterveydenhuollolla ei ole investointeja vuonna 2024.

NETTOKULUT
€/ASUKAS
17

Terveydensuojelu vastaa terveydensuojelulain viranomaistehtävistä kuten talous- ja uimavesiin, asuin – ja oleskelutiloihin, kauneushoitoloihin ja muihin ihon pintaa rikkovien kuluttajapalveluihin, kansainvälisiin merialuksiin liittyvästä terveysvalvonnasta sekä terveydensuojeluun liittyvästä neuvonnasta ja terveyshaittojen selvityksestä. Lisäksi terveydensuojelu vastaa tupakkalain valvonnasta niissä sisä- ja ulkotiloissa, joille on laissa säädetty tupakointikielto, sekä tupakointikieltojen määräämisestä hakemuksesta asuinyhteisöille. Strategiaan liittyvänä painopisteenä terveydensuojelu jatkaa ilmastomuutoksesta aiheutuvia terveyshaittoja ehkäisevää työtä. Vuonna 2023 jatketaan lausuntoprosessin vaikuttavuuden kehittämistä sekä aloitetaan merialuksiin liittyvän valvontaprosessin kehittämistyö.

Elintarvikevalvonta vastaa toimialueensa elintarvikevalvontaviranomaisen tehtävistä, kuten lupien ja ilmoitusten käsittelystä sekä elintarvikealan toimijoiden säännöllisestä valvonnasta ja neuvonnasta. Elintarvikevalvonta osallistuu ruokamyrkytysten selvitykseen. Elintarvike-tiimi valvoo myös tupakka- ja nikotiinituotteiden myyntiä mm. myöntämällä myyntilupia.

Eläinlääkintähuolto vastaa peruseläinlääkäripalveluista sekä lemmikki- ja tuotantoeläinten ympärivuorokautisesta päivystyksestä. Eläinlääkintähuolto vastaa myös eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnasta. Porvoon ympäristöterveydenhuolto tekee päivystysyhteistyötä Vantaan kaupungin kanssa, joka virka-ajan ulkopuolella vastaa Askolan, Lapinjärven, Loviisan, Pornaisten, Porvoon, Siipoon ja Vantaan pieneläinpäivystyksestä. Porvoon kaupunki vastaa saman alueen suurelainten eläinlääkäripäivystyksestä. Myrskylän ja Pukkilan peruseläinlääkäripalvelut ja ympärivuorokautinen päivystys ostetaan Helsingin yliopiston tuotantoeläinsairaalaalta. Eläinten

hyvinvointilaki astuu voimaan vuoden alussa ja uuden eläinlääkintähuoltolain odotetaan tulevan voimaan vuoden 2024 aikana. Kirjauskäytäntöjä muutetaan jo vuoden alussa niin, että kunnan tehtäviksi säädetyt hoitotoimenpiteet voidaan raportoida erikseen. Muiden hoitotoimenpiteiden osalta valmistaudutaan markkinaperusteiseen hinnoitteluun. Uuden eläinten hyvinvointilain mukaan kunnan on huolehdittava järjestämälleen eläinlääkärin vastaanotolle tuotujen sairaiden tai vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten lopettamisesta, joka aiheuttaa jonkin verran lisäkustannuksia ympäristöterveydenhuollolle. Porvoon vastaanotolle esitetään toista eläintenhoitajan vakanssia suuren työmäärän vuoksi. Vuoden 2024 alussa tulee voimaan paikallinen sopimus, jonka tavoitteena on helpottaa päivistysijaisten rekrytointia ja siten vähentää eläinlääkäreiden päivistysidonnaisuutta.

- **Määräraha-aulukot**
- **Henkilöstö**
- **Tunnusluvut**

	TP2022	TA2023	TA2023+m	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	18 155 821	15 890 500	12 890 500	16 044 705	16 998 695	17 161 982
Toimintakulut	-25 916 238	-24 933 606	-25 233 606	-27 362 321	-30 905 119	-31 986 169
Toimintakate	-7 760 417	-9 043 106	-12 343 106	-11 317 616	-13 906 424	-14 824 187

KAUPUNKI-INFRAN
INVESTOINNIT
YHTEENSÄ

11,8
MILJOONAA EUROA

KATUJEN JA
KAAVATEIDEN
KUNNOSSAPITO

235
KILOMETRIÄ

KAAVARESERVI
KERROS-, RIVITALO-
JA YRITYSTONTIT

210 000
K-M²

MAANMYyntITULOT

4,2
MILJOONAA EUROA

KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALA

	MENOT M€	TULOT M€	HENKILÖSTÖ
Kasvun ja oppimisen johto	3,5	0	11,5
Suomenkielinen perusopetus ja lukiokoulutus	52,2	2,4	506,6
Ruotsinkielinen perusopetus ja lukiokoulutus	24,8	1,1	265,6
Varhaiskasvatuspalvelut	42,5	2,8	547

Kasvun ja oppimisen johto

Asiakkuudet

Kasvun ja oppimisen toimialalla luodaan edellytyksiä kasvuille, hyvinvoinnille ja oppimiselle. Laadukas varhaiskasvatus ja koulutus vahvistavat lasten ja nuorten hyvinvointia sekä ehkäisevät syrjäytymistä.

Väestöennusteiden mukaan lasten määrä laskee tulevina vuosina sekä varhaiskasvatusikäisissä, mutta myös peruskouluikäisissä muutamilla sadoilla lapsilla muuttovoitosta huolimatta. Asiakkuuksien vähentyessä joudumme jatkuvasti pohtimaan palvelutarjontaamme sekä palveluverkkomme toimivuutta tarvetta vastaavaksi. Lapsimäärän lasku ennusteiden mukaisesti merkitsee valtionosuuksien laskua noin 2,5 miljoonaa euroa kasvun ja oppimisen käyttötaloudessa, koska valtionosuudet määräytyvät lapsimäärän mukaan. Oppilasmäärän kasvun pysähtyminen mahdollistaa henkilöstökulujen tarkastelun pitkällä aikavälillä. Tämän ennakoidaan tarkoittavan sitä, että henkilöstömäärä vähenee, mutta vasta siinä vaiheessa, kun ryhmiä voidaan yhdistää.

Kuraattori- ja psykologipalveluiden siirrettyä hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen tehtävämme on ollut seurata, että oppilashuollon palvelut pysyvät yhtä laadukkaina ja ovat oppilaiden tavoitettavissa kuten aikaisemmin. Yhteistyön muodoista on sovittu, mutta haasteena vuoden 2023 aikana on ollut palvelujen saatavuus hyvinvointialueen organsioitumisen keskeneräisyyksien sekä kuntien erilaisten toimintatapojen vuoksi. Aikaisemmin soteyhteistyönä toteutettujen ryhmien toiminta on päätynyt pääosin jo vuodenvaihteessa eikä uutta järjestäytymistä hyvinvointialueella ole kokonaisuudessaan vielä tehty. Porvoon kaupungin oppilaiden hyvinvoinnin takia edunvalvonta hyvinvointialueen puolelle on erittäin tärkeää. Yhdyspintatyö on suunnitteluvaiheessa ja yhteistä viestintää on mallinnettu. Mikäli oppilashuollon uudelleenorganisointi kaupungin palveluksi on mahdollista, on kaupungilla valmius aloittaa välittömästi siihen liittyvät neuvottelut hyvinvointialueen kanssa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (hyte-työ) kaupunkitasoisena työnä on toimialojen ohjaamista ja organisointia vaativa kokonaisuus omien toimintakokonaisuuksien osalta.

Toiminnot, palvelut ja prosessit

Palveluorganisaation palvelukulttuuria kehitetään eniten enemmän palvelutarpeen ja määrän mukaiseen suuntaan sekä sisäisissä että ulkoisissa palveluissa. Muun muassa sopimushallinnan ja projektisalkun hallinnoinnin kehittämisen kautta organisaatiomme saa kat-

vaa informaatiota työtämme tukevista prosesseista ja sisällöistä. Palvelun laatuun panostetaan ja tilojen käyttöä tehostetaan paitsi hallinnossa, myös palvelualueilla. Verkkopalvelun sisältöä kehitetään aktiivisesti. Hallinnon osalta uusiin Nimbuksen tiloihin muuttoa on jo suunniteltu tilojen tehokkaan käytön näkökulmasta varmistamalla erilaisten työtilojen riittävyys ja työskentelymahdollisuudet. Toimialalla järjestetään omia virtuaalisia lähihohtajainfoja, jotka vahvistavat osaltaan yhteneviä toimintatapoja ja luovat yhteisöllistä kulttuuria.

Palvelurakenteita ja oppilaaksiottoalueita uudistamalla pystytään parhaalla mahdollisella tavalla tuottamaan laadukkaita varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluita myös jatkossa väestörakenteen ja väestön sijoittumisen muokkauksessa. Kasvun ja oppimisen toimialan rooli yhteistyössä on tarpeiden määrittely ja pedagoginen taroituksenmukaisuus. Kaavoituksen rooli on alueiden suunnittelussa huomioida myös palvelutarpeet ja palvelutarjonnan riittävyys. Toimitilapalveluiden vastuulla on kiinteistöjen ylläpito, korjaukset ja uudisrakentaminen palvelutarvetta vastaavaksi.

Toimialojen yhteistyönä on tehty ennakointilaskelmia lapsimääristä sekä näihin pohjautuen suunniteltu ja laadittu periaatteet ohjaamaan palveluverkkosuunnittelua ja -päättökentekoa. Periaatteiden ohjaamana laaditaan vuoden 2024 aikana palveluverkkoselvitys, johon pohjautuen päätetään palveluverkkosuunnitelma ja toimeenpanopäätökset kokonaisuudesta vuosina 2024–2025. Tavoitteena on strategian mukaiset ehyet kasvun polut. Perusteluina suunnittelulle ja uudelleenorganisoinnille ovat ikäluokkien pieneneminen, tasavertainen kohtelu, resurssien käyttö ja investointitarpeet.

Palveluverkon kokonaisuutta tullaan edistämään vuonna 2024-2026 hyväksytyjen periaatteiden mukaan. Vuonna 2024 tehdään palveluverkkoon selvitys ja palveluverkkosuunnitelma. Toimeenpanopäätökset kokonaisuudesta tehdään vuonna 2025.

Joitakin nyt selkeästi erillispäätöksiä tulee kuitenkin tehdä tarkoituksenmukaisen taloudenpidon ja palvelutoiminnan näkökulmasta. Päätökset perustuvat erillisiin selvityksiin ja lapsivaikutusten arviointiin. Vuonna 1.8.2024 alkaen noudatetaan periaatepäätöstä, joissa alle 50 oppilaan tai lapsen yksiköt lakkautetaan (portaittain), jotta käyttötalouden kustannuksia voidaan kohdistaa tehokkaammin ja vastaavasti muiden koulujen väljempää tiloja voidaan hyödyntää sekä edistää tilatehokkuutta sekä pedagogista laatua. Tämä koskee portaittain noin 3-4 yksikköä ja laskee ylläpitokuluja noin 300 000 euroa vuositasolla.

Saman periaatteen pohjalta vuosien 2024-2025 aikana tarkastellaan päättymässä olevien väistötilojen vuokrasopimusten tai moduulien kohdalla palveluverkon supistamista, jos yksikössä on alle 50 lasta. Päätökset tulee tehdä etukäteen ja huomioiden vuokrasopimusten irtisanomisajat.

Lasten määrä tulee Porvoossakin laskemaan pitkällä aikavälillä 2040 mennessä 11,3 %. Tämä tulee ennakoita ajoissa.

Vastaavasti seuraavilla suunnitteluvuosilla on joka vuosi 15-20 miljoonaa ylläpitoinvestointeja palveluverkon päiväkoteihin ja kouluihin kompensoiviin kohteisiin. Siis vanhojen tilalle tulee uusi, koska tilat ovat tulleet käyttökänsä päähän.

Investoinnit perustuvat vanhasta rakennuskannasta luopumiseen, joista osa on jo nimetty Porvoon kaupungin salkutusmallissa salkkuun C, joissa voi olla myyntipotentiaalia. Uusien investointien kohdalla ei ole tehty tilaa kasvulle, vaan niissä kompensoidaan vanhoja ja tavoitellaan samalla useiden yksiköiden yhdistämistä tilatehokkuuden saavuttamiseksi.

Henkilöstö

Hallinnon prosessien virtaviivaistaminen toimialojen yhtenäisten toimintatapojen myötä mahdollistaa prosessien kehittymistä sekä jatkossa henkilöstöresurssien ja ohjelmistojen täsmällisempää käyttöä. Automatisoinnin sekä ohjelmisto-osaamisen ja -kehittämisen ansiosta voidaan manuaalista työtä ja resursseja vähentää jatkossa. Resurssien vähentyessä henkilöstön kouluttaminen, yhteistyö toimialojen välillä sekä ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden kanssa on välttämätöntä työn kehittämisen kannalta, joten asiantuntijapalveluihin sekä koulutusmäärärahojen määrään on satsattava resursseja.

Henkilöstön osallistaminen ja kuuleminen mm. kyselyjen avulla toimintojen ja johtamisen kehittämiseen liittyen mahdollistaa resurssien tarpeenmukaista kohdentamista sekä koulutustarpeeseen vastaamista. Työvoimapula haastaa tällä hetkellä voimakkaasti toimialamme palvelujen toteuttamista, etenkin varhaiskasvatuksessa. Muutoksessa on syytä huolehtia henkilöstön työhyvinvoinnista ja panostaa osaamista sekä resursseja myös siihen. Haasteeseen on vastattu Kasvun ja oppimisen toimialalla myös johtamisjärjestelmiä uudistamalla, toimintoja yhdenmukaistamalla sekä luomalla juuri tarvetta vastaavia toimenkuvia ja vastuita. Myös pätevoitymiseen tähtääviä koulutusohjelmia ja -polkuja hyödynnetään eri koulutuksen järjestäjien kanssa.

Ennakoiva ja suunnitelmallinen viestintä esihenkilöiden ja koko henkilöstön suuntaan luo turvallisuuden tunteen, yhdenmukaistaa johtamista ja toimintakulttuuria, luo avoimuutta ja mahdollistaa yhteisen näyn pidemmälle tulevaisuuteen.

Toimialan henkilöstömäärä on noussut kuluvaan vuoden 2023 talousarvioon verrattuna palvelutarpeeseen perustuen. Vuonna 2023 aloitetut toiminnot jatkuvat vuodelle 2024 lukuvuosi – ja toimintakausiperusteisesti elokuun alusta seuraavan vuoden kesään saakka. Vuodelle 2024 esitetään lisäksi muutamia uusia tehtäviä ja virkoja vastaamaan toimialan toimintakulttuuriin vaikuttaviin muutostrendeihin: lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oppimisen haasteet, henkilöstön saatavuus sekä digitalisaation lisääntyminen.

Talous

Kasvun ja oppimisen toimialan talousarviossa merkittävässä roolissa ovat henkilöstökulut sekä sisäiset kustannukset (vuokrat, ateria- ja puhtauspalvelut) sekä it- koneiden ja -laitteiden leasing-kustannukset. Hankkeet, projektit ja ohjelmat sekä avustukset kokonaisuutena koostavat noin 3 miljoonan euron kokonaisuuden noin 20 % omavastuuosuuksilla ja tästä rahasta suurin osa on kohdennettu henkilöstökustannuksiin rahoittajan määräämänä. Projekteissa ja hankkeissa työskentelevää henkilöstöä on yhteensä arviolta noin 70 henkilötyövuotta, mutta laskennallisesti projekteissa työskenteleviä henkilöitä on lukuvuoden aikana enemmän. Projekteilla ja hankkeilla mahdollistetaan paitsi uusien toimintojen kehittämistä, myös lisäresursointia perustutkukseen. Seuraavassa vaiheessa panostetaan projektipäällikkyyksiin ja uusien toimintatapojen juurruttamiseen jo hankkeiden elinkaaren aikana.

Projektien tuloja ja menoja seuraamalla saadaan kokonaisuus hahmotettua ajantasaisesti. Ennakoivasti tämä on haastavaa rahoitushakujen, rahoitusaikataulujen, rekrytointiaikataulujen ja raportointiaikataulujen kulussa omia polkujaan kussakin projektissa. Porvoon sivistystoimen projektisalkku on samansuuruinen kuin muissa vastaavissa kunnissa ja hallinnon alallemme (OKM) tyypillinen. Uuden hallituksen myötä on nähtävissä suunnitelmia vähentää erillistä hankerahoitusta ja kohdentaa osaa valtionosuuksista kehittämistyöhön.

Toimintojen taloudellinen tuottaminen ja opetuksellisen laadun varmistaminen vaatii lapsimäärän muuttuessa palveluverkon ja palvelutarjottimen muotoilua tarpeita ja resursseja vastaavaksi. Esimerkiksi 2–4 toimipisteen supistaminen mahdollistaisi vuosittain noin 1–2 miljoonan euron säästöt valtionosuuksien vähentyessä lapsimäärän mukaisesti. Sisäiset vuokrat ja muut sisäiset palvelut sekä kalusteinvestointien määrä muokkaantuvat korjaustarpeiden, uusien investointien ja tilatarpeiden

myötä. Yhteistyötä tukipalveluorganisaatioyksiköiden kanssa tiivistetään edelleen yhteisiä prosesseja virtaviivaistamalla.

Suomenkielinen perusopetus ja lukiokoulutus

Asiakkuudet

Suomenkieliset perusopetus- ja lukiokoulutuspalvelut ohjaavat esiopetuksen järjestämistä, järjestävät perus-, erityis- ja maahanmuuttajaopetuspalvelut, lukiokoulutuspalvelut sekä koordinoivat aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä järjestävät Tulliportin aamu- ja iltapäivätoiminnan erityislapsille. Tulliportin toiminnan rahoituksesta vastaa hyvinvointialue.

Palveluiden piirissä on yhteensä noin 450 esiopetuksen oppilasta, lähes 4000 perusopetuksen oppilasta, noin 700 lukiokoulutuksen opiskelijaa sekä alueen toisen asteen opiskelijat. Lisäksi koulutuspalvelut koordinoivat 17 iltapäiväkerhoa, joiden järjestäjinä toimii 6 eri palvelun tuottajaa ja joissa on yhteensä noin 570 lasta. Oppilasmäärä kääntyy vuonna 2024 lievään laskuun koulutuskaiden osalta. Samalla kuitenkin yläluokkien oppilasmäärä kasvaa hiukan ja muuttovoitto kasvattaa kokonaisoppilasmäärää muutamilla oppilailla vuosittain. Toimintaympäristön muutostrendit kuten lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvien haasteiden lisääntyminen, polarisaation kiihtyminen, oppimisen haasteiden lisääntyminen, Covid-19 jälkihoito, yhteisöllisyyden puute ja monikulttuurisuuden lisääntyminen on muuttanut palvelutarpeita merkittävästi. Laajennettu oppivelvollisuus näkyy lukiossa tarpeena järjestää sekä tukiopetusta että erityistä tukea. Edellä kuvattuihin haasteisiin on pyritty vastaamaan vuoden 2024 talousarviossa siten, että tukitoimet olisivat monipuolisia ja riittävällä tasolla. Kiusaamisen ehkäisemiseen liittyviä toimenpiteitä jatketaan ja seurataan aktiivisesti ja samalla selvitetään ulkopuolisen sovittelijan mukaan ottamista.

Toiminnot, palvelut ja prosessit

Suomenkielisten perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluiden toimintaa ohjaa lakien ja asetusten lisäksi valtakunnalliset opetussuunnitelmien perusteiden pohjalta tehty kaupungin opetussuunnitelmat sekä kaupungin strategian linjaukset. Lukuvuoden 2023–2024 painopisteenä on monilukutaidon sekä yhteisöllisen hyvinvoinnin kehittäminen. Kolmiportaisen tuen toteutumisen seuranta aloitetaan ja raportoidaan lautakunnalle kaksi kertaa vuodessa kuitenkin niin, että viimeisin tieto on ennen seuraavan vuoden talousarvion laatimishetkeä.

Tavoitteena on luoda edellytykset opetuksen toteuttamiseen laadukkaasti oppimisympäristössä, joka on turvallinen ja terveellinen niin oppilaille kuin henkilöstölle. Koulujen toimintakulttuuria kehitetään siten, että vahvistamme yhteisöllisyyttä, henkilöstön sekä oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta viihtyvyyden ja oppimisen edistämiseksi. Opetuksessa panostetaan perustaitoihin ja niiden vahvistamiseen erityisesti alkuopetuksessa riittävän lukutaidon saavuttamiseksi. Lisäksi satsataan digitalisaation hyödyntämiseen opetuksessa sekä digitaalisten systemaattiseen opetukseen digipolun mukaisesti. Monikulttuurisuuden huomioimiseen panostetaan ja oppimisen tukea tehostetaan pyrkien konsultatiiviseen työotteeseen. Lukiokoulutuksessa painopisteenä on opetussuunnitelman kehittäminen sekä laajennetun oppivelvollisuuden lainsäädännön toimeenpano jokaisella vuosikurssilla.

NETTOKULUT
€/ASUKAS
969

Aluerehtorijärjestelmän avulla koulujen rehtoreiden työtä tuetaan ja vahvistetaan rehtorin roolia oppimisen pedagogisena johtajana omassa koulu yhteisössä. Lisäksi kehitetään tiedolla johtamista hyödyntäen oppilasrekisterin tietoja sekä luomalla laadunhallintajärjestelmät nykyisen perusopetuksen järjestelmän ohella lukiokoulutukseen. Strategista johtamista vakiinnutetaan sekä samalla myös koulutason pedagogiselle johtamiselle vapautetaan lisää aikaa. Tavoitteena on yhdenmukaistaa koulujen toimintamalleja sekä lisätä opetuksen tasalaatuisuutta sekä työhyvinvointia. Rakenteelliset uudistukset yhdenmukaistavat johtamisjärjestelmiä niin varhaiskasvatuksen kuin suomen- ja ruotsinkielisten koulutuspalveluiden osalta. Tavoitteena on keskittyä varsinkin esi- ja perusopetuksen yhteistyön kehittämiseen ja opetussuunnitelmalliseen yhteistyöhön eri palvelualueiden välillä. Rehtorit ja muu koulujen johto osallistuvat pitkäkestoiseen johtamisen valmennukseen. Valmennuksen tavoitteena on verkostoitua, jakaa hyviä käytäntöjä, jakaa osaamista ja kehittää koulun toimintakulttuuria, jaettua johtajuutta sekä yhtenäistää porvoolaisten koulujen toimintakulttuuria.

Oppilashallintojärjestelmän toimivuutta parannetaan ja digitalisaation hyödyntämistä hallinnossa lisätään. Digitaalisten järjestelmien virtaviivaistamiseen panostetaan merkittävästi vuoden 2024 aikana. Talousarviovuoden aikana uudistetaan palveluverkon kehittämisen periaatteita sekä tutkitaan kuinka oppilaaksiottoalueita voitaisiin kehittää lapsen yhtenäisen oppimisen polun takaamiseksi myös jatkossa. Hintaarvon sivistyskeskuksen remontti etenee ja Peipon koulun korvaavan Gammelbackan koulun suunnittelutyö saadaan valmiiksi ja hankesuunnitelma hyväksytään. Näiden suunnittelutöiden yhteydessä suunnitellaan englanninkielisen luokan ja toisen ruotsinkielisen kielikylpyluokan

sekä yrittäjyyspainotteisen yläkoululuokan perustamista Porvooseen vuonna 2023 tehtyjen selvitysten perusteella.

Henkilöstö

Aluerehtorijärjestelmä luo aikaa strategiselle johtamiselle ja mahdollistaa palvelualueen kehittämisen yhteistyössä henkilöstön kanssa. Laadukkaaseen johtamiseen panostamisen tavoitteena on lisätä henkilöstön työhyvinvointia ja mahdollistaa henkilöstön keskittyminen omiin ydintehtäviinsä. Pedagogiseen johtamiseen ja opetushenkilöstön sekä ohjaajien työn tukemiseen vaikutetaan toimintakulttuurin kautta osallistavuuden lisäämisellä kaikilla tasoilla. Tämä vaikuttaa jokaisen palvelualueella työskentelevän työtehtäviin ja niitä pyritään kehittämään yhdessä. Avoin vuorovaikutus ja mahdollisuudet kehittyä työssään eri rooleissa luo jokaiselle kehittymisen mahdollisuuksia omassa työssään ja samalla työhyvinvointia.

Henkilöstön työnkuvia tarkistetaan palvelemaan kokonaisuuden kehittämistä. Näistä esimerkkeinä opetuksen kehittämiskoordinaattorin nimikemuutos kehittämissäpäälliköksi sekä uuden oppilashallinnon koordinaattorin tehtävän perustaminen. Lisäksi nykyiset johtamiseen liittyvät määräaikaiset virka-apulaisrehtoreiden tehtävät lukiassa ja Pääskytien koulussa vakinaistetaan. Johtamisen rakenteita on uudistettu ja vuorovaikutusta on lisätty ja johtamisen sekä opettamisen resursseja koulujen välillä on yhtenäistetty. Tavoitteena on lisätä ymmärrystä jokaisen ydintehtävästä, jotta saavutetaan yhteinen Porvoon suomenkielisten perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluiden toimintakulttuuri, jossa lapsi ja nuori sekä henkilöstö voi hyvin ja oppimisen edellytykset olisivat huippuluokkaa. Osaava ja innokas henkilöstö luo parhaat mahdollisuudet oppilaiden ja opiskelijoiden oppimisen ja hyvinvoinnin takaamiseksi. Henkilöstön työhyvinvointia seurataan ja kehitetään työyhteisökyselyjen tulosten mukaan suunnitelmallisesti. Lisäksi yhteisöllisyyttä ja jaetun johtamisen periaatteita edistetään edelleen.

Koulunuorisotyöhön selvitetään vuoden 2024 aikana uusi toimintamalli yhteisesti toimialojen kanssa. Uusi/uusvanha malli voi mukailla Porvoossa jo aiemmin ollutta mallia, jossa keskellä päivää nuorisotyötä tekevät ovat läsnä kouluissa, koska pääosin kaikki lapset ja opipalvelulliset ovat silloin samoissa tiloissa ja näiden palvelujen piirissä sekä helpoiten tavoitettavissa. Asiakaslähtöisyys toteutuu kun ollaan asiakkaiden kanssa samoissa tiloissa ja lapsi/nuorisoryhmien tapaaminen ja moniammatillinen yhteistyö voi mahdollistua paremmin huomattavasti vaikuttavammin. Näillä toimenpiteillä pyritään vastaamaan ja vaikuttamaan lisääntyneeseen leivottomuuteen, pahoinvointiin sekä kiusaamiseen.

Henkilöstön saavutettavuuden takaamiseksi sijaisjärjestelyitä uudistetaan ja perustetaan uusia vakinaisten sijaisien tehtäviä, jotka tulevaisuudessa myös takaavat pätevän henkilöstön riittävyyttä palvelualueella. Monikulttuurisuuden sekä oppimisen tuen haasteisiin vastataan uudistuneilla priorisoinneilla satsaamalla suomi toisena kielenä opetukseen ja konsultoivaan oppimisen tukeen normaalin tuen ohella. Lisäksi oppilashallinnon prosesseja uudistetaan ja henkilöstön työnkuvia muokataan digiosaamisen ja tiedolla johtamisen prosessien varmistamiseksi.

Talousarviovuonna 2024 jatketaan panostusta myös opetushenkilöstön työkuormien arviointiin. Tavoitteena on mitoittaa työmäärä oikein ja tarvittaessa ottaa uutta opetushenkilöstöä tasapainottamaan kuormitusta, joka edesauttaa henkilöstön jaksamista ja työhyvinvointia. Lisäksi tällä voidaan taata myös jatkossa pätevän opetushenkilöstön saanti. Henkilöstökoulutukseen ja itsensä kehittämiseen panostetaan myös yhteisillä vuorovaikutuksellisia tilaisuuksilla ja yksilötason koulutuksilla. Koulutuksissa painotetaan yhteisiä painopistealueita, joihin luodaan myös jatkossa yhteisiä työpajoja riittävän vuorovaikutuksellisen uudistumisen mahdollistamiseksi. Vuonna 2024 varmistetaan opettajien koulutuksissa, että kaikkien opettajien nepsy-tietoutta lisätään.

Talous

Suomenkielisten perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluiden suurimmat kustannukset koostuvat henkilöstömenoista sekä sisäisiä eristä liittyen koulukiinteistöjen sisäisiin vuokriin ja oppilaiden ruokailukustannuksiin. Yhteiskunnallisiin muutostrendeihin vastaaminen vuonna 2024 lisää henkilöstökuluja palveluiden laadun säilyttämiseksi samalla kun kiinteistöihin liittyvät sisäiset vuokrakustannukset hieman laskevat palvelualueella. Lisäksi on erittäin vaikeaa ennakoida maailman kriisien vaikutuksia kustannuksien kehittymiseen tai palvelutarjonnan lisääntymiseen mahdollisten pakolaisten osalta. Oppilasmäärän kasvun pysähtyminen alakouluissa ei vaikuta palveluverkon supistamiseen tai opetusryhmien lukumääriin alentavasti vuonna 2024 ja vastaavasti yläkoulujen oppilasmäärän kasvu on jo vaatinut uusien ryhmien perustamista, joka lisää henkilöstökuluja. Suomenkielinen koulutusjaosto tulee käsittelemään opetuksen resursointia lukuvuodelle 2024–2025 alkuvuodesta 2024.

Valtakunnalliset muutostrendit ja niihin vastaaminen Porvoon suomenkielisissä perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluissa aiheuttavat osaltaan henkilöstökulujen kasvua. Satsaaminen oppilaiden hyvinvoinnin haasteisiin, monikulttuurisuuden lisääntymiseen sekä oppimisen tukeen vaatii henkilöstölisäyksiä vuonna 2024. Lisäksi laajennetun oppivelvollisuuden lainsäädännön

mukanaan tuomat velvoitteet niin oppimateriaalien, digitalisaation kuin tukitoimien osalta vaikuttavat täysimääräisesti toimintakuluihin vuonna 2024 toisella asteella. Digitalisaation hyödyntäminen opetuksessa, nykyisten luokkatilojen vanhentuneiden laitteistojen uudistaminen nostaa leasing kustannuksia käyttötalouteen, vaikka strategisesti kehitämme laitteistojen tehokasta käyttöä opetuksen apuna jatkuvasti. Lisäksi välttämätön oppilashallinnon strateginen kehittäminen tehtävien uudelleenjärjestelyiden kautta luo vuodelle 2024 lisäkustannuksia, jotka toisaalta varmistavat mahdollisuudet tiedolla johtamiseen ja takaavat valtionosuuksien oikeat mitoitukset palveluiden mukaan myös jatkossa.

Henkilöstön saatavuuden varmistamiseen tehdyt lisäresurssit sijaistyövoimaksi ovat välttämättömiä osaavan henkilöstön pitämiseksi ja saamiseksi myös jatkossa. Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi on palvelualueemme lasten oppimisen ja hyvinvoinnin keskeisimpiä tekijöitä ja siksi siihen satsataan merkittävästi. Lisäksi henkilöstön kouluttautumiseen tehdyt varaukset lisäävät työhyvinvointia ja antavat mahdollisuuksia jatkossakin riittävän ja osaavan henkilöstön työpanokseen pysyvyyden näkökulmasta.

Suomenkielisen perusopetuksen- ja lukiokoulutuksen palveluverkon kehittämisen periaatteet on suunniteltu valmistuvan talousarviovuoden 2024 aikana, jotta voidaan vastata tuleviin oppilas- ja opiskelijamäärien haasteisiin palveluverkon ja sen tarkoituksenmukaisuuden näkökulmasta. Syntyvyyden alentuminen ja ikäluokkien pientyminen asettaa haasteet palveluverkon kehittämiseksi ja uudistamiseksi sekä oppilaaksiottoalueiden kehittämiseksi yhtenäisen oppimisen polun näkökulmasta. Toisaalta myös toisen asteen lukiokoulutuksen aloituspaikkojen määrää on tarkasteltava siten, että lukiokoulutuksen saavutettavuus voidaan taata sitä tarvitseville porvoalaisille nuorille.

Vuoden 2024 talousarvioon liittyy epävarmuuksia Porvoon kaupungin joukkoliikenteen kokonaisuuden uudistamisen näkökulmasta ja aikataulusta riippuen. Se lisää haastetta oppilaiden kuljetuskustannusten arviointiin, vaikka yhteistyötä eri toimialojen kesken liikennesuunnittelussa on tehty ja tullaan tekemään jatkossakin tiiviisti. Lisäksi haasteena on toimintatuottojen arviointi, sillä uuden hallitusohjelman hankkeisiin suunnatut määrärahat ennakoitua pienenevän ja suorat hankerahoitukset sisällytetään osittain perusvaltionosuuksiin.

Ruotsinkielinen perusopetus ja lukiokoulutus

Asiakkuudet

Ruotsinkieliset koulutuspalvelut järjestää perusopetusta ja valmentavaa koulutusta yhdeksässä ruotsinkielisessä peruskoulussa noin 1700 oppilaalle. Oppilasmäärä pysyy samana tulevina vuosina, kuin vuonna 2023. Toisen asteen koulutus järjestetään Borgå Gymnasiumissa, jossa on hieman yli 300 opiskelijaa. Toisen asteen koulutuksessa kehitetään aktiivisesti yhteistyötä Kotkan, Loviisan ja Sipoon ruotsinkielisten lukioiden kanssa ja tiivistetään yhteistyötä Linnankosken lukion sekä Careerian ja Praktikumin kanssa. Yhteistyötä on vielä kehitettävä, erityisesti laajennetun oppivelvollisuuden ja laadun takaamisen kannalta. Peruskoulun jälkeistä nivelvaiheen koulutusta järjestetään sekä Borgå folkakademissa että Praktikumissa.

NETTOKULUT
€/ASUKAS
463

Peruskoulun puolella nähdään tarpeita tukea koulunkäyntiä oppilaille, joilla on haasteita läsnäolon, haastavan käytöksen ja/tai hyvinvoinnin kanssa, jotta tavoite saada peruskoulun päättötodistusta toteutuu jatkossakin. Ukrainasta paenneille lapsille pitää tulevina lukuvuosinakin olla valmiutta järjestää valmistavaa opetusta sekä kehittää ruotsi toisena kielenä -opetusta. Laajennettu oppivelvollisuus näkyy kohonneena tarpeena järjestää sekä tukiopetusta että erityisopetusta myös luki-ossa. Kiusaamisen ehkäisemiseen liittyviä toimenpiteitä jatketaan ja seurataan aktiivisesti ja samalla selvitetään ulkopuolisen sovittelijan mukaan ottamista.

Toiminnot, palvelut ja prosessit

Ruotsinkielisten perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluiden työtä ohjaa ensisijaisesti lainsäädäntö ja asetukset, kansalliset opetussuunnitelman perusteet sekä kunta-kohtaiset opetussuunnitelmat ja Porvoon oma strategia. Henkilöstökyselyn tulokset otetaan huomioon kehitettäessä organisaatiotamme ja johtamistamme, jotta meillä on parhaat edellytykset luoda puitteet laadukkaaseen koulutukseen sekä turvalliseen ja terveelliseen oppimisympäristöön sekä oppilaille että henkilöstölle. Johtamisen kehittämisen tavoitteena on luoda paras mahdollinen koulu, jossa oppilaat sekä viihtyvät että oppivat. Oppilashallinnon prosesseja uudistetaan ja henkilöstön työnkuvia muokataan digiosaamisen ja tiedolla johtamisen prosessien vahvistamiseksi. Lisäksi kehitetään tiedolla johtamista hyödyntäen oppilasrekisterin tietoja sekä luomalla laadunhallintajärjestelmät nykyisen perusopetuksen järjestelmän ohella lukiokoulutukseen.

Opetuksessa satsataan lukutaitoon, erityisesti alaluokilla sekä digitaitoihin jaoston hyväksynnän digipolun

mukaisesti. Koulun toimintakulttuuria kehitetään edelleen, tavoitteena saada "koko koulu"-perspektiivi näky-mään koulun arjessa, sekä opetuksessa että kasvatustehtävissä. Erityisopetukseen ohjataan lisää resursseja sekä pienluokkiin että konsultatiiviseen työhön. Kolmiportaisen tuen toteutumisen seuranta aloitetaan ja raportoidaan lautakunnalle kaksi kertaa vuodessa kuitenkin niin, että viimeisin tieto on ennen seuraavan vuoden talousarvion laatimishajetta.

Laajennetun oppivelvollisuuden prosessit tulee selvittää ja kehitystyötä tehdään yhdessä hyvinvointialueen ja muiden kuntien kanssa, joissa on ruotsinkielisiä oppilaita. Erityistä huomiota vaatii opetussuunnitelman mukainen työpajatoiminta.

Hyväksytyn hankesuunnitelman pohjalta viedään eteenpäin prosessia rakentaa esikouluryhmille sopivat tilat Kvarnbackenin skolaniin. Borgå Gymnasiumin liikuntatilan rakennus on käyttöänsä lopussa ja uutta tilaa suunnitellaan. Hinthaaran sivistyskeskuksen remontti etenee ja tuo osittain myös uusia tiloja ruotsinkieliselle koululle.

Henkilöstö

Johtamisen kehittäminen sekä peruskoulun että lukion toimintaympäristön muutokset vaikuttavat ruotsinkielisten perusopetuksen ja lukiokoulutuksen henkilöstösuunnitelmaan.

Strategista johtamista vahvistetaan palkkaamalla oppilashallinnon sihteeri yhteistyöpariksi suomenkielisen perusopetuksen oppilashallinnon koordinaattorin kanssa. Erityssuunnittelijan toimi muutettiin 2023 suunniteltiaksi ja työtehtävät kehitetään tukemaan strategista johtamista ja aluerehtorimallia. Pitkällä aikavälillä satsaukset johtavat parempiin tuloksiin ja parempaan hyvinvointiin kouluissa.

Erityisopetukseen palkataan kaksi erityisopettajaa sekä yksi laaja-alainen erityisopettaja. Valmistavan opetuksen opettajan virka vakinaistetaan.

Koulunuorisotyöhön selvitetään vuoden 2024 aikana uusi toimintamalli yhteisesti toimialojen kanssa. Uusi/uusvanha malli voi mukailla Porvoossa jo aiemmin ollutta mallia, jossa keskellä päivää nuorisotyötä tekevät ovat läsnä kouluissa, koska pääosin kaikki lapset ja oppivelvolliset ovat silloin samoissa tiloissa ja näiden palvelujen piirissä sekä helpoiten tavoitettavissa. Asiakaslähtöisyys toteutuu kun ollaan asiakkaiden kanssa samoissa tiloissa ja lapsi/nuorisoryhmien tapaaminen ja moniammatillinen yhteistyö voi mahdollistua paremmin huomattavasti vaikuttavammin. Näillä toimenpiteillä pyritään vastaamaan ja vaikuttamaan lisääntyneeseen leivottomuuteen, pahoinvointiin sekä kiusaamiseen.

Haasteet rekrytoinnissa näkyvät eniten vaikeuksina löytää päteviä sijaisia. Ongelma on suurempi isoissa kouluissa, joissa on enemmän poissaoloja. Toimenpiteenä kokeillaan kolmen opettajan palkkaamista sijaisopettajaksi. Näin saadaan lisää laatua opetukseen ja tuetaan kouluja rekrytointihaasteessa.

Henkilöstölle järjestettävissä koulutuksissa priorisoidaan menetelmiä, jotka auttavat hyvien suhteiden luomisessa ja näkemään oppilaissa hyvän sekä vahvuudet. Vuonna 2024 varmistetaan opettajien koulutuksissa, että kaikkien opettajien nepsy -tietoutta lisätään.

Talous

Suurimmat menot koostuvat sisäisistä vuokrista sekä henkilöstömenoista. Muutokset toimintaympäristössä ja siitä seuranneet toimenpiteet nostavat henkilöstömenoja.

Laajennettu oppivelvollisuus aiheuttaa uusia kustannuksia, kun lukiossa panostetaan oppilaiden tukemiseen ja järjestään hieman enemmän opetusta. Ruotsinkielisen koulutusjaoston lukuvuosittain käsittelemät resurssit peruskoulun opetussuunnitelman mukaisen opetuksen turvaamiseksi pidetään suurimmilta osin viime vuosien tasolla. Lisäys tarvitaan erityisopetukseen pienluokkien sekä konsultatiivisen erityisopettajan osalta. Satsaus luku- ja digitaitoihin näkyy myös. Valmistavan opetuksen opettajan palkkaaminen toistaiseksi ei lisää menoja, kuten ei myöskään sijaisopettajien palkkaaminen.

Oppilasrekisteriä kehitetään, jotta tietojen saaminen automatisoituu ja tiedolla johtaminen helpottuu. Satsaamalla kehittämiseen säästetään jatkossa työresursseja ja tuetaan rehtoreiden ja tukihenkilöiden työtä tietojen hakemisessa.

Ruotsinkielisten koulutuspalvelujen tulot muodostuvat pääosin valtion ulkopuolisista tuista sekä niin sanotuista kotikuntakorvauksista, joiden arvioidaan olevan pienempiä kuin vuosina 2022–23. Ulkoiset tuet kattavat osittain muutamat kehittämistoimenpiteet, mutta myönnettyihin tukiin sisältyy myös omavastuuosuus, joka on yleensä noin 20 % kokonaiskustannuksista.

Koronapandemian seuraukset, koulujen oppilaiden hyvinvoinnin haasteet, tilattujen koulukyytien kustannukset ja Ukrainan sota ja sen seurauksena valmistavan opetuksen tarve, aiheuttavat epävarmuutta talousarviovuoteen. On lisäksi haastavaa ennakoita hankalasta maailmanpoliittisesta tilanteesta johtuvia hinnankorotuksia.

Varhaiskasvatuspalvelut

Asiakkuudet

Syntyvyyden lasku näkyy alle kouluikäisten lasten määrän vähenemisenä myös Porvoossa. Varhaiskasvatuspalveluissa tämä on näkynyt viime vuosina erityisesti kotihoidon tuen käytön vähenemisenä. Alle 3-vuotiaiden lasten osallisuusaste varhaiskasvatuksessa kasvaa ja 1–2-vuotiaiden lapsiryhmien määrä lisääntyy. Nämä ryhmät sitovat henkilökuntaa 1,75 kertaa enemmän kuin vanhempien lasten ryhmät. Alle 3-vuotiaiden lasten päiväkotipaikkojen lisääntynyt kysyntä Tolkkinen-Haikkoo alueella on edellyttänyt uusien tilapäisten päiväkotiryhmien perustamista ja lisätilan käyttöönottoa Opintieellä elokuussa 2023. Tarve lisätiloille jatkuu myös ainakin vuoden 2024 ajan.

NETTOKULUT
€/ASUKAS
774

Yksityinen päiväkotikoti Piccolo lopetti toimintansa 7/2023 ja päiväkodin toiminta siirtyi kaupungin toiminnaksi 8/2023. Toiminta jatkuu Rauhankadun ryhmissä Puistopäiväkodin alaisuudessa ainakin vuoden 2024 ajan.

Päiväkotien rakennushankkeita on meneillään useita. Bjurbölen päiväkodin uudisrakennus valmistuu alkuvuodesta 2024. Eestinmäen päiväkodin perusrakennuksen vuoksi päiväkodin toiminta siirretään väistötiloihin vuonna 2024. Hinthaaran sivistyskeskuksen perusrakennuksen valmistuttua esiopetusryhmät siirtyvät päiväkodilta sivistyskeskukseen elokuussa 2024. Huhtisen päiväkotikoti toimii väistötiloissa vuonna 2024, kun Huhtisen uudisrakennuspäiväkotia rakennetaan. Kaarenkylän päiväkodista luovutaan vuoden 2024 loppuun mennessä ja päiväkodin toiminta on suunniteltu siirrettävän Jokilaakson koulun yhteyteen. Avoimelle varhaiskasvatukselle rakennetaan uudet tilat länsirannalle, jolloin Familin ja Ilonan tiloista voidaan luopua.

Toiminnot, palvelut ja prosessit

Varhaiskasvatuspalvelujen kysyntä vaihtelee alueittain ja kieliryhmittäin, minkä vuoksi lähipalveluperiaatteen toteuttaminen on haasteellista. Tarvittaessa alueiden välillä tehdään henkilöstösiirtoja vastaamaan kysyntään. Kunnallisia päiväkoteja on 21 ja yksityisiä päiväkoteja kahdeksan. Varhaiskasvatuspalvelujen järjestämisessä keskeistä on riittävien henkilöstöresurssien ja toimivien toimintaympäristöjen varmistaminen. Kolmiportaiseen tuen toteutumisen seuranta aloitetaan ja raportoidaan lautakunnalle kaksi kertaa vuodessa kuitenkin niin, että viimeisin tieto on ennen seuraavan vuoden talousarvion laatimisohjetta. Lisäksi jatketaan henkilöstösiirtojen raportointia lautakunnalle samalla frekvenssillä.

Eestinmäen ja Huhtisen päiväkotien rakennushankkeet ovat seuraavan suunnitelmakauden talonrakennusinvestointeja. Lisäksi Kaarenkylän päiväkodin korvaaminen uusilla tiloilla edellyttää toimenpiteitä Jokilaakson koulun tilojen yhteydessä. Päiväkotien suoja/aurinkokatoiksi investoidaan seuraavien vuosien aikana.

Avoimien varhaiskasvatuspalvelujen perhekahvilatoiminta ja osa kerhotoiminnasta tullaan keskittämään yhteen toimipisteeseen länsirannalle rakennettavan esteettömän leikki- ja perhepuiston yhteyteen. Kun tilat valmistuvat, luovutaan Perhetupa ilonasta ja Perhepaikka Familista. Kerhotoimintaa järjestetään tämän lisäksi muutamissa päiväkodeissa.

Valtion erityisavustuksien avulla panostetaan edelleen toiminnan kehittämiseen. Avustuksia käytetään joustavan esi- ja perusopetuksen pilotointiin, tasa-arvon ja laadun kehittämiseen, vieraskielisten lasten ja perheiden tukemiseen sekä hyvinvointityöhön palkkaamalla varhaiskasvatuksen erityisopettajia, kieli- ja kulttuuriopettajia ja varhaiskasvatuksen lastenhoitajia.

Päiväkotien johtamista kehitetään pilotoimalla apulaisjohtajamallia muutamassa päiväkodissa. Tiedolla johtamista ja laadun arviointia vahvistetaan valtakunnallista Valssi-arviointijärjestelmää ja varhaiskasvatuksen PowerBi-raportteja hyödyntämällä.

Ennakoivaan ja suunnitelmalliseen viestintään panostetaan vahvasti. Yhteisöllistä hyvinvointityötä vahvistetaan lisäämällä varhaiskasvatuksen sosionomien määrää. Projektihallintaa vahvistetaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Henkilöstö

Varhaiskasvatuksen vetovoiman ja pitovoiman vahvistamiseksi panostetaan henkilöstön saatavuutta lisääviin toimenpiteisiin. Kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön saatavuuden parantamiseksi tuetaan henkilöstön jatkokouluttautumista sekä palkkaohjelman avulla edistetään palkkakehitystä. Rekrytointiasiantuntijan vakinaistamisella vahvistetaan rekrytointiprosesseja ja pystytään tukemaan yksiköiden esihenkilöitä sekä sijaisten että vakituisten henkilöstön saatavuudessa.

Talous

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutos 1.3.2023 alensi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja, kun maksujen perusteena olevia tuloarvoja korotettiin 33 prosenttia. Asiakasmaksujen alentaminen on lisännyt myös palvelusetelikustannuksia, kun asiakkaiden omavastuuosuus on pienentynyt ja kunnan osuus kasvanut. Lisäksi palvelusetelin arvon nousu sekä keväällä että syksyllä 2023 on lisännyt yksityisen varhaiskasvatuksen kustannuksia.

Yksityisen päiväkotin Piccolon lopettaminen syksyllä 2023 ja päiväkodin toiminnan siirtyminen kunnan toiminnaksi on lisännyt toimintakuluja, mutta vastaavasti vähentänyt palvelusetelikustannuksia.

Valtion erityisavustukset näkyvät sekä tulo- että meno-puolella. Avustuksien omavastuut ovat 5–25 % hankkeen kokonaiskustannuksista. Omavastuuosuudet on huomioitu talousarviossa. Avustuksissa ja omavastuuosuuksissa on huomioitu vuodelta 2023 siirretyt avustukset, jos avustusten käyttö jatkuu vuonna 2024.

- **Määräraha- ja tulotaulukot**
- **Henkilöstö**
- **Tunnusluvut**

	TP2022	TA2023	TA2023+m	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	7 044 779	7 172 200	7 172 200	6 276 433	6 339 198	6 402 587
Toimintakulut	-111 587 512	-121 232 715	-123 032 715	-123 060 442	-127 996 038	-132 476 489
Toimintakate	-104 542 733	-114 060 515	-115 860 515	-116 784 009	-121 656 840	-126 073 902

ELINVOIMAN TOIMIALA

	MENOT M€	TULOT M€	HENKILÖSTÖ
Elinvoiman toimialan johto	3,1	0	3
Matkailu ja tapahtumat	1,4	0	5
Vapaa-aikapalvelut	18,2	2,7	125,1
Jatkuvan oppimisen palvelut	9,0	2,4	117,5
Elinkeinot ja työllisyys	8,4	1,5	27

Elinvoiman toimialan johto

Elinvoiman toimiala aloitti toimintansa 1.1.2023. Toimiala palvelee kaupungin nykyisiä yrityksiä, kaupungin asukkaita sekä kaupunkiin tulevia matkailijoita ja uutta sijoituspaikkaa harkitsevia yrityksiä. Yritysyhteistyö koostuu elinkeino- ja työllisyyspalveluiden sekä matkailu- ja tapahtumapalveluiden toiminnassa. Vapaa-aikapalvelut sekä jatkuvan oppimisen palvelut tuottavat ensisijaisesti laadukasta sisältöä kaupungin asukkaille, mutta osa palveluista tuotetaan myös muiden kuntien asukkaille sekä kaupungissa vieraileville. Toimialan toiminnassa korostuvat kaupungin strategian mukaisesti yrittäjämönönteisyys ja yritysten toimintaympäristön kehittämisen sekä kaupunkitapahtumien ja kaupunkikulttuurin kehittäminen kestäväällä tavalla.

Toimialan johto koordinoi kehitysyritys Posintralla tilattavia palveluita, Taidetehtaan ja Event Factoryn toimintaa sekä Kokkonniemen kehitysyrityksen toimintaa. Mainitut yritykset ovat keskeisiä toimijoita kaupungin palvelutarjonnan tuottamisessa. Vuoden 2024 elinvoiman prioriteetteihin tulee olemaan muutamien yksiköiden toiminnallinen läpikäynti.

Vuoden 2024 aikana, otetaan erikseen kantaa vapaa-aikapalveluiden, elinkeinot ja työllisyys- sekä jatkuvan oppimisen palveluiden yksiköiden toimitilaratkaisuihin.

Toimialan johto osallistuu aktiivisesti TE25-uudistuksen myötä syntyvän Porvoon työllisyysalueen TE-palveluiden valmisteluun.

Pallokentän kylmäkoneiston uusiminen ja Kokkonniemen liikuntakeskus, 1. vaihe tekoon tulevat olemaan vuoden 2024 isoimmat investoinnit.

Vihreän siirtymän rahasto

Porvoon Kaupunginvaltuusto päätti Vihreän siirtymän rahaston perustamisesta ja säännöistä 14.06.2023. Rahastoon siirrettiin vuoden 2022 tuloksesta alkupääomaksi 10 miljoona euroa.

Rahasto keskittyy kestäviin hankkeisiin, yrityksiin ja aloihin. Rahastolla halutaan vauhdittaa porvooolaisen yrityskentän vihreää siirtymää sekä kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelman toimenpiteiden toteuttamista. Vihreän siirtymän tekoja voivat olla esimerkiksi uusiutuva energia, energiatehokkuus, kierrätys, vesiensuojelu ja vihreä teknologia. Rahastosta ei jaeta suoria yritystukia, vaan rahaston avulla mahdollistetaan esimerkiksi vihreää siirtymää varten tarvittavien selvitysten ja työsuunnitelmien tekemistä tai muun vihreää siirtymää tukevan osaamisen lisäämistä. Rahoitusta voivat hakea myös yritykset, joiden toiminta tulee rahoituksen saannin myötä sijoittumaan Porvooseen.

Kaupunkiin palkataan Elinkeinojen kehittäjä vuoden 2024 alusta koordinoimaan Vihreän siirtymän rahaston avulla tehtäviä toimenpiteitä osana Business Porvoo-toimintamallia. Elinkeinojen kehittäjän palkka maksetaan Vihreän siirtymän rahaston varoista.

Rahoitusta voivat hakea esim. yhdistetyt ryhmät yrityksiä, ja yritysryhmissä voidaan ajatella olevan mukana myös esim. oppilaitoksia. Kehittämisyritys Posintralla tulee olemaan oma roolinsa yritysryhmien kokoamisessa kaupungin Elinkeinojen kehittäjän tukena. Tavoitteena on täydentää myös osaltaan EU-rahoitusta ja muista kansallisia rahoituslähteitä sekä yhteisyritysten pääomittamista.

Rahaston toimintaa ohjaa Elinvoimalautakunta.

Kotoutumislain uudistus

Kotoutumislain uudistuksen myötä kuntien tehtäväksi tulee myös järjestää monikielinen yhteiskuntaorientaatio osana kunnan kotoutumisohjelmia. Se on suunniteltu järjestettävän Kotoutumispalveluiden ja Porvoon kansalaisopiston yhteistyönä. Palvelua suunniteltaessa ja järjestettäessä huomioidaan sekä työnhakijana että työvoiman ulkopuolella olevat asiakkaat. Ensimmäinen kokeilu yhteiskuntaorientaation toteuttamisesta käynnistyy näillä näkymin kuluvin vuoden lopussa, jolloin kansalaisopistossa alkaa tigrinjan kielinen yhteiskuntaorientaatio pian Porvooseen saapuville kiintiöpakolaisille.

Kaikille maahan muuttaneille tulee jatkossa tarjota matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluita sekä perustietoa suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta. Porvoossa jo useamman vuoden toiminut matalan kynnyksen ohjauspiste (MOI) on vakinaistettu osaksi kotoutumisen edistämisen yksikön toimintaa. Ohjauspiste toimii Kotoutumiskeskuksessa. Tällä tavalla pyrimme varmistamaan, että kunnassa on, syntyy ja kehittyy erityisosaamista maahanmuuttajien palvelemiseen.

Matkailu- ja tapahtumapalvelut

Matkailu- ja tapahtumapalvelut huolehtii siitä, että Porvoo kiinnostaa kansallisesti ja kansainvälisesti matkailukohteena, tapahtuma-alustana sekä kuvauskohteena.

NETTOKULUT
€/ASUKAS

27

Palvelualue vahvistaa Porvoon vetovoimaa ympärivuotisella matkailu- ja tapahtumamarkkinoinnilla, synnyttää kiinnostavia ja elämyksellisiä uusia konsepteja sekä houkuttelee Porvooseen uusia tapahtumia. Matkailu- ja tapahtumapalvelut on arvostettu kumppani ja se verkostoi ja yhdistää paikallisia ja kaupungin ulko-puolelta tulevia toimijoita. Työn tulokset mitataan matkailijoiden määrällä.

rissä, aluetaloudellisina vaikutuksina sekä medianäkyvyytenä. Työtä tehdään tiiviissä yhteistyössä yritysten, yhdistysten ja sidosryhmäverkostojen kanssa valtakunnallisia ja kansainvälisiä kumppanuuksia hyödyntäen. Toiminnan painopisteinä ovat digitaalisuus, kestävyys, turvallisuus ja ympärivuotisen matkailun edistäminen. We Speak Gay kumppanuus tukee Visit Porvoon vahvaa tahtotilaa kestävän matkailun kehittämisestä. Kumppanuudella sitoudutaan edistämään sateenkaari-inklusiivisuutta.

Vuonna 2024 matkailu- ja tapahtumapalvelut tuottaa Porvoon Valot ja Jokikarnevaalit –tapahtumat sekä Porvoon Joulutorin. Kansainvälisiä matkailijoita houkutellaan Porvooseen matkailumarkkinoinnin keinoin ja osallistumalla myynninedistämistapahtumiin. Saaristomatkailemista edistetään yhdessä porvoolaisten matkailutoimijoiden kanssa.

Matkailuun käytetty euro tulee keskimääräisesti kolmeviisinkertaisena takaisin.

Vapaa-aikapalvelut

Asiakkuudet

Vapaa-aikapalveluiden eli kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluiden kohderyhmänä ovat kaikki porvoolaiset. Vapaa-aikapalveluilla on tärkeä rooli porvoolaisten hyvinvoinnin ja terveyden, osallisuuden ja yhdenvertaisuuden sekä monipuolisen, elämyksellisen vapaa-ajan edistämiseksi. Ne kannustavat aktiiviseen, liikunnalliseen elämäntapaan, tukevat oppimista ja kasvua sekä tarjoavat mahdollisuuksia yhteisöllisyyteen ja vuorovaikutukseen. Palveluiden saatavuutta, saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta kehitetään monialaisesti mm. kulttuuri- ja liikuntaohjelmia hyödyntäen. Vapaa-aikapalveluilla ja -palveluverkolla lisätään myös kaupungin houkuttelevuutta ja viihtyisyyttä niin asuinpaikkana kuin vierailukohteena.

NETTOKULUT
€/ASUKAS
301

Toiminnot, palvelut ja prosessit

Vapaa-aikapalveluiden yksiköillä on omaa palvelutuo-
ttoa ja laaja palveluverkko, minkä lisäksi ne toimivat
oman toimialueensa asiantuntijoina ja verkostojen koko-
ajina niin sisäisissä kuin ulkoisissakin verkostoissa. Ver-
kostojen kautta tuetaan mm. Porvoon monipuolisen yh-
distystoiminnan toimintaedellytyksiä yhteistyöllä ja avus-
tuksilla sekä kehitetään Porvoon harrastamisen mallia
yhteistyössä koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluiden
sekä kerhotoiminnan palveluntarjoajien kanssa.

Vapaa-aikapalveluita kehitetään jatkuvasti asiakaspa-
loutteen, yhteiskunnallisten muutosten ja tarpeiden sekä

palvelurajapinnassa toteutuvan jatkuvan vuorovaikutuksen pohjalta. Tavoitteena on kehittää toimintaa entistä paremmin vastaamaan porvoolaisten kohderyhmien tarpeita, huomioiden ajankohtaiset ilmiöt ja ennakoiden toimintaympäristön muutosten vaikutukset palvelutarpeisiin.

Henkilöstö

Yhteisölliseen hyvinvointiin sekä henkilökunnan hyvinvointiin ja jaksamiseen panostetaan edelleen. Vapaa-aikapalveluiden henkilöstön roolia osana elinvoiman toimialan kokonaisuutta tuetaan ja vahvistetaan, ja poikialaiseen yhteistyöhön kannustetaan. Henkilöstön osaamista ylläpidetään tarjoamalla monipuolisesti mahdollisuuksia teemakohtaisiin täydennyskoulutuksiin, painopisteinä mm. digitalisaatio sekä lähijohtajataidot ja –tiedot. Vapaa-aikapalveluiden yksiköiden henkilöstölle tarjotaan mahdollisuuksia osallistua myös oman erityisalansa verkostojen ajankohtaisiin koulutuksiin.

Talous

Osa vapaa-aikapalveluista on maksuttomia ja avoimia kaikille. Näihin kuuluvat mm. kirjastopalvelut, suurin osa nuorisopalveluiden toiminnasta mukaan lukien Porvoon harrastamisen mallin harrastustarjontaa peruskouluikäisille porvooolaisille sekä osa liikuntapalveluiden ja kulttuuripalveluiden toimipisteistä ja palvelutuotannosta. Osa palveluista taas on maksullista, kuten monien liikuntatilojen käyttö, jotkin kulttuuripalveluiden tuottamat tapahtumat ja osa liikuntapalveluista. Maksuttomilla palveluilla on tärkeä yleishyödyllinen rooli, ja maksulliset palvelut mahdollistavat monipuolisen ja tasokkaan vapaa-ajan toiminnan kohtuullisella kustannustasolla.

Vapaa-aikapalveluiden palvelutuotannon kustannustehokkuutta on kehitetty ja kehitetään edelleen johdonmukaisesti, pitäen samalla huolta palvelun laadusta ja vastaavuudesta kuntalaisten tarpeisiin. Kehittämistä ja lisäresurssia mahdollistetaan valtionavustusrahoitteilla hankkeilla. Myös kohdennettuja valtionosuuksia hyödynnetään resurssien suunnittelussa.

Tulosityksiköt

Liikuntapalveluiden keskeinen tavoite on parantaa kaupungin eri toimijatahojen yhteistyötä liikunnan, urheilun ja liikkumisen edistämiseksi sekä valjastaa liikuntapalveluiden asiantuntemus porvoolaisten liikunnallisen elämäntavan edellytysten kehittämiseksi. Liikuntapaikkojen verkoston nykytilasta tehdään selvitys sekä koostetaan näkemystä tulevaisuuden liikuntapaikkatarpeista jatkokehittämistä varten. Liikuntatilojen ylläpidosta ja teknisestä toiminnasta koostetaan vastuunjakolettelo poikialaisessa yhteistyössä, mikä mahdollistaa myös toimintojen kehittämisen ja entistä sujuvamman yhteistyön.

Liikuntapalveluiden ja kaupunkikehityksen yhteistä rajapintaa ja niihin liittyviä prosesseja parannetaan mm. MATSU -ohjelman (Maankäytön toteuttamissuunnitelma) kautta. Yhteistyötä toimitilajohdon ja kaupunkinfran kanssa tiivistetään entisestään mm. yhteissuunnittelun ja yhteisten kokouskäytäntöjen kautta. Myös liikunnan ohjauspalvelutoimintaa kehitetään huomioiden erityisesti matalan kynnyksen palvelut ja erityisryhmien tarpeet. Yhteistyötä ja toiminnan kehittämistä seurojen kanssa tehdään mm. seurafoorumien kautta.

Kulttuuripalvelut toteuttaa Kulttuuriohjelman linjauksia, keskeisenä painopisteenä lastenkulttuurin saavutettavuuden lisääminen. Kulttuurikasvatussuunnitelma eli nk. Kulttuuripolku varhaiskasvatukselle ja kouluille on hyväksytty ja vastuu sen koordinoinnista ja toteuttamisesta on vuoden alusta kulttuuripalveluilla. Palveluita suunniteltaessa huomioidaan erityisesti kulttuurihyvinvoinnin näkökulma porvoolaisten arjessa sekä matalan kynnyksen toiminta. Kaupunkikeskustan vetovoiman lisäämiseksi kulttuuripalvelut tukee eri tapahtumatuotantoja, toteuttaa omia tapahtumia ja ylläpitää monipuolista tapahtumatarjontaa eri ikäryhmille. Kulttuuripalveluiden ja Porvoon museon toteuttama virtuaalinen taidemuseo tuo kaupungin ja Porvoon museon taide-kokoelmat laajemman yleisön saataville ja edustaa samalla palveluiden rohkeaa digitalisointia. Kulttuuripalvelut osallistuu keskeisesti Taidetehtaan toiminnan jatkokehittämiseen yhteistyössä Event Factoryn kanssa.

Kirjastopalvelut kehittää digipalveluita liittymällä vuoden alussa kuntien yhteiseen e-kirjastoon. E-kirjaston ja omien e-aineistojen markkinointiin panostetaan ja nostetaan aktiivisesti myös muuta kokoelmaa esille pitäen se monipuolisena ja ajankohtaisena. Pääkirjaston tiloista ja niiden käyttömahdollisuuksista tiedotetaan aktiivisesti (mm. ryhmätilat, paja, näyttämö ja näyttelytilat). Kaikenikäisille suunnattuihin tapahtumiin panostaminen jatkuu sekä pääkirjastossa että lähikirjastoissa. Hankerahoituksen avulla tutkitaan senioreiden palvelutarpeita ja pilotoidaan tapahtumia tälle asiakasryhmälle. Kirjaston demokratiaa tukeva toiminta vastaa polarisaation haasteisiin, vahvistaa osallisuutta ja edistää rakentavaa keskusteluilmapiiriä. Hankerahoituksella järjestetään yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa yleisökeskusteluita ajankohtaisista aiheista. Yhteistyötä koulujen ja varhaiskasvatuspalveluiden kanssa vahvistetaan panostamalla erityisesti monilukutaitoon ja uudistettuun kirjastopolkuun.

Nuorisopalvelut edistää nuorten ilmaisia tai edullisia matalan kynnyksen vapaa-ajan toimintoja ja harrastamiseen ohjautumista hyvinvoinnin lisäämiseksi. Porvoon harrastamisen mallia kehitetään ja vakiinnutetaan, ja yli 16-vuotiaiden nuorten harrastamismahdollisuuksia edistetään. Selvitetään turvallisen mopoilun harrastamisen edellytyksiä ja paikkoja yhteistyössä muiden tahojen

kanssa. Virvikin leiri- ja retkialueen toimintamahdollisuuksia parannetaan poikkialaisessa yhteistyössä. Nuorisopalveluiden johtamista ja kehittämistä ohjataan nuorisotyön palvelusuunnitelman (NUPS) avulla. Yhteistyötä koulujen ja oppilaitosten kanssa selkiinnytään ja kehitetään tarpeita vastaavaksi. Nuoria kannustetaan omaehtoiseen toimintaan sekä lisätään nuorten osallistumista toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Nuorten yksilölliseen kohtaamiseen kaikissa työmuodoissa panostetaan, ja pyritään varmistamaan nuorisotyön oikea-aikainen saatavuus kaikissa nuorisotyön ikäluokissa (11–29 v).

Koulunuorisotyön lisäämiseen haetaan uutta rahoitusta olemassa olevan resurssin kehittämisen lisäksi. Nuoris- ja koulutuspalveluiden yhteistyötä ja toimintamuotojen vaikuttavuutta kehitetään toimialojen välisenä yhteistyönä. Näillä toimenpiteillä pyritään vastaamaan ja vaikuttamaan lasten ja nuorten lisääntyneeseen levottomuuteen, pahoinvointiin sekä kiusaamiseen.

Nuorisopalvelut valmistelee kahden nuorten työpajan käynnistämistä syksystä 2024 alkaen: Junnupaja 15–21-vuotiaille nuorille sekä Kohti Duunia -paja 17–29-vuotiaille. Tavoite on luoda toimiva malli ja prosessi työpajatoiminnalle yhteistyössä kaupungin sisäisten toimijoiden, oppilaitosten, työnantajien sekä hyvinvointialueen kanssa.

Jatkuvan oppimisen palvelut

Porvoonseudun musiikkiopisto-Borgånejdens musikinstitut ja Porvoon taidekoulu - Borgå konstskola yhdistymisen on edennyt hyvään suuntaan. Yhteistä oppilaitoshallinto-ohjelmaa muokataan ja kehitetään edelleen. Ohjelma on otettu molemmissa oppilaitoksissa käyttöön. Oppilaitokset käyttävät myös nimeä Taideoppilaitos. Taideoppilaitosta ylläpitää Porvoon kaupungin lisäksi 7 sopimuskuntaa. Varhaiskasvatuksessa ja varhaiskasvatussuunnitelmassa toteutuva lapsille ja perheille maksuton taidekasvatus laajenee edelleen Uudellamaalla mm. toteutettavien SKAPA – hankkeiden myötä.

Taideoppilaitos keskittyy mm. lasten ja nuorten tutkiton johtavan taiteen perusopetuksen järjestämiseen ja ”kaikille kuntalaisille” kurssimuotoisten avoimien opintojen järjestämiseen. Taideoppilaitos antaa laajan ja yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta ja laajemmin myös muuta taidekasvatusta.

Taideoppilaitos järjestää yhdessä sopimuskuntien kanssa laadukkaita tapahtumia ja konsertteja. sen lisäksi pitää yllä Porvoon Big Bandia ja Puhallinorkestereita. Syksyllä 2024 Taideoppilaitos järjestää (joka 3. vuosi) Porvoon Sellokilpailun. Klassikot -sarja jatkuu keväällä 2024.

Taideoppilaitos tarjoaa musiikin ja kuvataiteen opetuksen lisäksi tanssin opetusta oppilaitoksen järjestyslupien mukaisesti. Myös musiikkipainotteista teatteritaiteen opetusta annetaan Sipoon toimipisteessä.

Opetusta annetaan klassisen ja popjazz-perinteen mukaisesti. Musiikkiopisto ja Taidekoulu tarjoavat yhteispalveluna kuntalaisille Kuvismuskaria eli harrastusmahdollisuuden kuvataiteen ja musiikin yhteistoimintaan.

Musiikkiopisto jatkaa palvelurakenteen kehittämistä. Tämä on toimenpide oppilasmäärän vakiinnuttamiseksi korona-ajan jälkeen ja korotettujen maksujen aiheuttamaan kysynnän torjumiseen.

Taidekasvatuksen saatavuutta ja saavutettavuutta edistetään osallistamalla SKAPA -hankkeisiin, vahvistamalla taidekasvatusta varhaiskasvatuksessa ja ylläpitämällä palvelutarjontaa sekä muun toiminnan monipuolisuutta.

Taiteen perusopetuksen yksikkö jakaa avustusta yksityisille taiteen perusopetusta antaville oppilaitoksille Porvoossa.

Kuntasuunnitelman toiminnallisiksi tavoitteiksi Porvoon kansalaisopistolle on kirjattu 7000 opiskelijaa ja 20 500 oppituntia. Taloudellisesti asetettu tavoite, nettokustannus 14,80 €/asukas. Kansalaisopiston suunniteltujen oppituntien määrä on 20 500 oppituntia, josta luku- ja kirjoitustaidon opetusta 900 h ja tilauskoulutusta 104 h. Askolan kunta ostaa vapaan sivistystyön opetusta lukuvuonna 2023–2024. Askolaan suunnitellaan 1134 h. Normaalin valtionosuusopetuksen osalta oppituntien jakauma suunnitellaan vastaamaan kaupungin kielisuhteita. Suomenkielistä koulutusta suunnitellaan järjestettäväksi 14 477 h ja ruotsinkielistä koulutusta 4 985 h. Kansalaisopiston kehittämisen kärjet ovat: kansalaisopistolle löytyy pysyvät tilat, jotka soveltuvat opetuskäyttöön. Lisäksi kehitetään markkinointia ja viestintää. Pedagogisesti kehitämme osaamisperusteisuutta ja se tulee osaksi vakituista toimintaa. Kurssitarjonnassa nostetaan näkyviin paikallishistoria ja vihreä siirtymä. Hanketoiminta jatkuu aktiivisena. Uusi johtamisjärjestelmä otetaan käyttöön.

NETTOKULUT
€/ASUKAS

127

Elinkeinot, työllisyys ja kotoutuminen

Elinkeinot ja työllisyys palvelualue toteuttaa osaltaan kaupungin elinkeinopoliittisia toimenpiteitä, tuottaa kaupungin työllisyystoimenpiteet sekä edistää maahanmuuttajien kotoutumista.

Kaupungin tarjoamia yritysneuvonta- ja hankepalveluita tuottaa elinkeinoyhtiö Posintra. Palvelualue

NETTOKULUT
€/ASUKAS

135

koordinoi ko. palvelujen tuotannon Posintran kanssa ja määrittelee vuosittain hankittavien palvelun painopisteet. Vuoden 2024 painopisteinä tulevat olemaan perusyritysneuvonnan vahvistaminen, Business Porvoo -toimintamallin kehittäminen sekä yrityskentän vihreän siirtymän tukeminen. Perusneuvonta varmistetaan riittäväällä henkilöresursoinnilla Posintran sisällä, ja yritysten vihreää siirtymää tuetaan sekä Posintran varmistamalla hankerahoituksella että kaupungin oman vihreän siirtymän rahaston turvin. Business Porvoo -toimintamallin toimivuus tulee varmistaa riittäväällä henkilöresursoinnilla kaupungin omiin elinkeinopalveluihin. Elinkeinoyrityspalveluiden työnjakoa sekä vastuita tarkastellaan vuoden 2024 aikana.

Yritysten sijoittumista Porvooseen koordinoidaan yhteistyössä sekä kaupunkikehityksen toimialan että Posintran kanssa. Menestyksellä sijoittumisten houkuttelu vaatii osaavia tekijöitä sekä elinkeinopalveluiden että kaupunkikehityksen puolella.

Tiedossa on myös, että sekä sijoittuvat yritykset että Porvoossa jo toimivat yritykset (kuten yrityskenttä koko Suomessa ja maailmalla) tulevat tarvitsemaan runsaasti työvoimaa suurten ikäluokkien eläköityessä, ja Elinkeinot, työllisyys ja kotoutuminen – palvelualue onkin avainasemassa tähän tarpeeseen vastaamisessa.

Vastuu lakisääteisistä työ- ja elinkeinopalveluista siirtyy kuntiin 2025 alusta. Porvoon kaupungin osalta organisaation toiminnallinen ja taloudellinen valmistelu perustuu järjestämisvastuuseen. Porvoo järjestää vuodesta 2025

alkaen TE-palvelut joko itselleen tai myös muille järjestävää tahoa tarvitseville itäisen Uudenmaan kunnille. TE-organisaatio tullaan rakentamaan asteittain vuoden 2024 aikana, jotta ollaan valmiit vastaanottamaan kunnille siirtyvät tehtävät heti vuoden 2025 alusta. Tällä hetkellä Porvoossa on käynnissä työllisyyden kuntakokeilu, jonka kautta vastuu tietyistä lakisääteisistä tehtävistä on jo kaupungilla. Uusi TE-organisaatio tullaankin rakentamaan kuntakokeilun yhteyteen niin, että kuntakokeilussa kehitettyjä hyviä toimintamalleja voidaan ottaa täysimääräisesti käyttöön vuonna 2025. Uusissa TE-palveluissa vuodesta 2025 alkaen kaupunki tuleekin yhä voimakkaammin kehittämään yhteistyötään mm. toisen asteen ammatillisen koulutuksen toimijoiden kanssa ja suuntaamaan työllisyyspalvelujaan enenevässä määrin osaavan työvoiman tuottamiseen yrityskentän tarpeisiin.

Palvelualueen vastuulla on myös kaupungin osuus pitkään työttömänä olleiden kuntalaisten työmarkkinatuista, joiden kehitys on hyvin vaikea arvioida etupainotteisesti, mutta siihen on kuitenkin talousarviovalmistelussa vakaasti pyritty.

Suomessa ja Porvoossa erittäin tärkeässä roolissa työvoiman varmistamisessa on maahanmuutto. Kotoutumisen edistämisen yksikön pää tavoite onkin pyrkiä tehostamaan ja nopeuttamaan maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä. Kotoutumisen edistämisen yksikkö tekee tiivistä yhteistyötä esim. Kuntakokeilun, kansalaisopiston sekä ammattikoulujen kanssa, ja kehittää jatkuvasti omia palveluitaan kotoutumisen tukemiseksi niin, että mahdollisimman moni kotoutuja voi työllistyä.

- **Määräraha- ja tulot**
- **Henkilöstö**
- **Tunnusluvut**

	TP2022	TA2023	TA2023+m	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	5 662 204	6 569 300	6 569 300	6 629 800	6 696 098	6 763 062
Toimintakulut	-33 950 683	-38 760 277	-39 160 277	-40 008 640	-42 207 452	-43 683 577
Toimintakate	-28 288 479	-32 190 977	-32 590 977	-33 378 840	-35 511 354	-36 920 515

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Kaupunkistrategia mukaisesti Porvoo on oppimisen ja kasvun sekä ilmastotekojen kaupunki, joka kasvaa kesävasti ja panostaa elämykselliseen vapaa-aikaan ja taapahtumiin. Strategian tavoitteiden edistäminen edellyttää osaamisen ja resurssien vahvistamista. Kaupunkistrategia linjaa Porvoon myös suosituksi ja vetovoimaiseksi työnantajaksi, joka tukee henkilöstöään muutoksen tekemisessä ja huolehtii henkilöstön osaamisen kehittämisestä ja työhyvinvoinnista.

Henkilöstösuunnitelmaan merkitään kaikki vakinaiset vakanssit eli virat ja työsuhteiset tehtävät. Lisäksi henkilöstösuunnitelmaan merkitään yli kuusi kuukautta kestävät vakanssit eli määräaikaiset virat ja työsuhteet. Vakanssi on tehtävä tai virka, johon voi kohdentua useampi palvelussuhde esimerkiksi poissaolojen tai osa-aikaisuuksien johdosta. Palvelussuhteiden määrä ei siten ole sama kuin vakanssien määrä.

Vuodelle 2024 kaupungin toimialoilla vakanssien määrä kasvaa yhteensä 14,7 vakanssilla, kun virkojen määrä lisääntyy 45,5 viralla ja työsuhteisten tehtävien määrä vähenee 20,2 tehtävällä. Liikelaitos Kuninkaantien työterveyden liiketoiminnan myynnin yhteydessä liikelaitoksesta on siirtynyt kuusi virkaa ja 17 työsuhdetta Keski-Uudenmaan Työterveys Oy:öön lokakuussa 2023. Tämä vaikuttaa koko kaupungin vakanssien määrään siten, että liikelaitosten ja toimialojen vakanssien kokonaismäärä kasvaa yhteensä 2,3 vakanssilla.

Konsernipalveluiden vakanssien määrä kasvaa kahdella vakanssilla, kun kehitysyksikköön palkataan kehityspäällikkö tukemaan kaupungin omaa ICT- ja digiosaimista sekä kehittämistä etenkin TE2025-uudistukseen varautumiseksi. Konserniyhtiöitä ja konserniohjausta tukemaan perustetaan uusi konsernijuristin tehtävä, joka toimii myös TE2025-uudistushankkeen ja jatkossa TE-palveluiden juridisena tukena.

Elinvoiman toimialalla työllisyyden ja elinkeinojen palvelualueella varaudutaan TE2025 uudistuksen mukanaan tuomaan merkittävään palveluiden tarpeen kasvuun. Lopullisesti TE-palveluiden organisointi vahvistuu vasta vuoden 2025 puolella, kun liikkeenluovutus valtiolta on toteutunut. Porvoon TE-organisaatioluonnos käsitellään valmistelun edettyä pidemmälle erikseen syksyllä 2024. Hanketta valmistelemaan palkataan kuitenkin jo tässä vaiheessa virkasuhteinen hallintopäällikkö sekä määräaikaiset työsuhteiset viestintäasiantuntija ja ICT-projektipäällikkö. Lisäksi vuodelle 2023 perustettu työllisyyspäällikön virka täytetään ja elinkeinopalveluihin palkataan työsuhteinen elinkeinojen kehittäjä, joka hallinnoi

myös vihreän siirtymän rahastoa. Nuorisotoimeen palkataan nuorten työpajoihin kaksi yhteisövalmentajaa ja kaksi työhön valmentajaa työpajatoiminnan uudelleen käynnistämiseksi. Porvoon harrastamisen mallin jatkaminen edellyttää osa-aikaisen projektikoordinaattorin vakinaistamista. Työpajatoimintaan ja Harrastamisen malliin haetaan valtiolta avustusta ja henkilöstölisäykset toteutetaan rahoituspäätöksen tultua kesäkuussa 2024. Elinvoiman toimialan vakanssien määrä kasvaa yhdellä viralla ja 5,8 työsuhteella.

**HENKILÖSTÖ
YHTEENSÄ
2 138,9**

Kasvun ja oppimisen toimialan vakanssien määrän kasvu vuoteen 2023 verrattuna on 11,5 vakanssia, kun virkojen määrä lisääntyy 44,5 viralla ja työsuhteisten määrä vähenee 33 työsuhteella. Vuoden 2024 vakanssiin vaikuttavat jo lukuvuoden 2023–2024 alusta tapahtuneet tuntekehityksen kasvattamiseen perustuvat muutokset, vuoden 2024 alusta alkavat muutokset sekä lukuvuoden 2024–2025 1.8.2024 alkavat tiedossa olevat muutokset.

Lukuvuoden 2023–2024 alusta on sekä suomenkieliseen että ruotsinkieliseen perusopetukseen perustettu valmistavan opetuksen ryhmiä (3+2) tukemaan lähinnä Ukrainasta saapuneiden lasten koulun aloitusta. Yläkoulu- ja alaisten määrän kasvettua on molemmille kieliryhmille myös perustettu lisäryhmiä jo lukuvuoden alusta keväällä 2023 jaostossa ja lautakunnassa päätetyn tuntekehityksen mukaisesti.

Varhaiskasvatuspalveluissa on toimintavuoden 2023–2024 alkaessa palkattu 8 määräaikaista lastenhoitajaa vastaamaan lainsäädännön edellyttämään lasten tuen tarpeisiin olemassa olevissa lapsiryhmissä. Yksityisen päiväkodin lopettamispäätöksen myötä päiväkodin toiminta muutettiin kaupungin omaksi toiminnaksi 1.8. alkaen ja tämä lisäsi varhaiskasvatuksen henkilöstömäärää henkilöstösuunnitelmaan kuulumattomasti (6 hlö), samoin kuin apulaisjohtajamallin pilotointi kahdessa isossa yksikössä (1 hlö) päiväkodin johtajien työmäärän tasaamiseksi ja työssä jaksamisen tueksi.

1.1.2024 alkaen oppilashallintojärjestelmä Primuksen käyttöä, osaamista ja kehittämistä vahvistetaan oppilashallinnon koordinaattorin (fi) ja sihteerin (sve) vakinaistamisella työpariksi ja tueksi koulusihteereille. Varhaiskasvatuspalveluiden määräaikaisena toiminut rekrytointiasiantuntija vakinaistetaan vastaamaan palvelualueen ja koko toimialan rekrytointihaasteisiin tukena esihenkilöille ja johdolle. Vuonna 2023 tähän mennessä toimialalla on jo laadittu työsopimuksia yli 2150 kappaletta.

Lukuvuoden 2024–2025 alkaessa elokuussa 2024 perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluissa varmistetaan monikulttuuristen taustan omaaville lapsille varhaista tukea, vahvistetaan konsultatiivista työtettä ja lisätään pienryhmäopetusta oppilaille, joilla on haasteita koulun käynnissä. Sijaisten riittävyyden ja opettajien saatavuuden varmistamiseksi palkataan lukuvuoden kestävässä pilot-tikokeiluna luokanopettajasijaisia molempien kieliryhmien perusopetukseen.

Syntyneiden määrän vähennyttyä alkaa koulujen lapsimäärä laskea tulevien vuosien aikana. Oppilaiden määrän laskiessa tuntikehystä ja samalla henkilöstömäärää pienennetään vastaamaan lasten määrää sitä mukaa, kun ryhmien määrää olemassa olevassa palveluverkossa on mahdollista vähentää. Lasten määrän vähentäminen vähentää myös valtionosuuksien määrää, kun taas esimerkiksi tuen tarpeiset tai valmistavassa opetuksessa olevien lasten määrä lisää valtionosuuksia. Osa palvelussuhdelisäyksistä tehdään hankerahoituksella, jonka omavastuuosuudet ovat noin 20 % kokonaisrahoituksesta.

Kaupunkikehityksen vakanssilisäykset liittyvät strategisten tavoitteiden toteuttamiseen ja kaupungin kestävä kasvun varmistamiseen. Kaupungin kasvu edellyttää, että kaupunkikehityksen prosessit maanhankinnasta kaupunki-infran rakentamiseen toimivat sujuvasti ilman pullonkauloja. Toimialan vakanssit kasvavat viidellä työsuhteisella tehtävällä. Toimivan joukkoliikennejärjestelmän kehittämiseksi palkataan joukkoliikennesuunnittelija ja asiakasneuvoja. Lisäksi kaupunki-infraan esitetään kartoittajan palkkaamista kasvavan infran tarpeisiin. Maapolitiikkaan esitetään palkattavaksi uusi maankäyttöasiantuntijaa lisääntyvien sopimusneuvotteluiden

vuoksi ja ylikunnalliseen ympäristöterveydenhuoltoon eläintenhoitaja tukemaan kasvanutta palvelutarvetta ja tasoittamaan työkuormaa Porvoon toimipisteessä.

Henkilöstösuunnitelman perustamisen yhteydessä kaupunginvaltuusto perustaa seuraavat virat:

Elinvoima

- hallintopäällikkö TE-palveluihin

Kasvu ja oppiminen

- kolme valmistavan luokan opettajaa suomenkielisiin perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluihin 1.8.2023
- kaksi valmistavan luokan opettajaa ruotsinkielisiin perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluihin 1.8.2023
- kaksi S2-opettajaa suomenkielisiin perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluihin 1.8.2024
- kaksi konsultoivaa erityisopettajaa suomenkielisiin perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluihin 1.8.2024
- neljä luokanopettajaa sijaisresurssiksi suomenkielisiin perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluihin 1.8.2024
- konsultoiva erityisopettaja ruotsinkielisiin perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluihin 1.8.2024
- kaksi erityisluokanopettajaa ruotsinkielisiin perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluihin 1.8.2024
- kolme luokanopettajaa sijaisresurssiksi ruotsinkielisiin perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluihin 1.8.2024

Henkilöstösuunnitelma 2024–2026

Vakituinen ja yli 6 kuukauden määräaikainen henkilöstö

TOIMIALOJEN HENKILÖSTÖ	2023	2024	2025	2026
<i>KONSERNIPALVELUT</i>				
Virat	9,0	9,0	9,0	9,0
Työsuhteiset	97,5	99,5	99,5	99,5
Yhteensä	106,5	108,5	108,5	108,5
muutos		2,0		
<i>ELINVOIMA</i>				
Virat	125,5	126,5	115,5	115,5
Työsuhteiset	145,3	151,1	146,1	146,1
Yhteensä	270,8	277,6	261,6	261,6
muutos		6,8		
<i>KAUPUNKIKEHITYS</i>				
Virat	69,6	69,6	70,6	70,6
Työsuhteiset	118,5	123,5	136,5	136,5
Yhteensä	188,1	193,1	207,1	207,1
muutos		5,0		
<i>KASVU JA OPPIMINEN</i>				
Virat	572,0	616,5	616,5	616,5
Työsuhteiset	747,2	714,2	714,2	714,2
Yhteensä	1319,2	1330,7	1330,7	1330,7
joista projektityöntekijöitä		40,0		
muutos		-11,5		
<i>YHTEENSÄ</i>				
Virat	776,1	821,6	811,6	811,6
Työsuhteiset	1 108,5	1 088,3	1 096,3	1 096,3
Yhteensä	1 884,6	1 909,9	1 907,9	1 907,9
Kokonaismuutos ilman projekti- työntekijöitä		14,7		

LIIKELAITOSTEN HENKILÖSTÖ	2023	2024	2025	2026
<i>Porvoon vesi</i>				
Virat	5,0	4,0	4,0	4,0
Työsuhteiset	42,0	43,0	43,0	43,0
Yhteensä	47,0	47,0	47,0	47,0
<i>Porvoon ateria- ja puhtauspalvelut</i>				
Virat	4,0	4,0	4,0	4,0
Työsuhteiset	178,0	178,0	178,0	178,0
Yhteensä	182,0	182,0	182,0	182,0
<i>Kuninkaantien työterveys</i>				
Virat	6,0	0,0	0,0	0,0
Työsuhteiset	17,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	23,0	0,0	0,0	0,0

➤ [Yksityiskohtainen henkilöstösuunnitelma](#)

INVESTOINNIT

Investointiperustelut

Kaupungin kestävä talous mahdollistaa neljän vuoden valtuustokaudelle enintään noin 100 miljoonan euron kokonaisinvestoinnit. Kaupungin investoinnit vuosille 2024-2027 ovat yhteensä kuitenkin noin 175 miljoonaa euroa.

Kaupungin investoinnit talousarvioon on jaksotettu vuosille 2024-2027 siten, että vuodelle 2024 investointeja kohdistuu yhteensä 37,8 miljoonaa euroa, joista talonrakennusinvestointien osuus on 21,6 miljoonaa euroa ja kaupunkikehityksen osuus 13,5 miljoonaa euroa.

Kokonniemen liikuntakeskus

Kokonniemen alueen suunnittelua on valmistellut Kokonniemen liikuntakeskus Oy valtuuston päätöksen mukaisesti. Yhtiö laatii parhaillaan hankesuunnitelmaa, joka valmistuu tämän vuoden lopussa, ja sen jälkeen hankesuunnitelma lähetetään lautakuntiin lausuntoja varten. Tämän lisäksi on käynnissä asemakaavan muutustyö.

Kaavaehdotus etenee kaupunkikehityslautakunnan käsittelyyn vuoden 2023 puolella. Valtuuston on tarkoitus tehdä periaatepäätös Kokonniemen liikuntakeskuksen hankekokonaisuudesta ja asemakaavasta vuoden 2024 kesäkuun loppuun mennessä. Hankkeen ensimmäisen vaiheen toteuttamista koskeva investointipäätös tehtäisiin valtuustossa vuoden 2024 syksyyn mennessä. Samalla päätettäisiin yhtiön pääomittamisesta ja roolista hankkeen edistämisessä.

Talousarvion 2024 investointisuunnitelmaan on tässä vaiheessa jaksotettu Kokonniemen alueen investoinnit siten, että ensimmäisen vaiheen toteutus olisi vuosina 2024-2026, toisen vaiheen toteutus alkaisi vuonna 2029 ja kolmas vaihe tämän jälkeen. Ensimmäisen vaiheen investoinneista olisi 18,8 miljoonaa euroa talonrakennusinvestointeja, 5,1 miljoonaa euroa kaupunki-infran investointeja ja 1,5 miljoonaa euroa elinvoimalautakunnan alaisia investointeja.

Talousarviota on tarpeen päivittää vuoden 2024 aikana, kun valtuusto päättää Kokonniemen liikuntakeskuksen hankekokonaisuudesta ja ensimmäisen vaiheen investointikokonaisuudesta. Jos investoinnit toteutetaan erillisin kaupungin omistaman osakeyhtiön kautta, tulee yhtiö pääomittaa.

Talonrakennusinvestoinnit

Hallinnon toimitilojen keskittäminen

Nimbus-toimitalon 2-4 kerrosten peruskorjausurakat valmistuvat vuoden 2023 lopulla. Arvio kokonaissummasta on 7,2 miljoonaa euroa. Sisäntulokerroksen peruskorjaus alkaa vuoden 2024 alussa ja valmistuu keväällä 2024. Ensimmäiset sisään muutot on aikataulutettu vuoden 2023 lopulle ja kaikki yksiköt ovat muuttaneet uusiin tiloihin helmikuun loppuun mennessä. Kompassi muuttaa sisäntulokerroksen tiloihin toukokuun loppuun mennessä.

Huhtisen päiväkotit

Huhtisen kymmenenryhmäisen päiväkodin rakennustyöt alkavat vanhan rakennuksen purulla syksyllä 2023. Uusi päiväkotit valmistuu vuoden 2025 loppuun mennessä ja korvaa valmistuttuaan Huvikummun ja Vaahteranmäen päiväkodit ja Tapani Löfvingin kadulta vuokratut lisätilat.

Hinthaaran sivistyskeskus

Hinthaaran sivistyskeskuksen urakkakilpailutus ja urakoitsijavalinnat tehdään vielä vuoden 2023 aikana. Projekti käsittää uudet liikuntatilat, opetustilojen modernisoinnin ja pihan ja liikennejärjestelyjen parantamisen. Tilojen mitoitukset ja palvelun volyymit ei projektin myötä muutu. Hintahaarassa on jatkossakin tilat yhteensä noin 200:lle esi- ja alakoululaiselle. Rakennustyöt aloitetaan vuoden 2024 alussa ja kokonaan valmiina on vuoden 2025 alkupuolella.

Pohjoisten alueiden varhaiskasvatuksen tilat

Kaarenkylän kahden ryhmän päiväkotit on elinkaarensa päässä. Tiloja pidetään käyttötarkoituksen mukaisessa kunnossa vuoden 2024 loppuun asti, minkä jälkeen korvaavat tilat täytyy järjestää muualta. Tehtyjen tarveselvitysten ja hankesuunnitelman perusteella uudet tilat on tarkoitus rakentaa Jokilaakson koulun yhteyteen. Uusien tilojen ja pihan esteettömyysvaatimusten mukaan hanke vaatii vanhan suojellun Kerkkoon koulun poissiirtämisen.

Bjurbölen päiväkotit

Bjurbölen uusi kolmiryhmäinen päiväkotirakennus valmistuu helmikuussa 2024. Nykyinen Bjurböle dagheimin päärakennus lohkotaan omalle tontilleen ja myydään, kun tontti on muodostettu ja uudisrakennus on valmistunut. Uudisrakennuksen ja vanhan päiväkodin välissä oleva sivurakennus puretaan.

Eestinmäen päiväkotit

Eestinmäen kahdeksanryhmäisen päiväkodin hankesuunnitelma sisältää vanhimman A osan puron ja kutaquinkin vastaavan kokoisen uudissiiven rakentamisen

samalle paikalle. Päiväkodin B osa peruskorjataan ja uusimpaan C-siipeen tehdään pieniä tilajärjestelyitä. Valmistuttuaan päiväkodissa on tilat kahdeksalle päiväkotiryhmälle. Toteutussuunnittelu ja urakoiden kilpailutus tehdään alkuvuoden aikana ja rakennustyöt aloitetaan kesällä 2024. Valmista tulee loppuvuodesta 2025.

Gammelbackan koulu

Gammelbackan kouluhanke on investointiohjelmassa aikataulutettu vuosille 2023–2027. Hankesuunnitelma valmistuu vuoden 2023 lopulla ja se tuodaan päätösten tekoon tammikuussa 2024. Hankesuunnittelu etenee rinnan alueen asemakaavoituksen kanssa, mikä määrittää uuden koulun täsmällisen rakennuspaikan ja sitä palvelevat liikennejärjestelyt. Uusi koulu korvaa valmistuttuaan kokonaisuudessaan nykyisen Peipon koulun.

Hankesuunnitteluvaiheessa suunnitellaan ja mitoitetaan ensisijaisesti Gammelbackan alueen esikoulun ja perusopetuksen vuosiluokkien 1-6 tarvitsemat tilat. Uudet tilat mitoitetaan noin 550 esiopetus- ja koulupaikalle. Kaupungin tuottamien palveluiden tarvitsemat tilat Gammelbackan alueella turvataan, mutta niiden laajuus ja sijainti tutkitaan tarkemmin tulevien suunnitteluvuosien aikana. Gammelbackan urakoiden tarjouskilpailut käynnistyvät vuoden 2024 aikana. Varsinaiset rakennustyöt ajoittuvat vuosille 2025 – 2027.

Esikoulu Kvarnbackens skola

Sagobackenin päiväkotijärjestää varhaiskasvatusta ja esikoulutoimintaa ruotsiksi keskustan alueella. Tilanpuutteesta johtuen esikoulutoiminnalle ei ole tarkoitukseenmukaisia tiloja Sagobackenin päiväkodissa. Palvelun turvaamiseksi on selvitetty vaihtoehtoa siirtää esikoulutoiminta pysyväksi osaksi Kvarnbackens skola. Vaihtoehdosta on tehty tarveselvitys ja sen perusteella vuoden 2024 alussa valmistuva hankesuunnitelma, missä ehdotetaan lisätiloja kolmelle esiopetusryhmälle. Mikäli hankesuunnitelma hyväksytään, projekti jatkovaiheet on aikataulutettu niin, että uudistilat olisivat käyttövalmiina elokuussa 2025.

Kaupungintalon julkisivujen, ikkunoiden ja vesikaton perusparannus

Kaupungintalon julkisivujen, ikkunoiden ja vesikaton kuntotutkimukset ja niiden perusteella teetetävät peruskorjaussuunnitelmat valmistuvat vuoden 2023 loppuun mennessä. Urakoiden kilpailutukset ja itse peruskorjaustyöt on aikataulutettu vuodelle 2024. Samalla tutkitaan esteettömyysasiat ja tehdään toimenpide-ehdotukset kulkuyhteyksien parantamiseksi. Tässä yhteydessä ei tehdä talon sisäisiä tilamuutoksia ja/tai kalustuksia.

Länsirannan leikkipuisto

Avoimien varhaiskasvatuspalveluiden ja puisto-osaston kanssa toteutetaan yhteistyössä avoin leikkipuisto Länsirannalle. Hanke käsittää noin 200m² rakennuksen,

mikä valmistuttuaan korvaa perhepuisto Familin ja perhetupa Ilonan. Toimitilat vastaavat talon rakennuttamisesta ja puisto-osasto itse leikkipuistosta välineineen. Hanke valmistuu loppukesällä 2024.

Pallokentän pukukopit ja keskuskoulun pihajärjestelyt

Pallokentän pukukoppien kuntotutkimukset ja peruskorjaussuunnitelmat tehdään vuoden 2024 aikana. Kokonaisuuteen yhdistetään keskuskoulun pihan uudelleen järjestely ja perusparannus. Varsinaiset perusparannustyöt on aikataulutettu vuosille 2027-2028.

Energiansäästöinvestoinnit

Energiansäästötavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että energiansäästötoimenpiteitä tehdään sekä uudisinvestointien ja peruskorjausten yhteydessä että olemassa olevissa kiinteistöissä. Painopiste energiansäästöinvestoinneissa on talotekniikassa, ilmanvaihtojärjestelmien lämmöntalteenottolaitteissa ja säätöautomatiikassa. Aurinkoenergian ja maalämmön hyödyntämisestä lisätään kohteissa, missä sillä saavutetaan järkevä takaisinmaksuaika.

Kaupunki-infra investoinnit

Kaupunki-infran suurimpana rakentamisen painopistealueena on Länsirannan alue. Vanha Kokonniementie muutetaan kevyenliikenteen väyläksi, vierasvenesatama-alueen puistoaluetta rakennetaan sekä Länsirannan esteettömän leikkipuiston rakentaminen aloitetaan. Puistojen perusparannukseen ei ole nimettyä kohdetta, mutta erittelemättömiin parannustöihin on määrärahaehdotus.

Uusia asemakaava-alueiden toteutuskohteita ovat mm: Kevätlaaksonniitty. Asemakaava-alueiden täydennystöitä tehdään Ölstensin Taitajankujalla. Perusparannustyöstä suurimmat hankkeet ovat vanhan sillan sekä Siko-saaren siltojen perusparannusten aloittaminen. Haikoonlammen alueella tehdään viimeistelyitä.

Länsirannan Citymarketin rakentamisen takia nykyisiä hulevesi-, vesijohto ja jätevesilinjaa joudutaan siirtämään tulevan liikekiinteistön tieltä. Siirtotöiden suunnittelu ja toteutus tehdään yhteistyössä Porvoon veden kanssa, mutta toteutuskustannukset tulevat kokonaisuudessaan kaupunki-infralle. Kokonniemen liikuntakeskusten suunnittelua ja mahdollisen uuden katu-yhteyden rakentamista varten talousarvioon on ehdotettu määrärahaa.

Päällystämiseen on varattu aikaisempien vuosien mukainen määräraha, mutta toteutettava määrä jäänee pienemmäksi oletettavan bitumin hinnan nousun takia. Kustannusten nousu ja materiaalien mahdolliset toimi-

tusongelmat tuovat talousarviovuonna epävarmuustekijöitä hankkeiden toteuttamiseen. Vaikka talousarviossa määrärahaa korotettu edellisvuosista on todennäköistä, että päälylystysmäärät jäävät aiempaa pienemmiksi.

Hulevesien hoidossa on suurin määräraha ehdotettu Gammelbackan ja Haikkoon peltoalueen ojitussyhteisön hallinnoimien ojien kunnostukseen. Kunnostustöinä tehdään ojien perkausta sekä tulvia pienentäviä viivytysrakenteita kaupungin omistamille maaosuuksille. Toimenpiteillä parannetaan myös veden laatua ja luodaan paremmat edellytykset Gammelbackan puroon istutetulle kalakannalle.

Kevyenliikenteen olosuhteita parannetaan keskeisillä alueilla liikenneturvallisuuden parannustöillä, kevyenliikenteen väylien parantamisilla sekä Myrskylätien varteen Kymenlaakson sähkö oy:n kaapelikanavan päälle

rakennettavalla kävelypolulla. Liikennevalojen ikääntymisen takia risteysten liikennevalokojien ja opasteiden vuosittainen uusiminen aloitetaan. Joukkoliikenteen 2025 elokuussa aloitettavasta järjestelmämuutoksesta johtuen joukkoliikenneinfran parantamiseen on varattu määrärahoja.

Kulloon yritysalueen urakasta suunnitelmissa esitettyä heikomman maaperän takia erotetun Nesteentien ja Nybyntien risteysalueen kanavointiurakointi kilpailutetaan uudelleen ja toteutetaan. Kuninkaanportin katualueita viimeistellään asfalttoinein ja istutuksin. Useiden talousarvioehdotuksessa olevien investointihankkeiden toteuttaminen ja toteuttamisen laajuus voi muuttua talousarviovuonna, koska investointiehdotuksessa joudutaan varautumaan myös epävarmojen hankkeiden toteuttamiseen.

➤ Hankekohtainen investointiliite

INVESTOINNIT	TA2023	TA2023+m	TA2024	TS2025	TS2026	TS2027	TS2028	TS2029	TS2030
KONSERNIPALVELUT									
INVESTOINTIMENOT	-14 980 000	-20 330 000	-22 050 000	-31 560 000	-22 930 000	-9 830 000	-3 910 000	-19 110 000	-34 710 000
INVESTOINTITULOT									
YHTEENSÄ	-14 980 000	-20 330 000	-22 050 000	-31 560 000	-22 930 000	-9 830 000	-3 910 000	-19 110 000	-34 710 000
KAUPUNKIKEHITYS									
INVESTOINTIMENOT	-11 271 000	-15 151 000	-13 515 000	-20 785 000	-24 520 000	-23 750 000	-17 545 000	-16 755 000	-9 435 000
INVESTOINTITULOT	520 000	520 000							
YHTEENSÄ	-10 751 000	-14 631 000	-13 515 000	-20 785 000	-24 520 000	-23 750 000	-17 545 000	-16 755 000	-9 435 000
KASVU JA OPPIMINEN									
INVESTOINTIMENOT	-150 000	-185 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	
INVESTOINTITULOT									
YHTEENSÄ	-150 000	-185 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	
ELINVOIMA									
INVESTOINTIMENOT	-1 290 000	-1 290 000	-2 095 000	-1 485 000	-990 000	-735 000	-940 000	-165 000	
INVESTOINTITULOT									
YHTEENSÄ	-1 290 000	-1 290 000	-2 095 000	-1 485 000	-990 000	-735 000	-940 000	-165 000	
INVESTOINNIT YHTEENSÄ									
INVESTOINTIMENOT	-27 691 000	-36 956 000	-37 810 000	-53 980 000	-48 590 000	-34 465 000	-22 545 000	-36 180 000	-44 145 000
INVESTOINTITULOT	520 000	520 000							
YHTEENSÄ	-27 171 000	-36 436 000	-37 810 000	-53 980 000	-48 590 000	-34 465 000	-22 545 000	-36 180 000	-44 145 000

INVESTOINNIT	Määrärahan tarve TA-TS 2024-2030	TA2024	TS2025	TS2026	TS2027	TS2028	TS2029	TS2030
KONSERNIPALVELUT								
Kaupunginhallitus	-144 100 000	-22 050 000	-31 560 000	-22 930 000	-9 830 000	-3 910 000	-19 110 000	-34 710 000
Pitkävaikutteiset menot	-460 000	-100 000	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000
Osakkeet ja osuudet	-9 140 000	-400 000	-500 000	-620 000	-620 000	-2 000 000	-2 500 000	-2 500 000
Talonrakennus	-134 500 000	-21 550 000	-31 000 000	-22 250 000	-9 150 000	-1 850 000	-16 550 000	-32 150 000
KAUPUNKIKEHITYS								
Kaupunkikehityslautakunta	-126 305 000	-13 515 000	-20 785 000	-24 520 000	-23 750 000	-17 545 000	-16 755 000	-9 435 000
Irtain omaisuus	-3 040 000	-765 000	-600 000	-370 000	-370 000	-425 000	-425 000	-85 000
Kiinteä omaisuus	-7 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Kaupunki-infra	-116 265 000	-11 750 000	-19 185 000	-23 150 000	-22 380 000	-16 120 000	-15 330 000	-8 350 000
KASVU JA OPPIMINEN								
Kasvun ja oppimisen lautakunta	-900 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	
Irtain omaisuus	-900 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	
ELINVOIMA								
Elinvoimalautakunta	-6 410 000	-2 095 000	-1 485 000	-990 000	-735 000	-940 000	-165 000	
Irtain omaisuus	-1 770 000	-1 070 000	-160 000	-200 000	-160 000	-90 000	-90 000	
Elinvoima maanrakennus	-4 640 000	-1 025 000	-1 325 000	-790 000	-575 000	-850 000	-75 000	
INVESTOINNIT YHTEENSÄ								
Menot	-277 715 000	-37 810 000	-53 980 000	-48 590 000	-34 465 000	-22 545 000	-36 180 000	-44 145 000
Tulot								
YHTEENSÄ	-277 715 000	-37 810 000	-53 980 000	-48 590 000	-34 465 000	-22 545 000	-36 180 000	-44 145 000

INVESTOINNIT ILMASTOTYÖN TUKENA

Porvoo – Ilmastotyön edelläkävijä

Porvoon kaupungin tavoitteena on olla hiilineutraali kaupunki, joka tukee yrityksiä ja asukkaita tekemään ilmastoviisaita valintoja. Myös kiertotaloudella on tärkeä rooli ilmastomuutoksen hillitsemisessä ja luontokadon pysäyttämässä sekä liiketoimintamahdollisuuksien luomisessa yrityksille. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan pitkäjänteistä työtä yli toimialarajojen.

Porvoolla on haasteita saavuttaa asettamansa hiilineutraalisuustavoite vuoteen 2030 mennessä. Porvoo ei ole haasteen edessä yksin vaan sama haaste koskee kaikkia suomalaisia kuntia ja kaupunkeja. Kaupungilla on jo strategian myötä vastuu tehdä ympäristö- ja ilmastoystävällisiä päätöksiä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Kaupunki pitääkin asettamistaan tavoitteista kiinni tiedostaen käynnissä olevan historiallisen toimintaympäristön muutoksen, jossa tarvitaan jokaisen toimijan panosta. Kaupungilla on merkittävä rooli myös asukkaiden kestävä arjen ja paikallisen elinkeinoelämän vihreän siirtymän mahdollistamisessa.

Painetta ilmasto- ja ympäristötyölle asettaa myös sekä kansallinen että EU-tasoinen lainsäädäntö, jota määrätietoisesti kehitetään ilmasto- ja ympäristöystävällisempään suuntaan ja myös kuntia velvoittavaksi. Porvoo on pitkään ollut ilmasto- ja ympäristötyön edelläkävijä, joka osaltaan on helpottanut sopeutumistamme paitsi ilmaston- ja ympäristönmuutokseen myös lainsäädännön muutoksiin ja niiden mukanaan tuomiin velvoitteisiin. Kaupungin edunvalvontatyötä EU-tasolla helpottaa jatkossa Kuntaliiton perustama vihreän siirtymän asiantuntijaryhmä, johon kaupunki on kutsuttu mukaan.

Porvoon kasvihuonekaasupäästöt

Porvoon kaupunki seuraa kasvihuonekaasupäästöjen kehitystä Suomen ympäristökeskuksen tarjoaman päästölaskennan perusteella. Laskentamenetelmänä käytetään niin sanottua Hinku -laskentaa, joka on kuntien tavoitteiden seurantaan tarkoitettu oletuslaskentamalli. Hinku -laskentaan kuuluvat ainoastaan ne päästösektorit, joihin kunta voi omalla toiminnallaan vaikuttaa.

Porvoon kasvihuonekaasupäästöt ovat vuoteen 2021 mennessä pienentyneet 40 prosenttia ja asukaskohtaiset päästöt 44 prosenttia vuoden 2007 tasosta. Päästölaskennan tulokset vaihtelevat vuosittain paitsi päästötoiminnan mukaan myös sen perusteella, millaisia muutoksia laskentamenetelmässä tapahtuu.

Tarkemmin Porvoon ja muiden kuntien päästöihin voi tutustua Suomen ympäristökeskuksen päästötietopalvelussa: paastot.hiilineutraalisuomi.fi/.

Ilmasto- ja ympäristöohjelma ohjaa ilmastotyötä

Kaupungilla on ollut voimassa oleva ilmasto-ohjelma vuodesta 2019. Vuoden 2023 aikana ohjelmaa on päivitetty ja yhdistetty yhdeksi kokonaisuudeksi ympäristöohjelman ja kiertotalouden tiekartan kanssa. Ohjelman avulla varmistetaan kaupungin ilmastotyön jatkumo ja vaikuttavuus seuraavien vuosien aikana.

Ilmasto- ja ympäristötyön johtamisessa on ilmastomuutostyöryhmällä merkittävä rooli. Tavoitteena onkin seurata ilmasto- ja ympäristötyön etenemistä kahdella eri tasolla: 1) toimenpidekohtainen edistymisen arviointi osavuosisraportoinnin syklissä ja 2) kerran vuodessa tapahtuva mittaritiedon yhteen koonti, joka tuodaan kaupunginhallitukselle tiedoksi heti tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen. Toimenpidekohtainen edistymisen seuranta ja vuosittainen mittaritieto tuodaan myös kaupungin julkisille verkkosivuille kaikkien tietoon.

Vihreän siirtymän rahasto

Olenainen osa kaupungin ilmasto- ja ympäristötyötä on myös vasta perustettu vihreän siirtymän rahasto. Vihreä siirtymä avaa elinkeinoelämälle uusia mahdollisuuksia, mutta vihreässä siirtymässä myös kaupunki haluaa varmistaa oman kyvykkyytensä tukea alueen elinkeinoelämän kehitystä pitkäjänteisesti suhdanteista riippumatta, turvata kaupungin oman kilpailukyvyn tavoitteet sekä osaltaan varmistaa, että porvoolaiset pienet ja keskisuuret yritykset pystyvät hyödyntämään vihreän siirtymän mukanaan tuomia mahdollisuuksia ja säilyttämään kilpailuetunsa elinkeinoelämässä.

Rahaston tarkoituksena on varmistaa, että Porvoon kaupungilla on riittävät edellytykset käynnistää ja osallistua elinkeinoja ja niiden toimintamahdollisuuksia kehittäviin hankkeisiin, jotka vauhdittavat kaupungissa toimivien yritysten vihreää siirtymää ja luovat uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Investointisuunnitelman keskeiset ilmastönäkökulmat talousarviovuodelle 2024

Joukkoliikenteen kehittäminen ja Itärata

Markkinaehtoisien joukkoliikenteen ylläpitäminen ja laaja-alainen väheneminen on vaatinut merkittävää panostusta korvaavan liikenteen suunnitteluun ja hankintoihin. Alkusuksysta 2022 on käynnistetty kaupunkivetoisen uudentyyppisen joukkoliikennejärjestelmän 1. vaihe. Suunnitteluvaihe kesti syksyyn 2023 asti. Suunnitteluiden mukaisesti vuonna 2024 joukkoliikenne elää välivaiheessa lippu- ja maksujärjestelmän hankinnan ja integroimisen ajan. Tarkoituksena syksyllä 2024 on kilpailuttaa syksyllä 2025 alkava uusi liikenne kaupungin budjettirahoituksen puitteissa.

Ilmastovaikutuksen näkökulmasta, panostaminen joukkoliikenteeseen, voidaan pitää merkittävänä tekijänä. Tehostamalla joukkoliikennekapasiteetin käyttöä ja houkuttelemalla henkilöautoilijoita joukkoliikenteeseen on suora vaikutus hiilidioksidin päästöihin.

Kaupunki on sitoutunut rahoittamaan Itäradan hankeyhtiötä yhteensä 10 miljoonalla eurolla vuosina 2022–2031 yhdessä valtion ja muiden kuntien kanssa. Itäradan suunnittelutyö on käynnistynyt. Itärata toisi valmistuessaan porvoolaisten arkeen sujuvuutta, lisääntynyttä joukkoliikenteen käyttöä ja kestävämmän tavan pendelöidä.

Porvoon puistokatu ja liityntäpysäköinnin kehittäminen

Tavoitteena on mahdollistaa Läntisen Mannerheiminväylän kehittäminen keskusta-alueena. Katuympäristöä kehitetään korkealaatuisena kävelyn ja pyöräilyn kaupunkiympäristönä, jossa myös ajoneuvoliikenne on sujuvaa. Alueella on päivittäiseen pendelöintiin tarvittavat toimivat joukkoliikenneyhteydet sekä riittävät liityntäpysäköintialueet. Tavoitteena on, että alueella on laadukkaita ja riittävän laajat viheryhteydet niin asukkaiden, vesienhallinnan kuin luonnonkin näkökulmasta.

Väylän muuttuessa kaupunki- ja katuympäristöksi sen kyky välittää ihmisiä monipuolistuu, kun kadulle tuodaan riittävä joukkoliikenteen pysäkkiverkosto sekä hyvät jalankulun ja pyöräliikenteen yhteydet. Alenevat liikennenopeudet vaikuttavat katuympäristön viihtyisyyteen ja parantavat Johannisbergin, Hornhattulan ja Katajamäen suunnasta Läntisen Mannerheiminväylän eteläpuolelle, kohti Näsin kouluja, suuntautuvien poikittaisyhteyksien toimivuutta ja turvallisuutta. Muutos luo edellytyksiä yhä paremmin toimivalle pyöräilylle ja kävelyn verkostolle. Erityisesti Porvoon keskustan ja Kuninkaanportin väliset pyöräily-yhteydet paranevat huomattavasti.

Olemassa olevan infrastruktuurin hyödyntäminen täydennysrakentamisessa on ilmastotyön kannalta kestävämpi ratkaisu kuin kokonaan uuteen neitseelliseen maastoon rakentaminen.

Luomalla edellytykset nykyistä laadukkaammalle ja laajemmalle liityntäpysäköinnille joukkoliikenteen solmu-kohtaan ja myös parantamalla jalankulun ja pyöräilyn olosuhteita, voidaan kasvattaa kestävien liikkumismuotojen käyttäjien määrää. Vaikutuksena voidaan nähdä, että julkisen liikenteen palvelut paranevat. Alue voi myös tarjota tulevaisuudessa kestäville ja innovatiivisille liikkumismuodoille tukikohdan.

Läntisen Mannerheiminväylän muutos kaduksi mahdollistaa kevyen liikenteen reittien parantamisen molemmille puolille katua. Nykyinen reitti laaksossa siirtyy pohjoiseen ja tarjoaa edelleen kulkuyhteyden laakson poikki. Kun Porvoon puistokadun kokonaisuus on valmis, mahdollistuvat jatkuvat suorat reitit keskustan suuntaan.

Liityntäpysäköinti tarjoaa liityntäpaikan myös pyöräilijöille. Suunnittelussa on varattu alueita pyöräpysäköintiin. Tavoitteena on tarjota laadukasta katettua pyöräpysäköintiä sitä tarvitseville.

Asemakaava tarjoaa uusia mahdollisuuksia liikkumiseen ja parantaa palvelutasoa.

Kokonniemen liikuntakeskus

Tavoitteena on tehdä Kokonniemestä hiilineutraali, laadukasta julkista rakentamista edustava maamerkki, joka poikkeaa tyypillisestä urheilurakentamisesta materiaali- ja laatuvalintojen ja laatutekijöiden lisäksi mahdollisen paikallistuotannon hyödyntämisellä.

Hankkeen tärkeäksi kehityskohteeksi on aiemmin tunnistettu paikallisen puutuotannon ja -osaamisen kartoittaminen, kehittäminen ja hyödyntäminen. Jotta julkinen rakentaminen puusta saadaan kasvuun, on välttämätöntä kiinnittää huomiota alalla toimivien yritysten toimintaympäristöön ja kannattavuuden edellytyksiin. Käytännössä kotimaista raaka-ainetta myös puurakentamisen mahdolliset aluetaloudelliset vaikutukset jäävät korkeiksi ja puun käytölle saadaan mahdollisimman suuri lisäarvo – työllistämisen ja verovaikutuksia unohtamatta. Puurakentaminen on tavoite, mutta ei itseisarvo hankkeen hiilineutraalissa toteutuksessa.

Puurakentamisen mahdollisuuksien lisäksi tutkitaan mahdollisuuksia purettavien rakennusosien uusiokäytölle. Uusiokäytöllä voidaan vähentää materiaalien kuljetusten vaikutuksia ja hyödyntää jo aikaisemmin tuotettuja rakennusosia osana uudisrakennuksia.

Mahdollisuuksia energiantuotantoon alueella on selvitetty alustavasti vuoden 2023 aikana. Jatkossa mahdollisuuksia sekä itsenäiseen energiantuotantoon (aurinko- ja maalämpö) että energian tehokkaaseen talteenottoon ja hyödyntämiseen alueen sisällä pidetään suunnittelussa lähtökohtana. Tarkoituksen mukainen energiaratkaisu tulee kuitenkin edellyttämään mittavassa hankkeessa useita erilaisia energiakanavia.

Kokonniemen liikuntakeskukselle on tarkoitus hankkia hankkeen koko ja tyyppi huomioiva tarkoituksen mukainen ympäristösertifikaatti. Sertifiointitavoitteet ohjaavat

suunnittelua ja auttavat monien joka tapauksessa tavoiteltavien tavoitteiden tunnistamisessa, kirjaamisessa ja kehittämisessä hankkeen suunnittelun edetessä. Uusi rakentamislaki tulee voimaan vuoden 2025 alusta. Sen myötä uudisrakennusten hiilijalanjäljen laskenta tulee pakolliseksi, myös hiilikädenjälki sekä hankkeen materiaaliseloste tulee ilmoittaa. Kokonniemen liikuntakeskuksen hankesuunnittelu etenee vuoden 2024 aikana toteutussuunnitteluun, ja uuden lain vaatimukset tulevat luonnostaan ohjaamaan jatkosuunnittelua ja hankkeen lopullista toteutusta.

LIIKELAITOKSET

- [Porvoon ateria- ja puhtauspalvelut talousarvio 2024](#)
- [Porvoon vesi talousarvio 2024](#)

Kaupungilla on kaksi kunnallista liikelaitosta: Porvoon vesi ja Porvoon ateria- ja puhtauspalvelut. Liikelaitosten talousarviot on esitetty kaupungin talousarvion lisätiedoissa. Kuninkaanportin työterveys on lakkautettu ja toiminta siirretty osaksi Keski-Uudenmaan Työterveys Oy:tä liikkeen luovutuksella 1.10.2023 alkaen.

Liikelaitosten johtokuntien tehtävänä on kuntalain mukaisesti hyväksyä liikelaitoksen talousarvio ja taloussuunnitelma sekä päättää liikelaitoksen investoinneista, jollei muuta ole määrätty. Mikäli liikelaitoksen investoinnit ovat niin suuret, että niitä ei voida rahoittaa tulorahoituksella, kaupunginvaltuusto päättää sekä liikelaitoksen lainanotosta että kaupungin varsinaisen toiminnan lainanotosta yhtenä kokonaisuutena.

Kaupunginvaltuusto päättää liikelaitosten sitovat tavoitteet sekä kaupungin ja liikelaitoksen väliset rahoituserät, mm. tuottotavoitteen. Liikelaitokset toteuttavat osaltaan kaupungin strategiaa ja strategiasta johdettuja vuositaavoitteita.

Liikelaitokset rahoittavat lähtökohtaisesti investointinsa tulorahoituksellaan. Liikelaitos Porvoon veden toiminta rahoitetaan vesimaksutuloilla siten, että myös pitkällä aikavälillä voidaan kattaa laitoksen uudis- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset sekä kaupungin tuloutusvaatimus. Porvoon vesi jatkaa investoinnin toteutusta Saksalan laitokseen, minkä vuoksi kaupunki on valmistautunut myöntämään 2,35 miljoonan euron lainan liikelaitokselle.

LIIKELAITOS

PORVOON

ATERIA- JA PUHTAUSPAL- VELUT

ANNOKSET
(KPL)

2 336 000

ATERIA/HLÖ/PÄIVÄ

118

SIIVOTTAVAT
TILAT
M²

127 500

LIIKELAITOS

PORVOON VESI

VEDEN MYYN-
TI
M³

2 780 000

LIITTYJÄMÄÄRÄ
(KULUTUS-
PAIKAT)

11 600

SANEERATUN
VERKON PITUUS
5 km/v
RAKENNETTAVAN
VERKOSTON PITUUS
9 km

Porvoon aterial- ja puhtauspalvelut	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Peruspääoman tuotto, 5 %	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %
Kotimaisten elintarvikkeiden osuus ostetuista kiloista	78%	70 %	75 %	75 %	75 %
Valmistus- ja lautasväikien osuus valmistetusta ruoasta %	Koulut alle 20 % ja päiväkodit alle 25 %	Koulut alle 20 % ja päiväkodit alle 25 %	Koulut alle 20 % ja päiväkodit alle 25 %	Koulut alle 20 % ja päiväkodit alle 25 %	Koulut alle 20 % ja päiväkodit alle 25 %
Kasviruoan osuutta lisätään vuosittain 10 %	Ei toteutunut	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu
Kouluruokailun asiakastyytyväisyyskysely tehdään	Ei toteutunut	toteutuu	toteutuu	toteutuu	toteutuu
Siivouksen hyväksytyt laatukierrokset %	90%	90 %	90 %	90 %	90 %

Porvoon vesi

Veden tuotanto ja vedenjakelu sekä Jäteveden viemärointi ja käsittely

Strategiset vesihuollon toimivuutta ja asiakkaiden palvelutasoa kuvaavat strategiset mittarit:

- Talousveden laatu, putkirikkojen määrä, vuotoprosentti
- Jäteveden puhdistuksen tehokkuus, tukosten määrä, vuotoveden osuus jätevesimäärästä

Tavoitteena kaikkien tunnuslukujen osalta on Venla-tunnuslukujärjestelmän mukaisen kolmiportaisen arviointiasteikon parhaan arvosanan saavuttaminen.

Tuloutus kaupungille 5 % liikevaihdosta

Tuloutetaan 720 000 euroa

KUNTAKONSERNI

Konsernin tytäryhtiöiden merkitys, osana kuntakonsernia, kasvoi vuoden 2023 alussa, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirtyivät hyvinvointialueen vastuulle.

Kuntalain mukaisesti valtuusto määrittelee omistajapolitiittiset tavoitteet omistamilleen yhteisöille sekä päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Porvoossa konserniasiat keskitetään jatkossa kaupunginhallituksen alaisuudessa toimivalla konsernijaostolle, kun uusi konsernijaosto aloitti toimintansa 1.1.2023. Konsernijaosto ohjaa ja valvoo omistajana, että tytäryhteisöt toimivat kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen asettamien tavoitteiden ja kaupunkistrategian mukaisesti sekä huolehtii konsernivalvonnan toteuttamisesta konserniohjeiden mukaisesti.

Vuosittain valtuusto päättää myös talousarviosta ja taloussuunnitelmasta, joihin sisältyy omistajapolitiikasta johdetut vuosittaiset tavoitteet myös merkittävimmille konsernin yhteisöille. Oikeudellisesti tavoitteet eivät sido tytäryhteisöjä, vaan ne ovat ns. välillisen tavoiteohjauksen työkalu. Toimiessaan tytäryhteisöjen päätöksentekotehtävissä kaupungin edustajien tulee toimia valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti sekä noudattaa konserniohjeita. Yhtiöt raportoivat tavoitteiden toteutumisesta omistajalle konserniohjeen mukaisesti osavuosi- katsauksissa ja tilinpäätöksessä.

Konsernirakenteen muutokset

Kaupunkikonserniin kuului yhteensä 17 yhteisöä 30.9.2023. Konsernilla tarkoitetaan Porvoon kaupunkia emoyhteisönä sekä sen tytäryhteisöjä, joissa Porvoon kaupungilla on yksin tai yhdessä muiden konserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa määräysvalta. Kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä, yhdistellään konserniin omistusosuuden mukaan. Konsernitilinpäätökseen yhdistellään lisäksi osakkuusyhteisöjen tilinpäätökset.

Porvoon kaupunginvaltuusto päätti 22.2.2023 merkitä Keski-Uudenmaan Työterveys Oy:n osakkeita suunnatussa osakeannissa. Osakemerkinnän jälkeen Porvoon kaupunki on yhtiön osakas 17,73 % omistusosuudella. Osakemerkinnän tavoitteena oli liittyä Keski-Uudenmaan Työterveys Oy:n osakkaaksi ja sen myötä hankkia kaupungin henkilöstön työterveyspalvelut yhtiöltä sidoksikkohankintana 1.10.2023 jälkeen. Kaupungin työterveyspalveluiden tuottajan Liikelaitos Kuninkaantien työterveyden liiketoiminta luovutettiin samassa yhteydessä Keski-Uudenmaan Työterveys Oy:lle. Porvoon kaupungin omistusosuus Keski-Uudenmaan Työterveys Oy:ssä jää alle osakkuusyhteisön alarajan, eikä yhtiötä yhdistellä tästä syystä mukaan kaupunkikonserniin.

Keskeisten konserniyhtiöiden toiminta

Porvoon Energia -konsernin toimintaympäristö on viimeisen puolentoista vuoden aikana ollut hyvin poikkeuksellista, kun sähkön markkinahintojen vaihtelu sekä Venäjän sotatoimet Ukrainassa ovat aiheuttaneet merkittäviä epävarmuuksia koko toimialalle. Vaikea markkinaympäristö on edellyttänyt muutoksia liiketoimintaan ja varautumista monenlaiseseen skenaarioon. Energia -konserni on suoriutunut hyvin läpi hankalan ajanjakson, ja vuoden 2023 aikana sähkötuotteiden hintoja on voitu alentaa useaan otteeseen. Näkymät vuodelle 2024 ovat vakaat, edelleen poikkeuksellisen epävarmat.

Careerian toimintaympäristö on ollut haastava viime aikoina, kun opiskelijamäärä on kehittynyt alle tavoitteen ja kustannukset ovat kasvaneet merkittävästi. Yhtiö on arvioinut, että sen tulee vuoden 2024 osalta kyetä etsimään säästöjä 1,7 miljoonan euron edestä. Säästötoimia on alettu etsiä ensisijaisesti kiinteistö- ja toimipisteverkosta, jotta koulutuksen laatu säilyisi korkeana.

A-yhtiöiden toimintaympäristö on pääosin vakaa, asuntojen käyttöaste on korkea ja hankkeet etenivät pääosin suunnitellusti. Rakennusalan heikko suhdannetilanne ja korkojen nousu vaikuttaa edelleen A-asuntojen toimintaympäristöön vuonna 2024, mutta näihin liittyviin riskeihin varaudutaan. Heikko suhdannetilanne avaa toisaalta myös uusia mahdollisuuksia kohtuuhintaiselle vuokra-asuntotuotannolle.

EventFactory:n liiketoimintaympäristö on viime vuosina ollut haasteellista. Koronavuosien toimintaa rajoitettiin viranomaispäätöksillä, ja tämän jälkeen Ukrainan sodan aiheuttama kustannustason nousu on heikentänyt yhtiön liiketoimintaa. Yhtiön toimitusjohtaja vaihtui kesällä 2023, ja tulevan vuoden aikana on tarkoitus tiivistää entisestään yhtiön ja kaupungin uuden elinvoiman toimialan välistä yhteistyötä.

HENKILÖSTÖ
KAUPUNKI
3 725

HENKILÖSTÖ
TYTÄRYHTEISÖT
594

KONSERNIN
TASE
800,2 M€

KONSERNIN
OMA-
VARAISUUSASTE
40,4 %

KONSERNIN
IVESTOINNIT
72,4 M€

KONSERNI-
VELKA
291 M€
5 675 €/as

KONSERNIN
YHTEISÖJEN
LKM
17

KONSERNIN
TULOS
41,6 M€

Tilinpäätös 2022

KONSERNIRAKENNE

	Omistus- osuus	Henkilöstö 2022
Tytäryhtiöt ja -yhteisöt		
Porvoon Energia Oy (konserni)	100 %	74
Porvoon Sähköverkko Oy	100 %	
Careeria (konserni)	65,64 %	474
Careeria Plus Oy	65,64 %	
KOY Edupolis	65,64 %	
Wenhe Oy	25 %	
Porvoon A-asunnot Oy (konserni)	100 %	33
Kiinteistö Oy A-lukaali	100 %	
Asunto Oy Suomentalo	100 %	
Kiinteistö Oy Hansatie 10	100 %	
Porvoon Vuokra-asunnot Oy	100 %	
Porvoon Event Factory Oy Ab	100 %	7
Oy Kokonhalli Ab	100 %	4
Ab Svartså Vattenverk-Mustijoen Vesilaitos Oy	60 %	2
Kiint Oy Gammelbackan Liikekeskus Oy	100 %	
Keskinäinen kiinteistö Oy Porvoon Piispantalo	100 %	
Porvoon Seudun Asuntosäätiö	66,7 %	
HPK Palvelut Oy	54,9%	
Kokonniemen liikuntakeskus Oy	100 %	
Kuntayhtymät		
Uudenmaan liitto - Nylands förbund	3,20 %	
Osakkuusyritykset		
Posintra Oy	37,77 %	
Borgå Folkakademi Ab	37,13 %	
Roskn Roll Oy	20,70 %	
Kiinteistö Oy Porvoon Jousitie	20 %	

Porvoon Energia Oy - Borgå Energi Ab

Emoyhtiö Porvoon Energia Oy vastaa lämmön ja sähkön tuotannosta, lämmön ja maakaasun jakelusta, sähkön ja maakaasun myynnistä.

Tytäryhtiö Porvoon Sähköverkko Oy vastaa sähköverkon kehittämisestä ja sähkönjakelusta

TAVOITE JA MITTARI	TA2024	TS2025	TS2026	TS2027
Yhtiön toiminta tukee kaupungin strategiaa ja tuloutus on kestäväällä pohjalla. Yhtiössä noudatetaan hyvää hallintotapaa ja siihen liittyvä ohjeet on hyväksytty yhtiön hallituksessa.				
Kaupungille tuloutettava osinko (osinkovuoden mukaan)	2,4 milj. €	2,4milj.€	2,4 milj. €	2,4 milj. €
Yhtiö on kilpailukykyinen ja vakavarainen				
Omavaraisuusaste, %	≥ 20 %	≥ 20 %	≥ 20 %	≥ 20 %
Yhtiön ympäristöystävällinen profiili				
Hiiineutraali sähkönmyynti, %	100 %	100 %	100 %	100 %
Uusiutuvien polttoaineiden osuus kaukolämmön tuotannosta on vähintään 90 prosenttia	≥ 90 %	≥ 90 %	≥ 90 %	≥ 90 %

CAREERIA OY

Toisen asteen ammatillinen koulutus

TAVOITE JA MITTARI	TA2024	TS2025	TS2026	TS2027
Yhtiön toiminta tukee kaupungin strategiaa ja sen talous on kestäväällä pohjalla. Yhtiössä noudatetaan hyvää hallintotapaa ja siihen liittyvä ohjeet on hyväksytty yhtiön hallituksessa.				
Tilikauden tulos	≥ 0 €	≥ 0 €	≥ 0 €	≥ 0 €
Omavaraisuusaste	≥ 50 %	≥ 50 %	≥ 50 %	≥ 50 %

Porvoon A-asunnot Oy

Yhtiössä on kaupungin arava- ja korkotukirajoitteinen asunto-omaisuus. Yhtiö vastaa omistamansa asuntokannan isännöinnistä, vuokraamisesta ja kunnossapidosta

TAVOITE JA MITTARI	TA2024	TS2025	TS2026	TS2027
Yhtiö toimii osana kaupungin asuntopolitiikan toteutusta ja yhtiön talous on kestäväällä pohjalla. Yhtiössä noudatetaan hyvää hallintotapaa ja siihen liittyvä ohjeet on hyväksytty yhtiön hallituksessa.				
Käyttökate-%	≥ 40 %	≥ 40 %	≥ 40 %	≥ 40 %
Käyttöaste, %	≥ 99,7 %	≥ 99,7 %	≥ 99,7 %	≥ 99,7 %
Velka eur & m ² laskee nykytasosta (ilman uudiskohteita)				

Porvoon vuokra-asunnot Oy - Oy Borgå Hyresbostäder Ab

Yhtiössä on kaupungin vapaarahoitteinen asunto-omaisuus. Yhtiö vastaa omistamansa asuntokannan isännöinnistä, vuokraamisesta ja kunnossapidosta

TAVOITE JA MITTARI	TA2024	TS2025	TS2026	TS2027
Yhtiö toimii osana kaupungin asuntopolitiikan toteutusta ja yhtiön talous on kestäväällä pohjalla. Yhtiössä noudatetaan hyvää hallintotapaa ja siihen liittyvä ohjeet on hyväksytty yhtiön hallituksessa.				
Käyttöaste, %	≥ 99,7 %	≥ 99,7 %	≥ 99,7 %	≥ 99,7 %

Oy Porvoo EventFactory Ab

Taidetehtaan tilojen markkinointi, myynti ja vuokraus

TAVOITE JA MITTARI	TA2024	TS2025	TS2026	TS2027
Yhtiön toiminta tukee kaupungin strategiaa ja sen talous on kestäväällä pohjalla. Yhtiössä noudatetaan hyvää hallintotapaa ja siihen liittyvä ohjeet on hyväksytty yhtiön hallituksessa.				
Tilikauden tulos	≥ 0	≥ 0	≥ 0	≥ 0
Kaupungin myöntämän tuen määrä, teur	975	950	950	950
Lyhytaikaisen tilamyynnin vuokrausaste, % (tapahtumatilat)	≥ 70 %	≥ 70 %	≥ 72 %	≥ 72 %
Pitkäaikaisen vuokrauksen käyttöaste, % (liiketilat)	100 %	100 %	100 %	100 %

TUNNUSLUKUJA TILINPÄÄTÖS 2022

	Liikevaihto milj.eur	Tulos milj. eur	Tase milj. eur	Korolliset lainat milj. eur
Porvoon Energia -konserni	86,3	3,5	183,6	61,4
A-asunnot -konserni	18,5	0,1	105,4	88,3
Porvoon Vuokra-asunnot Oy	2,0	0,0	11,4	7,3
Careeria -konserni	37,3	1,9	29,8	3,6
Oy Porvoon EventFactory Ab	1,2	0,0	1,0	1,7

TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTELUT SEKÄ SITOVUUS

Keskeiset kuntalain talousarviota ja -suunnitelmaa koskevat määräykset

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee katata enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Talousarvion ja taloussuunnitelman sisältö

Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalouden, investointien, tuloslaskennan ja rahoituksen näkökulmista.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Käyttötalousosassa asetetaan palvelutavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot.

Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta ja rahoitusosuudet. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys käytömenoihin ja poistoihin. Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö.

Talousarvion laatimisen lähtökohdat

Talousarvion laatimisohteet ja talousarvioketys muodostavat puitteet toimialojen talousarviovalmistelulle. Talousarvioketyksessä arvioidaan verorahoituksen taso, kustannuskehitys, toiminnalliset muutokset ja investointitarpeet.

Käyttötalousmenot ja investoinnit sopeutetaan käytettävissä oleviin rahoitusmahdollisuuksiin. Toimialat voivat

painottaa eri tehtäviä tarpeen mukaan. Kehys on kuitenkin yläraja, jonka puitteissa toimialan talousarvioehdotus tulee laatia.

Kaupunginhallitus on hyväksynyt 13.6.2022 221 § talousarvion ja taloussuunnitelman laatimisohteet sekä talousarvioketyn toimialoille.

Talousarvion sitovuus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy talousarviossa kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Toiminnassa ja taloudenhoidossa noudatetaan talousarviota.

Määrärahat ja tuloarviot sekä toiminnan ja talouden tavoitteet voidaan määritellä sitoviksi. Sitovuus merkitsee mm. sitä, että määrärahaa tai nettomäärärahaa ei saa ylittää, tuottotavoitetta ei saa alittaa tai sitova tavoite ei saa jäädä saavuttamatta ilman kaupunginvaltuuston hyväksymistä.

Sitovuus valtuustoon nähden

Käyttötalousosan sitovuus valtuustoon nähden on toimialan tuloarviot ja määrärahat sekä sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet. Investointiosan sitovuus valtuustoon nähden on toimialan nettoinvestointimääräraha ja hankekohtaisesti yli yhden miljoonan euron investointimääräraha. Rahoitusosan sitovuus valtuustoon nähden on pitkäaikaisten lainojen lisäys ja antolainojen lisäys. Liikelaitosten sitovuus valtuustoon nähden on toiminnan tulos, tuottotavoite ja sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus päättää hankekohtaisesti yli yhden miljoonan euron investointihankkeiden hankesuunnitelmista, luonnospiirustuksista sekä rakennustyön käynnistämisestä valtuuston hyväksymien määrärahojen puitteissa.

Lautakunta

Lautakunta päättää alaistensa palvelualueiden käyttötalouden toimintasuunnitelmista ja investointien hankesuunnitelmista sekä niiden muuttamisesta valtuuston myöntämien sitovien määrärahojen puitteissa. Investointihankkeen ottaminen hankesuunnitelmaan edellyttää, että sille on talousarvion erittelyssä osoitettu määräraha.

➤ **Kaikki talousarvion liitteet yhdistettynä**